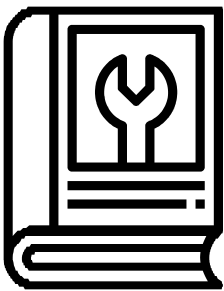

OPERATIONAL DIGITAL TOOL FOR OPERATOR

Αποποίηση ευθύνης:

Η υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την παραγωγή της παρούσας έκδοσης δεν συνιστά έγκριση του περιεχομένου, το οποίο αντικατοπτρίζει τις απόψεις μόνο των συγγραφέων, και η Επιτροπή δεν μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτήν.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΟ ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΟ ΤΑΞΙΔΙ - ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

Η παρούσα έκδοση δημιουργήθηκε στο πλαίσιο του έργου **CREATIVE EMOTIONAL JOURNEY - OPERATIONAL APPROACH** που χρηματοδοτήθηκε από το πρόγραμμα Erasmus+ - KA2 και υλοποιήθηκε από την **Sciara Progetti Teatro (IT)** σε συνεργασία με τις **Compagnie Duanama (FR)**, **Creo Comun: facilitando el cambio (ES)**, **Vilnius Universitetas (LT)**, **Action Sinergy SA (GR)**.

Η ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΗ ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΗ ΤΑΞΙΔΙΑΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ γεννήθηκε το 2020, πλήρως

lockdown, από την ένωση διαφόρων καλλιτεχνών και εκπαιδευτών που ασχολούνται εδώ και χρόνια με εκπαιδευτικές δραστηριότητες σε διάφορες χώρες της Ευρώπης. Το πλαίσιο της ιδιαίτερης συλλογικής εμπειρίας που βιώθηκε κατά τη διάρκεια της πανδημίας Covid-19 είχε παγκόσμιες επιπτώσεις, ιδιαίτερα αισθητές στους πολιτιστικούς, δημιουργικούς και εκπαιδευτικούς τομείς, όπου προέκυψε σοβαρή έλλειψη εργαλείων και μεθοδολογιών για την υποστήριξη των φορέων στο έργο τους: από τη μία πλευρά, υπάρχουν οι εκπαιδευτικοί, οι οποίοι εργάζονται με νέους ανθρώπους, την κατηγορία που έχει πληγεί περισσότερο από τις ψυχολογικές συνέπειες- από την άλλη πλευρά, υπάρχουν επίσης οι εργαζόμενοι στον τομέα του πολιτισμού, οι οποίοι παρά τη σημαντική συμβολή του τομέα τους (CCS) στην οικονομία και την ευημερία των ανθρώπων, είδαν την ήδη επισφαλή εργασιακή τους κατάσταση να επιδεινώνεται, με την εφαρμογή μέτρων κοινωνικής αποστασιοποίησης και τις επακόλουθες αναβολές, ακυρώσεις ή κλείσιμο εκδηλώσεων, ζωντανών παραστάσεων, εκθέσεων και πολιτιστικών ιδρυμάτων.

Η πολιτιστική δραστηριότητα έχει μια οικονομική, αλλά και κοινωνική και ψυχική διάσταση, η οποία αποδείχθηκε ιδιαίτερα σημαντική κατά τη διάρκεια του αποκλεισμού. Αυτή η διάσταση φάνηκε να αποτελεί ισχυρό χαρακτηριστικό της πολιτιστικής συμμετοχής σε ολόκληρη την ΕΕ, όπου, παρά τα μέτρα εγκλεισμού, οι πολίτες συμμετείχαν σε διάφορες αυθόρμητες πολιτιστικές δραστηριότητες μέσω των μέσων κοινωνικής δικτύωσης. Ομοίως, καλλιτέχνες μοιράστηκαν δωρεάν τις δημιουργίες τους στο διαδίκτυο για να βοηθήσουν τους ανθρώπους να ξεπεράσουν τις δυσκολίες της πανδημίας. Ωστόσο, ο πολιτισμός είναι επίσης μια οικονομική δραστηριότητα από την οποία εξαρτώνται οι καλλιτέχνες και οι πολιτιστικοί φορείς για την επιβίωσή τους. Όπως καταδεικνύει ο ΟΟΣΑ, η πανδημία είχε ως αποτέλεσμα μεμονωμένοι καλλιτέχνες, και επιχειρήσεις ΚΠΣ να κλειδώσουν για ένα απρόβλεπτο χρονικό διάστημα και να μην μπορούν να συνεχίσουν τη δραστηριότητά τους, εκτός αν έχουν τη δυνατότητα να μεταβούν σε ψηφιακή μορφή.

Από την άλλη πλευρά, φαίνεται ότι η ζήτηση για ψηφιακό πολιτιστικό περιεχόμενο και ηλεκτρονικές πωλήσεις πολιτιστικών αγαθών και υπηρεσιών έχει αυξηθεί μεταξύ των πληθυσμών που βρίσκονται υπό περιορισμό. Από αυτή την άποψη, τον Απρίλιο, η

Unesco και ο ΟΟΣΑ ξεκίνησαν πρωτοβουλίες[1] όπου καλλιτέχνες και ειδικοί του CCS τόνισαν το ρόλο του πολιτισμού και των καλλιτεχνών για την κοινωνική συνοχή και την ψυχική υγεία κατά τη διάρκεια των μέτρων περιορισμού, την επείγουσα ανάγκη να διατηρηθεί η ζωντάνια και η ποικιλομορφία του τομέα, διατηρώντας την απασχόλησή του, και να συμπεριληφθεί ο πολιτισμός ως κινητήριο μοχλός της αλλαγής μετά τον κορονοϊό.

Σε αυτή την κατεύθυνση της συνέργειας μεταξύ τέχνης και κατάρτισης με την υποστήριξη του ψηφιακού εργαλείου

- βιωμένο στις δυνατότητές του κατά τη διάρκεια του λουκέτου - το σχέδιο του **ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΟΥ ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΟΥ ΤΑΞΙΔΙΟΥ** κινείται, για τη δημιουργία μιας διαδικτυακής πλατφόρμας δημιουργικών εκπαιδευτικών πόρων, ανοιχτής σε δασκάλους, εκπαιδευτικούς, πολιτιστικούς λειτουργούς, σχεδιασμένης για νέους, καινοτόμου θεματικού περιεχομένου και μεθοδολογικής προσέγγισης, σχεδιασμένης για την ανάπτυξη της συναισθηματικής νοημοσύνης.

Αν θεωρήσουμε τα συναισθήματα ως αναπόσπαστο μέρος του τρόπου με τον οποίο ερμηνεύουμε και κατανοούμε τα γεγονότα, τότε κατά συνέπεια επηρεάζουν το αν θα διατηρήσουμε ή όχι την τρέχουσα πρακτική μας. Για παράδειγμα, τα συναισθήματα μπορεί να σηματοδοτούν ανταμοιβή και να προκαλούν περιέργεια ή μπορεί να μας κάνουν να νιώθουμε άβολα και να μας δίνουν κίνητρο να επανεξετάσουμε αυτό που κάνουμε.

Με άλλα λόγια, τα συναισθήματα επηρεάζουν τι μαθαίνουμε και πώς - και κατά συνέπεια κατευθύνουν τη δράση και τη σκέψη μας. Για τους λόγους αυτούς, το CREATIVE EMOTIONAL JOURNEY στοχεύει στην υποστήριξη των χειριστών του CCS, των εκπαιδευτικών, των εργαζομένων στη νεολαία, των εκπαιδευτικών ηγετών και του προσωπικού υποστήριξης, παρέχοντας μια νέα μεθοδολογία και εργαλεία για την εφαρμογή δημιουργικών και συναισθηματικών εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων σε ψηφιακή, ζωντανή και μικτή μορφή για τους νέους.

Το παρόν εγχειρίδιο, το οποίο γράφτηκε και εκδόθηκε από τους Sciara Progetti Teatro (IT), Compagnie Duanama (FR), Creo Comun: facilitando el cambio (ES), Vilniaus Universitetas (LT), Action Sinergy SA (GR), αποτελεί ένα από τα πνευματικά αποτελέσματα (IO3) του έργου και θα χρησιμεύσει ως οδηγός για τον χρήστη της πλατφόρμας CREATIVE EMOTIONAL JOURNEY - OPERATIONAL APPROACH (<https://creative-emotional.eu/>).

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

[www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2020/649414/EPRS_BRI\(2020\)649414_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2020/649414/EPRS_BRI(2020)649414_EN.pdf)

ΨΗΦΙΑΚΗ ΜΑΘΗΣΗ, ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ ΚΑΙ ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΗ ΕΜΠΕΙΡΙΑ: ΟΙ ΝΕΕΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΕΣ ΤΗΣ ΣΥΓΧΡΟΝΗΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

Η ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΗ ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΤΑΞΙΔΙΟΥ-ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ συνδυάζει μια

ισχυρή δράση ψηφιακού σχεδιασμού με μια δημιουργική δράση στον εκπαιδευτικό τομέα, βασισμένη στην καθηλωτική, δημιουργική και συναισθηματική εμπειρία για τους νέους- πρόκειται για ένα θεματικό "ταξίδι": η προσέγγιση μπορεί να εφαρμοστεί σε διάφορα και επείγοντα θέματα για την κοινωνία. Η κοινοπραξία μας, λόγω των εσωτερικών εμπειρογνωμοσυών, υιοθέτησε και αντιμετώπισε 2 συγκεκριμένα θέματα (βία λόγω φύλου και εκφοβισμός) που αποτελούν τα πρότυπα για την πρακτική εφαρμογή των προϊόντων.

Το **CREATIVE EMOTIONAL JOURNEY** προσφέρει στους εκπαιδευτικούς μια μικτή προσέγγιση, που περιλαμβάνει διαδικτυακά εργαλεία και ολοκληρωμένες δραστηριότητες πρόσωπο με πρόσωπο: οι αρχές στις οποίες βασίζεται το μοντέλο **CREATIVE EMOTIONAL JOURNEY** είναι αυτές της συναισθηματικής, βιωματικής και ψηφιακής μάθησης και μπορούν να εφαρμοστούν σε όλα τα τυπικά και μη τυπικά πλαίσια και εκπαιδευτικούς φορείς.

Συναισθηματική μάθηση

Τα συναισθήματα διέπουν όλες τις ανθρώπινες σχέσεις και συμβάλλουν στην επίτευξη επιτυχίας στη μάθηση και στην εσωτερικήυση της γνώσης. Υπάρχει ένα ευρύ φάσμα παιδαγωγικής, ψυχολογικής και επιστημονικής βιβλιογραφίας σχετικά με την αξία της συναισθηματικής μάθησης. Για παράδειγμα, ο ψυχολόγος-φιλόσοφος-παιδαγωγός της Γενεύης Jean Piaget (1896- 1980) αναφέρει ότι για την αρμονική ανάπτυξη της προσωπικότητας όσων πρέπει να μάθουν είναι απαραίτητη η αλληλεπίδραση μεταξύ της νόησης και της συναισθηματικότητας, για τον στενό παραλληλισμό που υπάρχει στην ανθρώπινη σκέψη μεταξύ του συναισθηματικού και του διανοητικού επιπέδου. Benjamin Samuel Bloom, Αμερικανός ψυχολόγος και παιδαγωγός (1913-1999), υποστηρίζει ότι υπάρχει στενή σχέση μεταξύ της συναισθηματικότητας, των κινήτρων και της μάθησης, δεδομένου ότι οι μεταβλητές συναισθηματικότητας και κινήτρων ασκούν σχετική δράση στις διαδικασίες γνώσης, κατανόησης και κοινωνικοποίησης, οι οποίες λαμβάνουν χώρα σε εκπαιδευτικά περιβάλλοντα.

Η καθοριστική σημασία των συναισθημάτων στη μάθηση αναδεικνύεται επίσης από τη σύνδεση μεταξύ των ίδιων συναισθημάτων και των γνωστικών

διεργασίες που σχετίζονται με τη μνήμη: η δύναμη των αναμνήσεών μας εξαρτάται από το βαθμό συναισθηματικής ενεργοποίησης που προκαλείται από τη μάθηση.

Ο Αμερικανός ψυχολόγος Daniel Goleman (1946), υιοθετεί την έννοια της συναισθηματικής νοημοσύνης και καταδεικνύει την αξία που έχει για όλα τα άτομα, νέους και ενήλικες, στο σχεσιακό, μαθησιακό και εργασιακό περιβάλλον.

Η συναισθηματική διδασκαλία αποτελεί τη μετάφραση στην εκπαιδευτική πρακτική των αρχών της συναισθηματικής νοημοσύνης του Daniel Goleman. Η συναισθηματική νοημοσύνη συνεπάγεται την ικανότητα να αναγνωρίζει, να χρησιμοποιεί, να κατανοεί και να διαχειρίζεται συνειδητά τα δικά του συναισθήματα και τα συναισθήματα των άλλων και μπορεί να βελτιωθεί τόσο με τη χρήση συγκεκριμένων τεχνικών όσο και με τη διαμεσολάβηση εκπαιδευτικών φορέων.

Σύμφωνα με τον Goleman, η συναισθηματική νοημοσύνη έχει πέντε θεμελιώδη χαρακτηριστικά, δηλαδή την αυτογνωσία (ικανότητα να παράγει κανείς αποτελέσματα αναγνωρίζοντας τα συναισθήματά του)- την αυτοκυριαρχία (ικανότητα να χρησιμοποιεί κανείς τα συναισθήματά του για έναν στόχο)- την παρακίνηση (ικανότητα να ανακαλύπτει τον πραγματικό και βαθύ λόγο που οδηγεί σε δράση)- την ενσυναίσθηση (ικανότητα να αισθάνεται τους άλλους εισερχόμενος σε μια ροή επαφής)- την κοινωνική ικανότητα, (ικανότητα να είναι μαζί με τους άλλους προσπαθώντας να κατανοήσει τις κινήσεις που συμβαίνουν μεταξύ των ανθρώπων).

Οι στόχοι της Διδασκαλίας των Συναισθημάτων είναι οι εξής:

- ♦ πρόκληση αυξημένου αυτοελέγχου,
- ♦ να αποκτήσουν συναισθηματική επίγνωση,
- ♦ να χρησιμοποιεί σαφή, αποτελεσματική και διεκδικητική επικοινωνία- να επιβεβαιώνει τον εαυτό του μέσα από την αντιπαράθεση και τη συνεργασία,
- ♦ αναπτύσσουν την περιέργεια, την επιθυμία, την αίσθηση του ανήκειν, την ανοχή στην απογοήτευση και την πλήξη.

Η κοινωνικο-συναισθηματική μάθηση (Social Emotional Learning) γίνεται όλο και περισσότερο μια από τις μεθοδολογίες εκπαιδευτικής προσέγγισης. Ξεκινά από την ιδέα ότι κάθε γνωστικό αντικείμενο (ακόμη και αντικείμενα φαινομενικά απομακρυσμένα από τη συναισθηματική διάσταση, όπως τα Μαθηματικά ή η Τεχνολογία) μπορεί να συμβάλει, μέσω της συγκεκριμένης εκπαιδευτικής του αξίας, στην ανάπτυξη θεμελιωδών κοινωνικών δεξιοτήτων στους μαθητές, σε διαφορετικά ηλικιακά επίπεδα- ομοίως, κάθε γνωστικό αντικείμενο μπορεί να αντιμετωπιστεί αποτελεσματικά, αξιοποιώντας τη συναισθηματική σφαίρα του ατόμου που εκπαιδεύεται. Η κοινωνική και συναισθηματική διάσταση διαδραματίζει κεντρικό ρόλο σε

κάθε πτυχή της ζωής. Ανεξάρτητα από το πειθαρχικό και διαθεματικό περιεχόμενο, οι ίδιες διαφοροποιημένες καταστάσεις και τελετουργίες και στα επίσημα εκπαιδευτικά πλαίσια,

όπως το σχολείο, είναι δοχεία και πυροδοτητές συναισθηματικών καταστάσεων, και ως εκ τούτου προσφέρονται για συλλογικούς και κοινούς προβληματισμούς στις τάξεις για θέματα τόσο σημαντικά για τη ζωή του καθενός (συμπεριλαμβανομένων των εκπαιδευτικών).

Το CREATIVE EMOTIONAL JOURNEY αξιοποιεί τη συναισθηματική μάθηση προτείνοντας εκπαιδευτικές διαδρομές που χρησιμοποιούν καλλιτεχνικές και δημιουργικές γλώσσες (ραδιοφωνικό δράμα, θέατρο, βίντεο) για την αντιμετώπιση των θεμάτων που εξετάζονται, καθώς αποτελούν εργαλεία σε άμεσο διάλογο με τη συναισθηματική μας σφαίρα.

Βιωματική μάθηση

Η βιωματική μάθηση είναι ένα εργαλείο ικανό να διευκολύνει τη μάθηση: η προσέγγισή της βασίζεται στην εμπλοκή του ατόμου, μέσω των εμπειριών και των ικανοτήτων του, προσφέροντας την ευκαιρία να μάθει μέσω γνωστικών, αισθητηριακών και συναισθηματικών δραστηριοτήτων.

Η σημερινή κοινωνία και η καθημερινή της πολυπλοκότητα, στέλνουν συνεχή ερεθίσματα στο άτομο, ωθώντας το να αισθάνεται την ανάγκη για συνεχή και δια βίου μάθηση, η οποία δεν μπορεί πλέον να αφηθεί μόνο στα εκπαιδευτικά ιδρύματα και στα "επίσημα" πλαίσια. Η πολυπλοκότητα της καθημερινής ζωής βρίσκεται σε μια διαδικασία εξέλιξης ευθέως ανάλογη με εκείνη της αυξανόμενης προσοχής στις διαδικασίες που σχετίζονται με τη μάθηση ως διάσταση που πρέπει να αναπτυχθεί και να αυξηθεί σε όλη τη διάρκεια της ύπαρξης- Η πολυπλοκότητα της καθημερινής ζωής βρίσκεται σε μια διαδικασία εξέλιξης ευθέως ανάλογη με εκείνη της αυξανόμενης προσοχής στις διαδικασίες που σχετίζονται με τη μάθηση ως διάσταση που πρέπει να αναπτυχθεί και να αυξηθεί σε όλη τη διάρκεια της ύπαρξης- Η Κοινωνία της Γνώσης ανταποκρίνεται στην επιταγή της "δια βίου μάθησης" και της "δια βίου μάθησης", απαραίτητη προϋπόθεση για να ανταποκριθεί επαρκώς στις νέες προκλήσεις της σύγχρονης εποχής. Στην Κοινωνία της Γνώσης η μάθηση είναι εξατομικευμένη, βασίζεται στις ιδιαίτερες ιδιαιτερότητες και ανάγκες του μαθητή, από τις οποίες δεν μπορούν να διαχωριστούν τα συστήματα κατάρτισης.

Σε ένα τέτοιο πλαίσιο, η βιωματική μάθηση είναι ένα εργαλείο ικανό να διευκολύνει τη μαθησιακή διαδικασία, καθώς η προσέγγισή της βασίζεται στη συμμετοχή του ατόμου, μέσω των εμπειριών και των ικανοτήτων του. Μέχρι σήμερα, λοιπόν, η βιωματική μάθηση και διδασκαλία αποτελεί τη βάση κάθε εκπαιδευτικής διαδικασίας και το μέλλον της ίδιας της κατάρτισης, χάρη σε μια δομημένη πορεία που επιτρέπει την απόκτηση συγκεκριμένων δεξιοτήτων, οι οποίες αναγνωρίζονται ως απαραίτητες και

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

στον επαγγελματικό τομέα.

Πόσα είδη βιωματικής κατάρτισης υπάρχουν; Πρόκειται για ένα εργαλείο που έχει όλο και μεγαλύτερη ζήτηση και που, λόγω της αποτελεσματικότητάς του, συνεχίζει να εξελίσσεται και να διαφοροποιείται ακριβώς για να βοηθήσει τους συναδέλφους και τους συνεργάτες να αναπτύξουν, μέσω της μάθησης μέσω της πράξης, εκείνες τις δεξιότητες που δεν αποκτώνται με τη μελέτη και την τεχνική, αλλά μέσα από στιγμές ζωής που ζουν. Ακολουθεί ένας κατάλογος με μερικά παραδείγματα βιωματικής διδασκαλίας:

- ♦ Παιχνίδια ρόλων-
- ♦ προσομοιώσεις,
- ♦ Κτίσιμο ομάδας,
- ♦ σπάσιμο πάγου,
- ♦ Ανάλυση συμπεριφοράς και εκπαίδευση.

Κάθε μία από αυτές τις τεχνικές στοχεύει στη μεταφορά και ανάπτυξη διαφορετικών δεξιοτήτων και ικανοτήτων συμπεριφοράς, αλλά όλες εμπίπτουν στην παιδαγωγική μεθοδολογία της μη τυπικής εκπαίδευσης.

Το ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΟ ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΟ ΤΑΞΙΔΙ περιλαμβάνει δραστηριότητες που θα πραγματοποιηθούν υπό την καθοδήγηση ενός συντονιστή, στις οποίες θα χρησιμοποιηθούν μέθοδοι συμμετοχικής μάθησης, σχεδιασμένες με βάση τα ενδιαφέροντα των νέων, και κατά τη μαθησιακή διαδικασία θα ανακαλυφθούν εκ νέου καλλιτεχνικές γλώσσες, όπως το θέατρο, τα συνεργατικά παιχνίδια που αξιοποιούν την παιγνιώδη διάσταση για να παρέμβουν στη δυναμική της ομάδας, οι τεχνικές του Θεάτρου των Καταπιεσμένων που επανερμηνεύει μέσω της θεατρικότητας τις αρχές της επίλυσης των συγκρούσεων.

Η δια βίου μάθηση, απαιτεί την υιοθέτηση ακριβών κριτηρίων και στρατηγικών κατευθυντήριων γραμμών για τις πολιτικές κατάρτισης, όπως η προώθηση, η υποστήριξη και η εφαρμογή συνδέσεων και ενοποιήσεων μεταξύ των διαφόρων εκπαιδευτικών φορέων, ή η συνεργασία μεταξύ των ιδρυμάτων για την ανάπτυξη μιας κουλτούρας δια βίου μάθησης, ή για τη διεξαγωγή διαλόγου μεταξύ των διαφόρων φορέων που εμπλέκονται στις διαδικασίες κατάρτισης και τη διασύνδεση των πρακτικών τους για την ενίσχυση των επαγγελματικών τους δεξιοτήτων ως διαμεσολαβητών της μάθησης.

Το CREATIVE EMOTIONAL JOURNEY φέρνει αυτή τη διαδικασία διαμοιρασμού και ανταλλαγής καλών πρακτικών μεταξύ εκπαιδευτικών φορέων σε διεθνή κλίμακα: η πλατφόρμα που δημιουργήθηκε για το έργο θα επεκτείνεται συνεχώς με τις συνεισφορές των ίδιων των χρηστών, δωρεάν, πολύγλωσση και πλήρως προσβάσιμη, γεμάτη από συνεχώς

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

ενημερωμένους ανοικτούς πόρους.

Ψηφιακή μάθηση

Τόσο στη μεθοδολογία που χρησιμοποιείται όσο και στο περιεχόμενο που μεταδίδεται, μεγάλη σημασία θα έχει το ψηφιακό εργαλείο: στόχος είναι να ενισχυθεί η εκπαιδευτική πρόταση με τη χρήση της ψηφιακής γλώσσας, που χαρακτηρίζει τις νέες γενιές, και να δημιουργηθεί ένα καινοτόμο εκπαιδευτικό μονοπάτι που θα συντονίζεται με τις εκπαιδευτικές δραστηριότητες.

Οι νέες ψηφιακές τεχνολογίες, συμπεριλαμβανομένων των τεχνολογιών εξ αποστάσεως, που εισάγονται αναγκαστικά σε όλες τις εκπαιδευτικές υπηρεσίες με τη λειτουργία του Covid, δεν μπορούν πλέον να θεωρηθούν ως εργαλεία για ένα εξαιρετικό και ενδεχόμενο πλαίσιο, αλλά με την πάροδο του χρόνου θα προσαρμοστούν σε όλα τα εκπαιδευτικά επίπεδα στην εποχή της ανάπτυξης, της ενσωμάτωσης και της συμπληρωματικότητας με τις σχέσεις παρουσίας.

Διερωτώμενοι για το ρόλο των τεχνολογιών στην εκπαίδευση, αξιολογήσαμε τη δυνατότητα και την ευκαιρία να ενσωματώσουμε τις νέες ψηφιακές τεχνολογίες, σε μια ικανή και κατάλληλη μορφή, παράλληλα με τα συνήθη εργαλεία μάθησης, σε ένα ανανεωμένο εκπαιδευτικό πλαίσιο στις μεθόδους, με βάση τα παραδείγματα των επιστημών του ανθρώπου και ειδικότερα εκείνα της ψυχολογίας και της παιδαγωγικής. Ξεκινώντας από αυτόν τον προβληματισμό, το **CREATIVE EMOTIONAL JOURNEY** εισάγει τη ψηφιακή μάθηση στη μεθοδολογία του, προκειμένου να δημιουργήσει μια εμπειρία σε μικτή λειτουργία, μια καθοδηγούμενη πολυμεσική μαθησιακή διαδρομή, να βοηθήσει τους εκπαιδευτικούς και τους νέους να αποκτήσουν ψηφιακές μαθησιακές δεξιότητες και μεθόδους, να υποστηρίξει την ανάπτυξη και τη διαθεσιμότητα των ανοικτών μαθησιακών πόρων, να κινητοποιήσει όλους τους ενδιαφερόμενους (εργαζόμενους στη νεολαία, διευκολυντές, εκπαιδευτές, παιδαγωγούς, εκπαιδευτικούς, μαθητές, οικογένειες) προκειμένου να βελτιωθεί ο ρόλος των ψηφιακών τεχνολογιών στις εκπαιδευτικές διαδικασίες.

Το πρώτο από τα ψηφιακά εργαλεία που χρησιμοποιούνται στο **CREATIVE EMOTIONAL JOURNEY** είναι ένα **εκπαιδευτικό κανάλι στο YouTube (www.youtube.com/channel/)**, με εμπειριστατωμένο περιεχόμενο βίντεο και ήχου. Η συνεργασία ξεκίνησε από την εμπειρία του κορυφαίου συνεργάτη του YouTube, του καναλιού Sciara Progetti, το οποίο έχει ήδη μια κοινότητα περίπου 12.000 επαγγελματιών στον τομέα της εκπαίδευσης από όλη την Ιταλία, συμπεριλαμβανομένων 5.000 συνδρομητών. Το κανάλι θέλει να αποτελέσει μια πλατφόρμα ψηφιακού περιεχομένου, όπως βίντεο και podcasts, δωρεάν, προσβάσιμη και μόνιμη, για να εμπλουτίσει τις καθηλωτικές

"συνεδρίες" που θα προτείνουν οι διαμεσολαβητές στους νέους. Το Sciara Projects μέσω ενός σαφούς και περιγεγραμμένου συντακτικού σχεδίου έχει δημιουργήσει το δικό του κανάλι στο YouTube ως εκπαιδευτικό κανάλι, που απευθύνεται κυρίως σε νέους

μέσα από διάφορες μορφές, όπως "Inside", "Interviste coraggiose", ηχητικές και βιντεοσκοπημένες ιστορίες, διερευνούν πολιτικά ζητήματα όπως ο εκφοβισμός, η ισότητα των φύλων, η έμφυλη βία, η περιβαλλοντική εκπαίδευση, η διαφορετικότητα, η αναπηρία, η νομιμότητα, η σεξουαλικότητα, η συναισθηματική εκπαίδευση. Οι ζωντανές εκδηλώσεις που διοργανώνονται από τη Sciarra έχουν μεγάλη επιτυχία στο σχολικό κοινό, χάρη στο ευρύ δίκτυο εκπαιδευτικών ιδρυμάτων που έχει δημιουργηθεί με την πάροδο των ετών, φτάνοντας ταυτόχρονα σε έως και 600 σχολεία, με εβδομαδιαίες εκδηλώσεις ζωντανής μετάδοσης που έφτασαν συνολικά τους 15.000 συμμετέχοντες σε ζωντανή μετάδοση. Η εμπειρία τους και το καθιερωμένο δίκτυο εξασφάλισαν την υλοποίηση αυτής της παρέμβασης και υψηλής ποιότητας αποτελέσματα.

Το εκπαιδευτικό κανάλι **CREATIVE EMOTIONAL JOURNEY** στοχεύει στην παροχή υψηλής εκπαιδευτικής αξίας πολυμεσικού περιεχομένου, προσφέροντας δημιουργικές πηγές για μαθήματα κοινωνιολογίας, αγωγής του πολίτη, βίας λόγω φύλου και εκφοβισμού. Τα προτεινόμενα βίντεο είναι συνεντεύξεις με εμπειρογνώμονες, παράγοντες επιρροής, νέους εκλαϊκευτές που ασχολούνται εγκάρσια με τα θέματα που εξετάζονται, ή χάπια πληροφόρησης που παράγονται από τους εταίρους, ενώ τα podcasts θα έχουν τη μορφή αφηγήσεων που προέρχονται από θεατρικές παραστάσεις, βιβλία και αληθινές ιστορίες, οι οποίες θα επιτρέψουν στους μαθητές να ξεκινήσουν ένα συναισθηματικό ταξίδι: προϊόντα πολυμέσων που διεγείρουν τη μάθηση και ενθαρρύνουν διαφορετικά μοντέλα μάθησης, με απεριόριστες δυνατότητες διάδοσης. Το εκπαιδευτικό κανάλι είναι πλήρως προσβάσιμο και από κωφούς χρήστες, χάρη στη μετάφραση με υποτίτλους, και από τυφλούς χρήστες, οι οποίοι θα μπορούν να έχουν πρόσβαση στα βίντεο χάρη στις λειτουργίες ανάγνωσης των υποτίτλων που προσφέρουν οι συσκευές ανάγνωσης οθόνης.

Το YouTube είναι ένας πολύ εκτιμώμενος εκπαιδευτικός πόρος τόσο από τους νέους όσο και από τους εκπαιδευτικούς, επειδή διαθέτει χαρακτηριστικά που κάνουν τη διαδικασία της μάθησης πιο ελκυστική. Τα βίντεο, χρησιμοποιώντας τη γλώσσα των εικόνων, διευκολύνουν την απομνημόνευση των πληροφοριών- το podcast μπορεί να μεταφορτωθεί και να συμβουλευτεί κανείς εκτός σύνδεσης ανά πάσα στιγμή, ανταποκρινόμενο έτσι τόσο στις νέες εκπαιδευτικές τάσεις της συνεχούς μάθησης, όσο και σε έναν νέο τρόπο διαβίωσης των σχολικών και εργασιακών υποχρεώσεων, που πειραματίζεται με την έξυπνη εργασία και το DAD: ένας πιο ευέλικτος τρόπος, για άτομα με πολλαπλές δραστηριότητες, όπου η μελέτη και η εργασία διασταυρώνονται με τις δραστηριότητες που επιλέγονται στον ελεύθερο χρόνο.

Το δεύτερο διαδικτυακό εργαλείο που χρησιμοποιήθηκε είναι ένας δικτυακός τόπος που σχεδιάστηκε ως πλατφόρμα ανοικτού περιεχομένου και πόρων (creative-emotional.eu/), από τον οποίο οι φορείς μπορούν να κατεβάζουν εκπαιδευτικό υλικό και προτάσεις για εκπαιδευτικές δραστηριότητες που έχουν συνταχθεί από άλλους διεθνείς εργαζόμενους στον τομέα της νεολαίας, εκπαιδευτικούς και

ψυχολόγους, χρήσιμο για τη δημιουργία διαδραστικών και συμμετοχικών θεματικών συνεδριών και μαθημάτων.

Η χρήση των ανοικτών εκπαιδευτικών πόρων επιτρέπει την προσαρμογή και την επέκταση των μαθησιακών διαδικασιών, την ανάδειξη νέων πηγών εκπαίδευσης, την ανταλλαγή και τη δημιουργία περιεχομένου από διαφορετικές χώρες, τη διαβούλευση με ένα πολύ ευρύτερο φάσμα εκπαιδευτικών πόρων. Οι ανοικτές τεχνολογίες επιτρέπουν σε όλους να μαθαίνουν, οπουδήποτε, οποτεδήποτε, σε οποιαδήποτε συσκευή.

Η χρήση των ΟΕΥ στην Ευρώπη είναι ακόμη πολύ κατακερματισμένη και δεν υποστηρίζεται. Πρέπει να ενταθούν οι προσπάθειες για να εξασφαλιστεί ότι το ευρωπαϊκό περιεχόμενο είναι ορατό και ευρέως προσβάσιμο, καθώς και ότι οι χρήστες, οι εκπαιδευόμενοι και οι εκπαιδευτικοί μπορούν να βρουν πόρους και να είναι σίγουροι για την υψηλή ποιότητά τους. Για πολλούς επαγγελματίες των εκπαιδευτικών τομέων, η έλλειψη καταλογογράφησης, επιλογής και διαθεσιμότητας πόρων επαρκούς ποιότητας αποτελεί σημαντικό εμπόδιο για την ευρύτερη χρήση των ΟΕΥ.

Η πλατφόρμα ηλεκτρονικής μάθησης του **CREATIVE EMOTIONAL JOURNEY** είναι ένα παράδειγμα στο οποίο οι εκπαιδευτικοί πόροι μπορούν να συγκεντρωθούν, να καταγραφούν και να χρησιμοποιηθούν με προσαρμοσμένους τρόπους.

Η εισαγωγή των ανοικτών μαθησιακών πόρων στο έργο έχει σχεδιαστεί για να ενθαρρύνει τη δημιουργία καινοτόμων μαθησιακών πλαισίων στα οποία το περιεχόμενο μπορεί να προσαρμοστεί από τους χρήστες ανάλογα με τις ανάγκες τους. Τόνωση της προσφοράς και της ζήτησης των ΟΕΥ: η υψηλή ευρωπαϊκή ποιότητα είναι ζωτικής σημασίας για τον εκσυγχρονισμό των εκπαιδευτικών διαδικασιών: αυτός είναι ένας από τους κύριους στόχους του **CREATIVE EMOTIONAL JOURNEY**.

Σε συνδυασμό με τους παραδοσιακούς μαθησιακούς πόρους, οι ανοικτοί μαθησιακοί πόροι επιτρέπουν μικτές μορφές μάθησης πρόσωπο με πρόσωπο και διαδικτυακής μάθησης, και η μεγαλύτερη χρήση μαθησιακών εμπειριών που συνδυάζουν τόσο δια ζώσης όσο και διαδικτυακά μαθήματα (μικτή μάθηση) μπορεί να αυξήσει τα κίνητρα των μαθητών και την αποτελεσματικότητα της μάθησης.

Η πλατφόρμα **CREATIVE EMOTIONAL JOURNEY** προσφέρει:

- Ένα σύστημα που επιτρέπει σε εργαζόμενους σε θέματα νεολαίας, συντονιστές, εκπαιδευτές, παιδαγωγούς, καθηγητές να παρέχουν μαθησιακές δραστηριότητες δημιουργώντας καθηλωτικές εμπειρίες και συνεδρίες, παρουσία ή εξ αποστάσεως.

- Ένα περιβάλλον για τη δημιουργία καθηλωτικού περιεχομένου από τους χρήστες, καθώς και για τη χρήση μιας υπάρχουσας βιβλιοθήκης περιεχομένου.
- Εργαλεία για τη μέτρηση των αποτελεσμάτων της προτεινόμενης πορείας και την εμβάθυνση των κοινωνικών ζητημάτων

- Οι ανάγκες αυτές, σε συνδυασμό με τη δυνατότητα διανομής και ανταλλαγής εκπαιδευτικών πρακτικών και περιεχομένου με άλλους διεθνείς εκπαιδευτικούς οργανισμούς, καθιστούν την πλατφόρμα προσβάσιμη, επικαιροποιήσιμη, προσιτή και χωρίς αποκλεισμούς.
- Το προτεινόμενο ψηφιακό περιβάλλον διαμορφώνεται ως ένα εικονικό εργαστήριο όπου δημιουργούνται εκπαιδευτικές εμπειρίες και βρίσκεται καθηλωτικό περιεχόμενο, το οποίο ανταποκρίνεται στην ανάγκη των εκπαιδευτικών να απλοποιήσουν και να τυποποιήσουν την προσέγγιση προς την επεξεργασία και την απόλαυση του περιεχομένου, για παράδειγμα επιλέγοντας κάποιες τυποποιημένες διαδρομές, αλλά ταυτόχρονα εξασφαλίζει τη δυνατότητα δημιουργίας εξατομικευμένων και πάντα διαφορετικών εκπαιδευτικών προτάσεων.
- Η μεθοδολογία **"ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΗ ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΗ ΔΙΑΔΡΟΜΗ - ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ"**
- Το έργο, μέσω μιας διετούς συνεργασίας μεταξύ διεθνών εταίρων, δημιούργησε μια μεθοδολογία και εργαλεία για τους επαγγελματίες, τους εκπαιδευτικούς και τους εργαζόμενους στη νεολαία για την εφαρμογή συναισθηματικών και δημιουργικών παιδαγωγικών δραστηριοτήτων, παρέχοντας μια εργαλειοθήκη (IO1), μια μεθοδολογία (IO2) και ένα επιχειρησιακό ψηφιακό εργαλείο για τους φορείς (IO3), για να τους υποστηρίξει και να τους καθοδηγήσει στη δημιουργία δημιουργικών συναισθηματικών μονοπατιών για τους νέους.

Οι στόχοι του έργου είναι:

- να δώσει νέα δημιουργική και παραγωγική ώθηση στον εκπαιδευτικό και καλλιτεχνικό τομέα
- να δώσουν στους νέους την ευκαιρία να αντιμετωπίσουν συγκεκριμένα και επείγοντα ζητήματα με συναισθηματική προσέγγιση,
- Γεφύρωση της τέχνης και της εκπαίδευσης μέσω μιας συναισθηματικής προσέγγισης και χρησιμοποιώντας την ψηφιακή τεχνολογία ως εργαλείο

Το υλικό που ετοιμάστηκε για τους φορείς λαμβάνει υπόψη την ανάγκη να τους παρέχονται εργαλεία και μεθοδολογία για την υλοποίηση δραστηριοτήτων σε ψηφιακή ή μικτή μορφή, οι οποίες μπορούν στη συνέχεια να συνδυαστούν με τη ζωντανή μορφή, επίσης για την υποστήριξη του πολιτιστικού και δημιουργικού τομέα.

Το έργο δημιούργησε έτοιμα προς χρήση αρθρωτά υλικά που οι φορείς μπορούν να χρησιμοποιήσουν για να χτίσουν και να προσαρμόσουν την εκπαιδευτική εμπειρία ανάλογα με το κοινό-στόχο, εξοπλισμένα με μια καθοδήγηση που παρέχει τα απαραίτητα εργαλεία και τις γνώσεις

για να δημιουργήσουν από το μηδέν νέα και πρωτότυπα ταξίδια με πολλά διαφορετικά θέματα ή χρησιμοποιώντας διαφορετικές καλλιτεχνικές τεχνικές.

Το υλικό για τους τελικούς χρήστες της εμπειρίας (νεολαία) παράγεται λαμβάνοντας υπόψη την ανάγκη συναισθηματικής συνεργασίας με τους νέους για επείγοντα ζητήματα της κοινωνίας, χρησιμοποιώντας 3 τρόπους απόλαυσης του περιεχομένου:

- online
- πρόσωπο με πρόσωπο
- μικτή: online ως μέρος της προετοιμασίας για τη ζωντανή εμπειρία

Το CREATIVE EMOTIONAL JOURNEY στοχεύει να ξεπεράσει την απλή προσφυγή στην κοινή λογική ή στην απλοποίηση των εκλογικεύσεων, ενσωματώνοντας την τέχνη, την παιδαγωγική των συναισθημάτων και την παιδαγωγική της λογικής, δημιουργώντας ένα εργαλείο που δίνει την ευκαιρία σε κάθε χρήστη, χειριστή, καλλιτέχνη, εκπαιδευτικό, εκπαιδευτή, να συνθέσει το δικό του εξατομικευμένο πρόγραμμα.

Το CREATIVE EMOTIONAL JOURNEY είναι μια συναισθηματική εκπαιδευτική εμπειρία, την οποία οι φορείς στρέφουν στους χρήστες τους εμπλέκοντας τα συναισθήματά τους- ένα εργαλείο που περιλαμβάνει τη χρήση καθοδηγούμενης ακρόασης, βίντεο, ζωντανών παραστάσεων, ομαδικών ασκήσεων, συνεντεύξεων, εμπειριστατωμένης ανάλυσης και συζητήσεων με ειδικούς στα θέματα που καλύπτονται, podcasts, εκπαιδευτικού υλικού και ανοιχτών πόρων που κάθε φορέας, καλλιτέχνης, εκπαιδευτικός θα μπορεί να διαμορφώσει και να συνδυάσει με τα δικά του εργαστήρια ακολουθώντας τη μεθοδολογία που παρέχει από το έργο.

ΨΗΦΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ ΓΙΑ ΤΗ ΝΕΟΛΑΪΑ ΚΑΙ ΜΗ ΤΥΠΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 ● ● ●

Οι δύο λέξεις "νεολαία" και "ψηφιακή" είναι στενά συνδεδεμένες μεταξύ τους. Η τεχνολογία είναι παρούσα σε όλους τους τομείς της ζωής ενός νέου ανθρώπου και αυτό το γεγονός πρέπει να λαμβάνεται υπόψη όταν ξεκινάμε οποιαδήποτε συζήτηση σχετικά με την εργασία με νέους. Οι νέοι μπορούν να θεωρηθούν "ψηφιακοί ιθαγενείς" - ένας όρος που δημιουργήθηκε από τον Prensky (2001) - για διάφορους λόγους. Είναι οι πρώτοι που κατάφεραν να κατακτήσουν τη χρήση των νέων ΤΠΕ, και σε μεγάλο βαθμό αυτή η καθημερινή χρήση μεταμορφώνει τους τρόπους απόκτησης πληροφοριών, κατανάλωσης, επικοινωνίας και τις συνήθειες κατανάλωσης μέσω ενημέρωσης, θέτοντάς τους σε μια εντελώς διαφορετική πορεία από τις συνήθειες των παλαιότερων γενεών. Η εργασία με τους νέους, γενικά, πρέπει να εμπλουτιστεί με μεθόδους που ενθαρρύνουν τη συμμετοχή των νέων, όπως η παιχνιδιοποίηση, προκειμένου να προσελκύσει την προσοχή και το ενδιαφέρον των νέων.

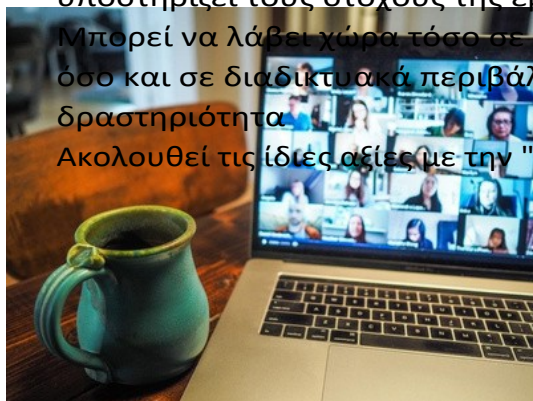
Η ανάγκη αυτή γίνεται πιο εμφανής όταν συζητάμε για την ψηφιακή εργασία για νέους. Στον ψηφιακό κόσμο, οι περισπασμοί και οι πειρασμοί είναι άπειροι. Προκειμένου να τραβήξει το βλέμμα ενός νεαρού συμμετέχοντα, ο λειτουργός νεολαίας πρέπει να επινοήσει έναν θησαυρό μεθόδων που θα βοηθήσουν το μήνυμα να περάσει.

Η ψηφιακή εργασία για τη νεολαία πρέπει να είναι προσαρμοστική, ανοιχτόμυαλη, ευέλικτη και πειραματική. Όπως αναφέρθηκε το 2016 στην έκθεση του διεθνούς ερευνητικού έργου Screenagers International Research Project, "...αν η εργασία για τους νέους δεν αγκαλιάσει τη χρήση της τεχνολογίας και των κοινωνικών μέσων, υπάρχει κίνδυνος να καταστεί ξεπερασμένη και άσχετη με τους νέους που χρησιμοποιούν τις υπηρεσίες της εργασίας για τους νέους" (Harvey, 2016).

Επιπλέον, το καθήκον του λειτουργού νεολαίας είναι να παρέχει στην ομάδα-στόχο του την ενδυνάμωση να προσαρμοστεί και να επιβιώσει σε έναν κόσμο όπου η ψηφιοποίηση είναι πραγματικότητα. Για να επιτευχθεί αυτό, η ψηφιακή εργασία για τους νέους πρέπει να μεταναστεύσει στα περιβάλλοντα όπου οι νέοι ήδη δραστηριοποιούνται, προκειμένου να καταστραφούν τα τείχη μεταξύ του εργαζόμενου σε θέματα νεολαίας και του νέου και να αναπτυχθούν οι ψηφιακές τους δεξιότητες.

Σύμφωνα με την ομάδα εμπειρογνομόνων της ΕΕ για την ψηφιοποίηση και τη νεολαία, η οποία συστάθηκε στο πλαίσιο του σχεδίου εργασίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη νεολαία 2016-2018, η ψηφιακή εργασία των νέων:

- Σημαίνει χρήση ή αντιμετώπιση των ψηφιακών μέσων και της τεχνολογίας με προληπτικό τρόπο στην εργασία με νέους
- Δεν είναι μόνο μια μέθοδος της εργασίας με τους νέους, αλλά ένας εντελώς διαφορετικός τομέας, ο οποίος μπορεί να εφαρμοστεί σε οποιοδήποτε περιβάλλον εργασίας με τους νέους.
- Έχει τον ίδιο στόχο με την εργασία για τη νεολαία γενικότερα, και τα ψηφιακά εργαλεία πρέπει να χρησιμοποιούνται με τρόπο που να υποστηρίζει τους στόχους της εργασίας για τη νεολαία

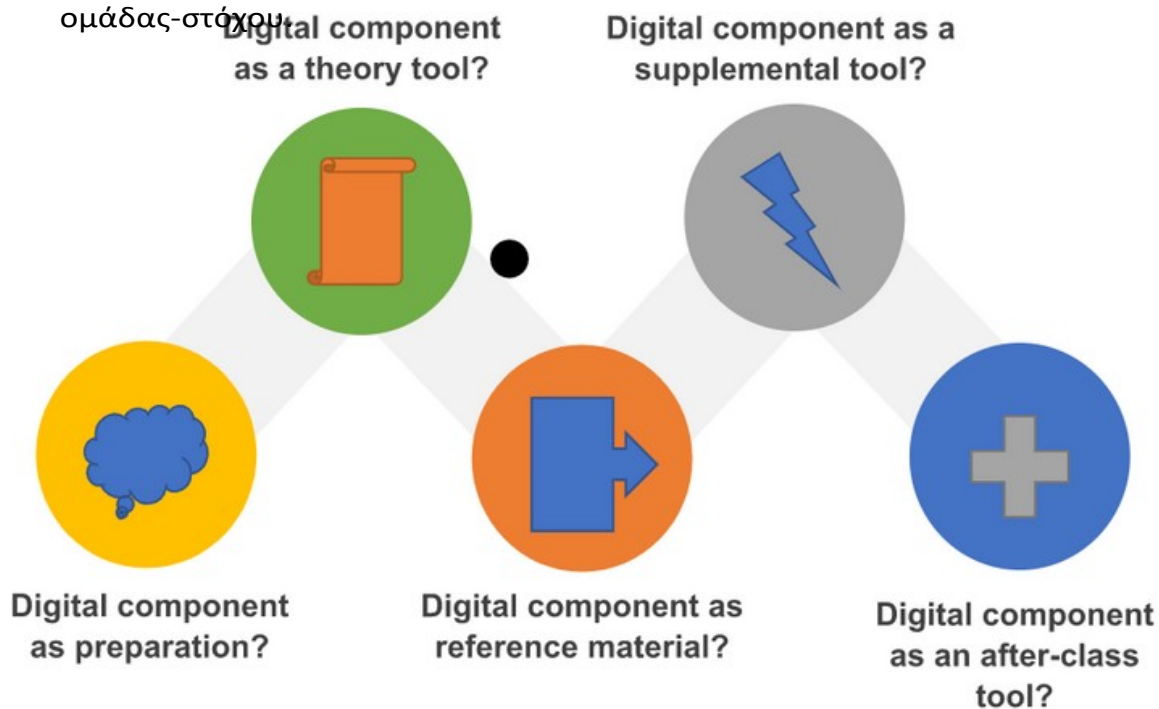

Μπορεί να λάβει χώρα τόσο σε καταστάσεις πρόσωπο-με-πρόσωπο όσο και σε διαδικτυακά περιβάλλοντα, είτε ως εργαλείο είτε ως δραστηριότητα. Ακολουθεί τις ίδιες αξίες με την "παραδοσιακή" εργασία για τη νεολαία

Ψηφιακή εργασία με νέους στην πράξη - ο ρόλος της ψηφιακής συνιστώσας

Υπάρχει πληθώρα εργαλείων που μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την ψηφιακή εργασία με τους νέους. Εδώ μπορεί να γίνει μια σημαντική διαφοροποίηση, καθώς η ψηφιακή εργασία με τους νέους δεν αποτελεί σημαντική πτυχή μόνο στις διαδικτυακές εκπαιδεύσεις, αλλά και στις διαζώσης εκπαιδεύσεις που μπορούν να εμπλουτιστούν με ψηφιακά στοιχεία. Διαφορετικά επίπεδα ψηφιοποίησης είναι δυνατά όταν ένας εργαζόμενος στον τομέα της νεολαίας αποφασίζει να συνδέσει αυτό το μοντέλο με τις επαγγελματικές του δραστηριότητες. Ένας εργαζόμενος στον τομέα της νεολαίας μπορεί, στη μία πλευρά του φάσματος, να επιλέξει να εμπλουτίσει την εμπειρία πρόσωπο με πρόσωπο ή να μεταφέρει την εμπειρία πλήρως στο διαδικτυακό επίπεδο. Όταν ο λειτουργός νεολαίας σχεδιάζει μια δράση, πρέπει πάντα να εξετάζει πώς τα διαδικτυακά στοιχεία μπορούν να μεταμορφώσουν τη μαθησιακή εμπειρία του νέου και πώς μπορούν να καλύψουν τις ειδικές ανάγκες της ομάδας-στόχου.

Μη τυπική εκπαίδευση

Τι είναι η μη τυπική εκπαίδευση;

Η μη τυπική εκπαίδευση, όπως υποδηλώνει το όνομά της, είναι ένα εκπαιδευτικό μοντέλο που χρησιμοποιεί μεθόδους διαφορετικές από το παραδοσιακό εκπαιδευτικό μοντέλο, όπου υπάρχει μια πηγή γνώσης - ο εκπαιδευτής - και υπάρχουν αποδέκτες της γνώσης - οι μαθητές. Η μη τυπική εκπαίδευση απομακρύνεται από το παραδοσιακό μοντέλο, καθώς ο εκπαιδευτής αναλαμβάνει το ρόλο του διευκολυντή, ο οποίος γίνεται το δοχείο μέσω του οποίου οι συμμετέχοντες (και όχι πλέον οι μαθητές) μπορούν να παράγουν οι ίδιοι τη γνώση. Αυτό το εκπαιδευτικό μοντέλο μπορεί να χρησιμοποιηθεί σε περιπτώσεις όπου συζητούνται ευαίσθητα θέματα, καθώς με τη βοήθεια βιωματικών ασκήσεων και μιας ισότιμης ατμόσφαιρας, οι συμμετέχοντες αισθάνονται ένα ανοιχτό περιβάλλον για να μοιραστούν μεταξύ τους εμπειρίες, γνώσεις και ιδέες.

Ποιος είναι ο ρόλος του συντονιστή;

Ο ρόλος του συντονιστή είναι ζωτικής σημασίας σε αυτή τη διαδικασία, καθώς απαιτείται να κατανοήσει τον τρόπο με τον οποίο οι συμμετέχοντες αφομοιώνουν τη γνώση και να τους βοηθήσει να βελτιώσουν την κατανόηση του υλικού του θέματος, κάνοντας προσαρμογές και διορθώνοντας την πορεία τους όταν αυτό είναι απαραίτητο.

Όταν οι συμμετέχοντες ενθαρρύνονται να δημιουργήσουν γνώση για τον εαυτό τους σε ένα περιβάλλον που ενθαρρύνει να κάνουν λάθη και να μάθουν από αυτά, η μαθησιακή εμπειρία γίνεται ισχυρότερη και ποιοτικότερη. Επιπλέον, κατά τη διάρκεια αυτής της διαδικασίας, ενθαρρύνεται η συζήτηση μεταξύ του συμμετέχοντα και του διευκολυντή, γεγονός που καθιστά τη μάθηση πιο διαδραστική και προσωπική για τον συμμετέχοντα και του είναι ευκολότερο να συνειδητοποιήσει ότι είναι ο ίδιος ο ενεργός δημιουργός της γνώσης. Αυτή η συζήτηση θα έχει τα μέγιστα οφέλη αν εφαρμοστεί νωρίς στη διδακτική διαδικασία, έτσι ώστε οι μαθητές να οικοδομήσουν τη νέα γνώση βασισμένοι σε στέρεες βάσεις και όχι σε λάθη που επαναλαμβάνονται εκθετικά.

Daniele
Cibati, μη
τυπικός
εκπαιδευτικός
- εξαιρετικός

Ποια είναι τα εργαλεία που μπορεί να χρησιμοποιήσει ένας συντονιστής μη τυπικής εκπαίδευσης;

Η μη τυπική εκπαίδευση είναι μια διαδικασία που αψηφά την παραδοσιακή δομή της σχολικής τάξης, αλλά εξακολουθεί να απαιτεί ένα συγκεκριμένο σύνολο εργαλείων προκειμένου να διατηρηθεί η διαδικασία γόνιμη και ελκυστική. Τα εργαλεία αυτά είναι τα ακόλουθα:
Ενεργοποιητές: Οι ενεργοποιητές είναι δραστηριότητες που στοχεύουν να αυξήσουν την ενέργεια της ομάδας, ενεργοποιώντας το σώμα και το μυαλό τους. Μπορούν να χρησιμοποιηθούν από τον συντονιστή σε οποιαδήποτε στιγμή διαπιστωθεί πτώση της ενέργειας στην ομάδα, επειδή είναι εύκολο να γίνουν και είναι αρκετά αποτελεσματικές για να επαναφέρουν την εστίαση στην αίθουσα.

Γνωριμία μεταξύ τους/ Δραστηριότητες οικοδόμησης ομάδας: Όταν η ομάδα γνωρίζεται μεταξύ της, δημιουργείται μια ατμόσφαιρα εμπιστοσύνης, η οποία είναι απολύτως απαραίτητη προκειμένου οι βιωματικές ασκήσεις και δραστηριότητες της ΕΑΕ να είναι πιο ειλικρινείς, ανοιχτές και αποτελεσματικές.

Βιωματικές ασκήσεις: Βιωματικές ασκήσεις: Οι βιωματικές ασκήσεις βρίσκονται στην καρδιά της μη τυπικής εκπαίδευσης. Οι συμμετέχοντες στην ομάδα εμβαθύνουν στο θέμα που συζητείται, βιώνοντας ή παρακολουθώντας καταστάσεις που τους βάζουν σε θέσεις εκτός των δικών τους και που προκαλούν συναισθήματα απαραίτητα για την ενσυναίσθηση και την κατανόηση ευαίσθητων θεμάτων.

Τι ασκήσεις τέχνης (θέατρο, μουσική, χορός κ.λπ.): Η τέχνη έχει αποδειχθεί ότι είναι ένα από τα πιο αποτελεσματικά εργαλεία που μπορεί να χρησιμοποιήσει ένας εμπνευστής μη τυπικής εκπαίδευσης προκειμένου να επικαλεστεί τη δημιουργικότητα και τα συναισθήματα μιας ομάδας νέων. Το θέατρο, για παράδειγμα, μπορεί να χρησιμοποιηθεί προκειμένου να συζητηθούν θέματα έμφυλης βίας και εκφοβισμού, βάζοντας τους συμμετέχοντες σε συγκεκριμένες καταστάσεις, ενώ ταυτόχρονα τους προστατεύει από τις βλαβερές συνέπειες δυσάρεστων καταστάσεων, καθώς οι θεατρικοί ρόλοι υπάρχουν έξω από τον ψυχισμό των συμμετεχόντων.

Παιχνίδια ρόλων: που είναι ένας από τους σημαντικότερους παράγοντες όταν συζητάμε για τη μη τυπική εκπαίδευση. Παρόμοια με τις καλλιτεχνικές ασκήσεις, τα συναισθήματα ενσυναίσθησης προκαλούνται αρκετά αποτελεσματικά όταν παίζονται ρόλοι διαφορετικών ανθρώπων σε καταστάσεις ξένες προς τους συμμετέχοντες.

Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΟΥ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ (ΚΑΙ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑΣ) ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΤΩΝ ΝΕΩΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

Για ποια κουλτούρα και ποια εκπαίδευση μιλάμε;

Σε αντίθεση με τα ζώα, τα ανθρώπινα όντα γεννιούνται σε έναν κόσμο στον οποίο το σώμα τους είναι μέρος της φύσης και γεννιούνται επίσης σε έναν μη φυσικό, κοινωνικό και ιστορικό κόσμο παραγωγής ειδικά ανθρώπινων αντικειμένων και σημείων. Αυτή η ειδικά ανθρώπινη διάσταση, η οποία έχει ως ρίζα την προστασία και την ανάπτυξη της ζωής, την εξάλειψη του πόνου και της οδύνης, εξηγεί την τάση μας να διορθώνουμε, να "θεραπεύουμε" τις ατέλειες της φύσης. Για παράδειγμα, κατά τη διάρκεια της εγκυμοσύνης και της γέννησης - έτσι ώστε κάθε νέο ανθρώπινο ον να ξεκινά τη ζωή του σε βέλτιστες συνθήκες για τον χειρισμό του σώματός του, του νου του και τελικά της ελευθερίας του, σε σχέση με ένα περιβάλλον που έχει ήδη κατασκευαστεί, που έχει ήδη δοθεί από την ιστορική συσσώρευση των ανθρώπινων προθέσεων. Είναι αυτή η ελευθερία που θα του επιτρέψει με τη σειρά του να φέρει το δικό του μερίδιο αλλαγής στις συνθήκες που υπήρχαν κατά τη γέννησή του. η ανθρώπινη εξέγερση ενάντια στον πόνο και την ταλαιπωρία είναι τόσο ισχυρή που επέτρεψε στον άνθρωπο να προσεγγίσει ακόμη και τα πιο άγρια ζώα για να εξασφαλίσει την προστασία της φύσης τους, παρέχοντάς τους φροντίδα και προσοχή, θεσπίζοντας νόμους και κοινωνικές οργανώσεις για την εξασφάλιση αυτού του έργου.

Σήμερα, η αρχαία συζήτηση για τον πολιτισμό και τη φύση έχει ξεπεραστεί από την τρέχουσα ανθρωπιστική αντίληψη, η οποία θεωρεί τον άνθρωπο ως "το ιστορικό ον του οποίου ο τρόπος κοινωνικής δράσης μετασχηματίζει την ίδια του τη φύση"[1]. Από την επιστημονική του προσέγγιση και το έργο του για την **ανθεκτικότητα**[2], ο Boris Cyrulnik έχει παρουσιάσει μια αντίληψη προς την ίδια κατεύθυνση: το ανθρώπινο ον συμβάλλει στη μεταμόρφωση του περιβάλλοντος στο οποίο ζει και μεταμορφώνεται από το περιβάλλον του. Η αντίληψη αυτή μας επιτρέπει να εξαρτήσουμε την ανάπτυξη και την ολοκλήρωση των ανθρώπινων όντων άμεσα από την ανθρώπινη δράση και όχι από τις φυσικές συνθήκες που θα ήταν δεδομένες μια για πάντα. Έτσι, ανάλογα με την κατεύθυνση και το νόημα που δίνεται στις ενέργειές μας, μπορούμε να μιλάμε για στιγμές "εξανθρωπισμού" και στιγμές "αποανθρωπισμού".

ε "αυτό το τοπίο", όπου το ανθρώπινο σώμα ανήκει στη φύση και η πρόθεση ανήκει στη συνείδησή του, ο άνθρωπος είχε την ελευθερία να επιλέξει μεταξύ των συνθηκών ζωής. Ωστόσο, ορισμένοι κατάφεραν να

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

θεωρήσουν τον άνθρωπο ως ένα αποκλειστικά φυσικό ον,
προβάλλοντας

και να δικαιολογεί κάθε κοινωνική κατασκευή ως "φυσική": από τη φυσική νομιμότητα των βασιλιάδων, των βασιλισσών και των κρατών, μέχρι την ένταξη σε μια τάξη ή κοινωνική κάστα, περνώντας μέσα από τη δικαιολόγηση ενός Θεού στην υπηρεσία της συνέχειας ενός αμετάβλητου οράματος της κοινωνίας. Υπάρχει μια άποψη που διατηρεί τον άνθρωπο σε μια "φυσικότητα" και αντιτίθεται στην ανάπτυξη και την απελευθέρωσή του. Από αυτή την αντίληψη απορρέει η διατήρηση των αδικιών, των κοινωνικών ανισοτήτων και φυσικά των ανισοτήτων πρόσβασης στον κόσμο του πολιτισμού και της εκπαίδευσης. Αυτή η "φυσική" θεώρηση του ανθρώπου έχει οδηγήσει στην ανάπτυξη και προώθηση μιας κουλτούρας βίας, περιορισμού, εξουσίας ενός μέρους πάνω στο κοινωνικό σύνολο, διακρίσεων και αδικιών.

Αυτή φαίνεται να είναι η κατάσταση στην οποία βρισκόμαστε σήμερα. Ο Πολιτισμός και η εκπαίδευση βρίσκονται στο προσκήνιο επειδή βρίσκονται επίσης σε κρίση: τα "προοδευτικά" στοιχεία, που κατευθύνονται προς τη θετική αλλαγή της κοινωνίας, προς τον εξανθρωπισμό της, συγκρούονται με τα "αποκρυσταλλωμένα" ή "οπισθοδρομικά" στοιχεία του τμήματος της κοινωνίας που οδηγεί την παγκόσμια διαδικασία προς την απανθρωποποίηση, η οποία αντανακλάται στην εκπαίδευση και την κουλτούρα της βίας.

Ταυτόχρονα, μια κουλτούρα δικαιοσύνης, συμπόνιας και ανεκτικότητας, ο ανθρωπισμός, εμφανίστηκε πάντα σε διαφορετικές στιγμές της ιστορίας, κατά τη διάρκεια διαφορετικών "κρίσεων" κοινωνιών και αυτοκρατοριών. Μιλάμε εδώ για μια κουλτούρα εξανθρωπισμού και μια εκπαίδευση για εξανθρωπισμό.

Από την άποψη του εξανθρωπισμού, τι μπορούμε να πούμε για την εκπαίδευση σήμερα;

Τα τελευταία πενήντα χρόνια, νέες απόψεις για την ανθρωπότητα και τα κοινωνικά σχέδια έχουν αναδυθεί σε διάφορες κοινωνίες. Βρίσκουμε ένα ανανεωμένο όραμα για τη φύση στο έργο και τις δράσεις ρευμάτων σκέψης όπως η Περμακουλτούρα, η Κολλαπολογία, ο Νέος Ανθρωπισμός, η Μη Βίαη Επικοινωνία, ο Φεμινισμός.

Πρόκειται για ένα ανθρώπινο όραμα που δίνει έμφαση στη συνεργασία και όχι στον ανταγωνισμό- ένα συστημικό όραμα του κόσμου και όχι ένα αναλυτικό όραμα. Αυτό σημαίνει ότι εγκαταλείπουμε το όραμα που επικεντρώνεται σε ένα θεωρητικό άτομο, του οποίου τα άμεσα συμφέροντα είναι αποσυνδεδεμένα από τις ανάγκες των άλλων, και του οποίου η αίσθηση της ζωής είναι μια συσσώρευση υλικών και συμβολικών πραγμάτων, αποσυνδεδεμένη από τα πάντα.

Η παρατήρηση των συνεργατικών φαινομένων στη φύση αντικαθιστά

πλέον εκείνη του ανταγωνισμού ή της κυριαρχίας του ισχυρού επί του αδύναμου.

Φυσικά, μια τέτοια αλλαγή της προοπτικής και του νοήματος που δίνεται σε αυτό που παρατηρείται, βρίσκεται στο ανθρώπινο βλέμμα και όχι στον εξωτερικό κόσμο. Αν τα ανθρώπινα όντα αρχίζουν να βλέπουν έναν κόσμο συνεργασίας, αυτό συμβαίνει επειδή έχει επέλθει μια αλλαγή προοπτικής στον εαυτό τους και όχι στη φύση ή στην κοινωνία. Επομένως, μια τέτοια αλλαγή προοπτικής παράγει μια κοινωνική επιρροή, δημιουργώντας νέα αντικείμενα και νέες πολιτιστικές παραγωγές που τελικά θα μεταμορφώσουν την κοινωνία. Αυτές οι παραγωγές έχουν κοινό χαρακτηριστικό μια ορισμένη απόρριψη, μια ορισμένη απέχθεια για τη βία και για οτιδήποτε παράγει πόνο και δυστυχία.

Το 1979, η σουηδική κυβέρνηση ανέλαβε την πρωτοβουλία να νομοθετήσει την απαγόρευση της σωματικής τιμωρίας στην εκπαίδευση των παιδιών. Το 1989, το άρθρο 19 της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα του Παιδιού διακήρυξε το δικαίωμα στην εκπαίδευση χωρίς βία. Μόνο το 2019 ακολούθησε η Γαλλία. Η σύμβαση αυτή σχολιάζεται και **αξιολογείται** τακτικά[3] Η γαλλική καθυστέρηση προδίδει την παράλειψη του Ίαν στην πορεία, διότι ήδη από το 1795 μία από τις κατευθύνσεις που δόθηκαν στην εκπαίδευση ορμώμενοι από τους επαναστάτες, ήταν η απαγόρευση της σωματικής τιμωρίας στο δημοτικό σχολείο.

Στο παρόν κείμενο, δεν πρόκειται να επαναλάβουμε τη διαδικασία των προόδων και των υποχωρήσεων της βίας στην εκπαίδευση, αλλά να υπογραμμίσουμε ότι, όπως κάθε ανθρώπινη δραστηριότητα, η εκπαίδευση μπορεί να κατευθυνθεί προς τον "εξανθρωπισμό" ή τον "αποανθρωπισμό" της κοινωνίας. Έτσι, στο ντοκιμαντέρ "Αν ήξερα... θα είχα γεννηθεί στη Σουηδία", βλέπουμε δύο μικρά σουηδικά κορίτσια να ανοίγουν διάπλατα τα μάτια τους και να χαμογελούν από χαρά: ο δημοσιογράφος μόλις τα έχει ρωτήσει αν οι γονείς τους τα χαστουκίζουν μερικές φορές. Το ένα από τα παιδιά, μετά από μερικά δευτερόλεπτα σιωπής, απαντά τελικά: **"...τι είναι το χαστούκι;"**. [4]

Η συμβολή της συναισθηματικής και κοινωνικής νευροεπιστήμης

Η σαφής τάση των ανθρωπιστικών αξιών στην εκπαίδευση συναντά σήμερα έντονη αντίσταση στην κοινωνία, καθώς και μια ολοένα και πιο ριζική αντίθεση μεταξύ ανθρωπισμού και αντι-ανθρωπισμού. Ο τελευταίος απεικονίζεται δραματικά τόσο από την οπισθοδρόμηση των δικαιωμάτων των γυναικών όσο και από τη βία που διαπράττεται κατά των νέων ή των εκπαιδευτικών. Η φυλετική βία, η θρησκευτική βία, η σεξουαλική βία, η οικονομική βία κατά κύριο λόγο, δείχνουν ανησυχητικά σημάδια της προέλασης αυτής της οπισθοδρομικής και ανωνιώδους κουλτούρας, η οποία θεωρεί ότι ο άνθρωπος πρέπει να "εκπαιδευτεί" και όχι να "διδασχθεί", να "ισιώσει", να "καταπιεστεί και να επανέλθει στο

σωστό δρόμο" μόλις διαπράξει ένα "σφάλμα". Αυτό το "σφάλμα" πρέπει να "τιμωρείται", με τον ίδιο τρόπο που η "επιτυχία" πρέπει να "επιβραβεύεται", ενώ οι προκαταλήψεις πρέπει να "εκδικούνται".

Ωστόσο, τα τελευταία είκοσι χρόνια, οι συναισθηματικές και κοινωνικές νευροεπιστήμες έχουν αποκαλύψει τις συμπεριφορικές και εγκεφαλικές συνέπειες ενός τέτοιου συστήματος εκπαιδευτικών σχέσεων. Γνωρίζουμε πλέον ότι αυτό οδηγεί μόνο στην καταστροφή ή στην καθυστερημένη ωρίμανση ανώτερων εγκεφαλικών δομών και λειτουργιών και στην αναπαραγωγή ενός απάνθρωπου **συστήματος**[5]. Έτσι, η ικανότητά μας για ενσυναίσθηση, συλλογισμό, προγραμματισμό για το μέλλον, ενίσχυση του συμβολικού μας ορίζοντα, διαχείριση των συναισθημάτων, ρύθμιση του στρες, εξαρτάται ουσιαστικά από την ποιότητα της ανθρώπινης σχέσης και την ποιότητα της εκπαιδευτικής σχέσης. Για το λόγο αυτό, στο επίκεντρο της εξανθρωπιστικής εκπαίδευσης, η εξάσκηση και η εκμάθηση μιας μη ναϊφικής θεώρησης της πραγματικότητας - δηλαδή μιας θεώρησης που εξαρτάται από τον τρόπο που την κοιτάζουμε και όχι από μια "αντικειμενικότητα" ανεξάρτητη από τον άνθρωπο - φαίνεται να είναι θεμελιώδης. Το πρώτο βήμα σε αυτή τη διαδικασία μάθησης είναι να έρθουν τα παιδιά σε επαφή με τα δικά τους μητρώα: τα μητρώα του εσωτερικού και των ορίων του σώματος, των κινητικών δεξιοτήτων, των συναισθημάτων και της διάνοιάς τους, και φυσικά των άλλων. Όταν οι ενήλικες προκαλούν σοκ, βιαιότητες, αρνήσεις της εσωτερικότητας των παιδιών, τα προδιαθέτουν στη δυσπιστία και την απομόνωση, στο φόβο, στον τυφλό ανταγωνισμό.

Εκπαίδευση, ανάπτυξη και εγκεφαλικές δομές

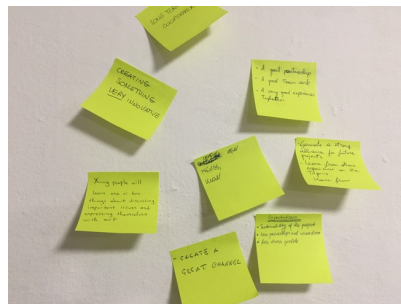
Τα αναπτυξιακά βήματα της ψυχοφυσικής δομής κάθε παιδιού εξαρτώνται από την ωρίμανση ορισμένων εγκεφαλικών δομών. Σήμερα είναι γνωστό ότι μεταξύ 5 και 7 ετών, η νευρωνική ανάπτυξη του τροχιομετωπιαίου φλοιού επιτρέπει τη ρύθμιση των συναισθημάτων, έργο που θα εξαρτάται μέχρι τότε από τη φροντίδα των ενηλίκων του περιβάλλοντός του. Έτσι, ο ενήλικας που θεωρεί ότι η ικανότητα ολοκλήρωσης του παιδιού είναι ίδια με τη δική του, θα πει στο παιδί που εκφράζεται λίγο υπερβολικά έντονα και αταίριαστα -από την άποψη του ενήλικα- "να σταματήσει να είναι ενδιαφέρον", "να σταματήσει να δρα", "να βιαστεί", ενώ ο μικρός είναι ανίκανος να ελέγξει τις παρορμήσεις του και να καταγράψει τα γεγονότα με άλλο τρόπο παρά με έναν πολύ συναισθηματικό τρόπο, από ένα απλό στάδιο εγκεφαλικής ωριμότητας. Βλέπουμε λοιπόν ενήλικες που, με τις καλύτερες προθέσεις και την καλή τους πίστη, καθυστερούν την ανάπτυξη των παιδιών, τα οποία δεν καταλαβαίνουν τη θεραπεία που δέχονται. Πρέπει να χρησιμοποιήσουν την ενέργειά τους για να εξασφαλίσουν τον εαυτό τους, όπου δεν μπορούν να κατανοήσουν αυτό που δέχονται από το περιβάλλον τους, αντί να χρησιμοποιήσουν αυτή την ενέργεια για να αναπτυχθούν με ασφαλή τρόπο.

προέκυψε. [7] Ενδεικτικά, ένας ορισμός που δόθηκε από τον Dr. E. Paul Torrance στο πλαίσιο της αξιολόγησης της δημιουργικής ικανότητας ενός ατόμου, την περιγράφει ως "μια διαδικασία ευαισθητοποίησης σε προβλήματα, ελλείψεις, κενά στη γνώση, ελλείποντα στοιχεία, δυσαρμονίες κ.ο.κ., εντοπισμός της δυσκολίας, αναζήτηση λύσεων, εικασίες ή διατύπωση υποθέσεων σχετικά με τις ελλείψεις, δοκιμή και επανεξέταση αυτών των υποθέσεων και ενδεχομένως τροποποίηση και επανεξέτασή τους και, τέλος, κοινοποίηση των **αποτελεσμάτων**"[8].

Τι είναι η δημιουργικότητα από τη σκοπιά της ανθρωπιστικής εκπαίδευσης; Είναι μια επαφή με τον εαυτό μας, με αυτό που δεν είναι δεδομένο μια για πάντα. Η δημιουργικότητα επιτρέπει στον μικρό άνθρωπο να εισέλθει στον ορίζοντα της ελευθερίας των επιλογών του, στη συμβολική έκφραση, στη φαντασία του, στην "απόστασή" του από τον κόσμο των αντικειμένων.

Επιτρέπει την ωρίμανση και την ανάπτυξη των εγκεφαλικών λειτουργιών που διέπουν την ευκινησία, την ισορροπία, τη χαριτωμένη χειρονομία, την παλέτα των συναισθημάτων, την ποιητική λειτουργία, την ομιλία και τη σχέση με τους άλλους. Τέλος, η δημιουργικότητα θέτει σε σχέση και σε αναζήτηση αρμονίας τη διαδικασία της εμπειρίας της οικείας ανακάλυψης και της συμβολής σε ένα κοινωνικό περιβάλλον που οικοδομείται από άλλους.

Από αυτή την αντίληψη μπορεί να θεμελιωθεί και να προωθηθεί μια κουλτούρα εξανθρωπισμού της κοινωνίας. Η ενασχόληση του παιδιού με τη δική του δημιουργικότητα του επιτρέπει να οικειοποιηθεί την ψυχοσωματική του δομή, ενώ η συνάντησή του με τα καλλιτεχνικά αντικείμενα και τον πολιτισμό γενικότερα, του επιτρέπει να εξετάσει μια άλλη οπτική γωνία από τη δική του και να αισθανθεί τις επιδράσεις των πολιτιστικών αντικειμένων σε διαφορετικά επίπεδα της συνείδησής του. Με αυτόν τον τρόπο, εκπαιδεύεται στην ελευθερία της επιλογής, ανάμεσα στα στοιχεία που του προκαλούν πόνο και δυστυχία και στα στοιχεία που τον διεγείρουν στην ελευθερία, τη χαρά, την αγάπη του για ό,τι είναι ζωντανό.

Δημιουργικότητα και εκπαίδευση

Όπως είδατε προηγουμένως, η δημιουργικότητα είναι ένα σημαντικό μέρος του ανθρώπου. Εδώ μπορούμε να αναρωτηθούμε αν η δημιουργικότητα είναι κάτι με το οποίο γεννηθήκαμε ή την μαθαίνουμε από τους άλλους ή τη βελτιώνουμε μέσω της εμπειρίας της ζωής μας; Από την άλλη πλευρά, το ερώτημα είναι ποια είναι η πραγματική πηγή της δημιουργικότητας και τι μπορεί να τη βελτιώσει ή να τη μειώσει. Σύμφωνα με μελέτη του Dr. George Land και της Dr. Beth Jarman που προτάθηκε από τη NASA το 98% των μαθητών προσχολικής ηλικίας θεωρούνταν δημιουργικές ιδιοφυΐες. Αυτό το υψηλό αποτέλεσμα ήταν τόσο εκπληκτικό, που άρχισαν να εξετάζουν την ίδια ομάδα παιδιών καθώς μεγάλωναν. Μέχρι το δημοτικό σχολείο, μόνο το 30% των παιδιών θεωρούνταν δημιουργικές ιδιοφυΐες. Μέχρι το γυμνάσιο, το ποσοστό ήταν μόνο 12%. Διεξήγαγαν το ίδιο τεστ σε μια ομάδα ενηλίκων, και τα αποτελέσματα είχαν ΑΚΟΜΑ πτωτική τάση. Λιγότερο από το 2% των ενηλίκων που εξετάστηκαν σε μελέτες ήταν δημιουργικές **ιδιοφυΐες[9]**.

Οι συνέπειες αυτής της βαθιάς μελέτης είναι μάλλον αυτονόητες. Γεννιόμαστε εκ γενετής με το δυναμικό μιας δημιουργικής ιδιοφυΐας, αλλά από τη στιγμή που μπαίνουμε στο σχολικό σύστημα, αποβλακώνουμε δραματικά. Το σκεπτικό γι' αυτό δεν είναι πολύ δύσκολο να το αντιληφθεί κανείς- το σχολείο, όπως το αποκαλούμε ξεκάθαρα, είναι ένας θεσμός που ιστορικά έχει δημιουργηθεί για να εξυπηρετεί τελικά τις ανάγκες της άρχουσας τάξης και όχι του απλού λαού. Η εθνική εκπαίδευση κατασκευάζει "τους καλούς πολίτες" που εργάζονται για την κοινωνία.

Το πραγματικά παράδοξο είναι ότι η δημιουργικότητα είναι μία από τις πιο περιζήτητες δεξιότητες του 21ου αιώνα. Γνωρίζουμε ότι για να συμβαδίσουμε με το μέλλον της εργασίας, πρέπει όλοι μας να είμαστε σε θέση να βρίσκουμε νέες λύσεις σε νέα προβλήματα, και δεν μπορούμε να το κάνουμε αυτό αν δεν έχουμε δημιουργικές ιδιοφυΐες να ηγούνται της επίθεσης.

Από τα τέλη της δεκαετίας του 1990, η δημιουργικότητα έχει γίνει και πάλι ένας αυξανόμενος τομέας ενδιαφέροντος στην εκπαίδευση και την ευρύτερη κοινωνία. Στην Αγγλία η δημιουργικότητα αναφέρεται πλέον στο σχολικό πρόγραμμα σπουδών και στο πρόγραμμα σπουδών για παιδιά ηλικίας 3-5 ετών.

Υπάρχουν πολυάριθμες κυβερνητικές και άλλες πρωτοβουλίες για την προώθηση της ατομικής και συλλογικής δημιουργικότητας, ορισμένες από αυτές μέσω δραστηριοτήτων συνεργασίας που φέρνουν σε επαφή τις

τεχνές, την τεχνολογία, την επιστήμη και τις κοινωνικές επιστήμες. Ένα από τα βασικά θέματα και δικαιολογίες για την αναζωπύρωση του ενδιαφέροντος για την προώθηση της δημιουργικότητας είναι ότι η ατομική και συλλογική ενδυνάμωση που προωθείται από την ανάπτυξη

δημιουργικών δεξιοτήτων θεωρείται ότι είναι καλό πράγμα σε κοινωνικό και οικονομικό επίπεδο ειδικότερα.

Η ενδυνάμωση των νέων μέσω των κοινωνικών και οικονομικών ευκαιριών που μπορούν να προσφέρουν οι πολιτιστικές και δημιουργικές βιομηχανίες βρίσκεται στο επίκεντρο της **Σύμβασης του 2005 για την προστασία και την προώθηση της πολυμορφίας των πολιτιστικών εκφράσεων**[10] της UNESCO. Σε μεγαλύτερη ευθυγράμμιση με την **επιχειρησιακή στρατηγική της UNESCO για τη νεολαία 2014-21**[11], εξακολουθεί να δίνεται ιδιαίτερη έμφαση στη νεολαία, ιδίως στους νέους δημιουργούς και τους επαγγελματίες του πολιτισμού. Η προτεραιότητα αυτή ενσωματώνεται από την UNESCO σε όλα τα προγράμματα και τις δραστηριότητές της.

Ίσως θα πρέπει να κάνουμε διάκριση μεταξύ τυπικής και μη τυπικής εκπαίδευσης. Αν θεωρήσουμε την τυπική εκπαίδευση ως θεσμό διατήρησης του κοινωνικού status quo, μπορούμε επίσης να δούμε περισσότερο ή περισσότερο την ανάπτυξη της εναλλακτικής εκπαίδευσης. Η μη τυπική και εναλλακτική εκπαίδευση εισέρχεται όλο και περισσότερο στο σχολείο και βασίζεται σε μεγάλο βαθμό στη δημιουργικότητα και την εσωτερική ελευθερία επιλογής. Δείχνει την αλλαγή του τρόπου σκέψης σχετικά με την αναγκαιότητα των νέων.

Η νεολαία θεωρείται ως ένα άτομο που έχει μεγάλες δυνατότητες μέσα του και αν κατασκευάσουμε τις καλές συνθήκες για αυτούς, ξέρουν καλύτερα τι χρειάζονται και τι θέλουν να αναπτύξουν. Κάθε άτομο έχει τη δική του ταχύτητα ανάπτυξης και η εκπαίδευση θεωρείται μια διαδικασία. Η τέχνη και η δημιουργικότητα είναι ο καλύτερος τρόπος για να αφήσουμε αυτόν τον ελεύθερο χώρο για να αφεθούμε, να προτείνουμε και να δοκιμάσουμε, να συνδεθούμε με τον εαυτό μας και να μοιραστούμε με τους άλλους.

Ο ρόλος της τέχνης στην εκπαίδευση των νέων

Η τέχνη κινητοποιεί το διανοητικό και το συναισθηματικό, το σωματικό και το πνευματικό, και καθιστά την υποκειμενικότητα αρετή. Προσφέρει έναν μοναδικό τρόπο με τον οποίο μπορούμε να εξερευνήσουμε τον εαυτό μας και τη θέση μας στον κόσμο γενικότερα, καθώς και έναν τρόπο να ανταλλάσσουμε απόψεις με τους άλλους σχετικά με αυτά που βλέπουμε, αισθανόμαστε, σκεφτόμαστε και βιώνουμε. Η τέχνη είναι ένας τρόπος για να ανοίξει ο διάλογος μέσα και μεταξύ ατόμων και κοινοτήτων.

Η παιδική κουλτούρα είναι πολυποίκιλη και πλουραλιστική, εμφανίζοντας στρώματα υποκουλτούρας, νοημάτων και επιρροών των ενηλίκων, που εκτείνονται από τη βρεφική ηλικία έως την εφηβεία. Αναγνωρίζεται ότι οι τέχνες συμβάλλουν σημαντικά στην προώθηση της ευημερίας των παιδιών. Η συμβολική αυτοέκφραση μέσω των τεχνών επιτρέπει στα παιδιά να εκφράζουν σύνθετα συναισθήματα και υβριδικές ταυτότητες. Υποστηρίζει την επικύρωση ατομικών και συλλογικών ταυτοτήτων. Όχι μόνο ενδυναμώνει τα παιδιά αλλά συμβάλλει και στη βελτίωση της υγείας και της ευημερίας τους. Μπορούμε να βρούμε διάφορες μεθόδους χρήσης της τέχνης στην εκπαίδευση. Στο νηπιαγωγείο τα παιδιά χρησιμοποιούν την τέχνη ως μια μορφή έκφρασης που λαμβάνει μέρος αναπόσπαστο μέρος των παραδόσεών τους.

Μετά το γυμνάσιο η τέχνη γίνεται τεχνική για να μάθει κανείς. Οι νέοι συμμετέχουν σε καλλιτεχνικά εργαστήρια για να μάθουν ή να δοκιμάσουν αυτή την τέχνη. Μπορούμε να βρούμε τα μαθήματα των πλαστικών τεχνών, της μουσικής, του θεάτρου ή του χορού. Αυτό θεωρείται μέρος της ψυχαγωγίας ή των αθλητικών δραστηριοτήτων. Αν κάποιος θέλει να εμβαθύνει μπορεί να συνεχίσει υπαίθρια ή να εγγραφεί σε καλλιτεχνική σχολή. Οι καλλιτεχνικές ή πολιτιστικές δεξιότητες είναι επίσης μέρος του υπόβαθρου της νεολαίας. Πηγαίνουν να παρακολουθήσουν παραστάσεις, να πάνε σε μουσεία ή εκθέσεις ζωγραφικής για να μάθουν κάποια πράγματα για την τεχνική, την ιστορία ή τον πολιτισμό.

Ωστόσο, η τέχνη συχνά δεν αντιμετωπίζεται ως εργαλείο της εσωτερικής τους ανάπτυξης. Αυτός ο τρόπος θέασης της τέχνης είναι πολύ σημαντικός. Κάνοντας την τέχνη, οι νέοι δημιουργούν κάτι που δεν υπήρχε πριν και παίρνουν μέρος ως ηθοποιοί της πραγματικότητας. Συνδέονται επίσης με τον εαυτό τους και μαθαίνουν περισσότερο για τον εσωτερικό τους κόσμο. Από την άλλη πλευρά, ο καλλιτεχνικός τρόπος θέασης τους ανοίγει το άλλο είδος λέξης που δεν είναι μόνο υλικό, τη λέξη των συναισθημάτων, των άλλων, της ευγένειας, του συναισθήματος, της ομορφιάς ή απλά της φαντασίας.

είναι κάποια πράξη διαλογισμού. Είναι επίσης ένας τρόπος για να μάθουμε τη μονιμότητα, τη δυσπειθαρχία, να μαθαίνουμε μαθαίνοντας, να μαθαίνουμε να βελτιώνουμε τον εαυτό μας ή τους άλλους, να μαθαίνουμε να μαθαίνουμε να μαθαίνουμε τους άλλους και τα πράγματα, να χρησιμοποιούμε όλες τις αισθήσεις, να μαθαίνουμε περισσότερο για το σώμα μας και τους άλλους και ούτω καθεξής.

Παραδείγματα δημιουργικών μεθόδων

Πλαστικές τέχνες

Μπορούμε να δούμε πόσο αρέσει στους νέους να ζωγραφίζουν και να σχεδιάζουν παντού. Αυτή η τέχνη μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως εργαλείο έκφρασης και διαμεσολάβησης. Άλλα μέσα θα διευκολύνουν αυτή την απελευθέρωση μέσω των διαφορετικών καλλιτεχνικών τεχνικών που προτείνονται: σχέδιο, κολάζ, ζωγραφική, μοντελοποίηση... Πρόκειται για τη δυνατότητα ενός μη λεκτικού τρόπου έκφρασης, για τη δημιουργία ενός δημιουργικού και για τη μορφοποίηση αναπαραστάσεων και συναισθημάτων. Σε αυτή τη διαδικασία, το αισθητικό αποτέλεσμα δεν θεωρείται αντικειμενικό και παραμένει στην εκτίμηση του ατόμου που έκανε την παραγωγή. Σε αυτές τις στιγμές εξερεύνησης, είτε πρόκειται για ζωγραφική είτε για σχέδιο, η ελεύθερη χειρονομία είναι προνομιακή. Άπλωμα, ιχνηλάτηση, κάλυψη, ξύσιμο, σβήσιμο: όλες αυτές οι χειρονομίες επιτρέπουν στον καθένα να εκφράσει κάτι μοναδικό, να βρει τη δική του καλλιτεχνική γλώσσα. Σε αυτό το πλαίσιο μπορεί να εκφραστεί η δημιουργικότητα του καθενός. Με τον ίδιο τρόπο που τα εργαλεία που παραδοσιακά συνδέονται με τη ζωγραφική (πινέλα, μαχαίρια) μπορούν να αντικατασταθούν από αντικείμενα των οποίων η συνήθης χρήση δεν έχει καμία σχέση με τη ζωγραφική (σφουγγάρι, οδοντόβουρτσα, αντικείμενα διαφόρων σχημάτων επικαλυμμένα με χρώμα...). Είναι επίσης δυνατό να ζωγραφίσει κανείς με τα δάχτυλα ή να περπατήσει ξυπόλητος πάνω στο χρώμα... Η χρήση του χρώματος μπορεί να προσφέρει μια αισθητηριακή απόλαυση που σχετίζεται με τον χειρισμό του υλικού, την ανάμειξη των χρωμάτων, τον χρωματισμό των χώρων, τις χειρονομίες και τον ρυθμό αυτών των χειρονομιών.

"Εκπλήσσομαι, εκπλήσσομαι, εκπλήσσομαι από αυτό που δημιουργεί ο καθένας, από την ποικιλία των χειρονομιών, των κινήσεων, των ιχνών, των χρωμάτων. Δεν είναι μόνο μια παλέτα χρωμάτων, είναι μια ανθρώπινη παλέτα, η οποία προέρχεται από την καρδιά μας, από τα σπλάχνα μας, από τις ιστορίες μας, από αυτό που είμαστε". **(Μαρτυρία που γράφτηκε στο τέλος ενός ομαδικού εργαστηρίου ζωγραφικής, γύρω από το τραπέζι της παλέτας)[12].**

Δημιουργική γραφή

Η δημιουργική γραφή είναι κάθε μορφή γραφής που γράφεται με τη δημιουργικότητα του μυαλού: μυθοπλασία, ποίηση, δημιουργική μη μυθοπλαστική γραφή και πολλά άλλα. Ο σκοπός είναι η έκφραση, είτε πρόκειται για σκέψεις, εμπειρίες ή συναισθήματα. Αντί να δίνει απλώς πληροφορίες ή να παρακινεί τον αναγνώστη να προβεί σε μια πράξη επωφελής για τον συγγραφέα, η δημιουργική γραφή γράφεται για να διασκεδάσει ή να εκπαιδεύσει κάποιον, να ευαισθητοποιήσει για κάτι ή κάποιον ή απλώς να εκφράσει τις ιδέες και τις απόψεις του. Ακόμη και η επαγγελματική γραφή και οι επίσημες επιστολές εξακολουθούν να είναι δημιουργικές, αλλά αν γράψετε κάτι που δεν σας ενδιαφέρει, θα είναι μη

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

δημιουργικό, χωρίς ουσία.

Οι ασκήσεις και τα εργαστήρια δημιουργικής γραφής προσφέρουν πολύ περισσότερα από την εκπαίδευση των δεξιοτήτων γραφής. Στην επαγγελματική ζωή, η δημιουργική γραφή μπορεί να βοηθήσει τους νέους να βρουν νέους τρόπους παρουσίασης της γνώσης και της εμπειρίας σε διάφορες ομάδες-στόχους και να βελτιώσουν τις ικανότητές σας στην πειθώ. Για τους εκπαιδευτικούς, η δημιουργική γραφή παρέχει έναν εξαιρετικό τρόπο να διευρύνουν το πρόγραμμα σπουδών και να δώσουν στους μαθητές νέες, διαφορετικές προκλήσεις. Η δημιουργική γραφή ενισχύει τη φαντασία και την κατανόηση των στρατηγικών που βοηθούν στη δημιουργία πρωτότυπων ιδεών και νέων λύσεων στις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι νέοι. Σκεπτόμενοι την προσωπική ανάπτυξη, η δημιουργική γραφή τους παρέχει επίσης ένα μέσο για να γίνουν πιο άνετοι στο να μοιράζονται τις σκέψεις τους, να γνωρίσουν καλύτερα τον εαυτό τους, να εξερευνήσουν τα δυνατά τους σημεία (και τους τομείς που μπορεί να χρειάζονται βελτίωση), πώς να έρθουν σε επαφή με τα συναισθήματα, καθώς και να βελτιώσουν την αυτοπεποίθηση και την αυτοεκτίμηση. Η συγγραφή μπορεί να τους βοηθήσει να βρουν την αυτοσυγχώρεση και τη θεραπεία.

Μουσική και ρυθμοί

Η μουσική, ένα παγκόσμιο φαινόμενο, έχει χρησιμοποιηθεί από την αρχαιότητα για τις θεραπευτικές, χαλαρωτικές και σχεσιακές της δυνάμεις, σε καθαρτική ή ηρεμιστική μορφή. Έχει μη λεκτικές, δημιουργικές, συναισθηματικές και δομικές ιδιότητες. Αυτές οι ιδιότητες χρησιμοποιούνται στη σχέση μεταξύ των ανθρώπων για να διευκολύνουν την επαφή, την αλληλεπίδραση, την αυτογνωσία, τη μάθηση, τη συναισθηματική έκφραση, την επικοινωνία και την προσωπική ανάπτυξη. Η μουσική προσεγγίζει τα άτομα "στην καρδιά του εαυτού τους", η μουσική είναι ένα προνομιακό μέσο έκφρασης, το οποίο επιτρέπει στο άτομο να "εκτονώσει" τον πόνο και τα συναισθήματά του. Έτσι, οι ήχοι και οι ρυθμοί γίνονται όργανα για την αύξηση της δημιουργικότητας του ατόμου, την επανασύνδεση με τον εαυτό του και την αντιμετώπιση διαφόρων προβλημάτων υγείας.

Ως εργαλείο προσωπικής ανάπτυξης, η μουσική συμβάλλει στην αύξηση του δυναμισμού του ατόμου καθώς και στη βελτίωση των γνωστικών (προσοχή, μνήμη), ψυχοκινητικών (ευκινησία, συντονισμός, κινητικότητα) και κοινωνικοσυναισθηματικών ικανοτήτων του. Αφενός, βοηθά στην ανάπτυξη της ακρόασης, της συγκέντρωσης, με λίγα λόγια, της προσοχής στο παρόν, και αφετέρου, βοηθά στη συλλογική εργασία, δημιουργώντας περισσότερους δεσμούς, προωθώντας έτσι τη συνοχή της ομάδας. Η μουσική προωθεί επίσης γέφυρες μεταξύ ανθρώπων διαφορετικών πολιτισμών και τόπων.

Οι μουσικοί μπορούν να προτείνουν εργαστήρια ευαισθητοποίησης στη μουσική, τα όργανα, τη μουσική-χορό, το τραγούδι, το ρυθμικό εργαστήριο, τη σύνθεση ραπ, τη μουσική κωμωδία, τα κρουστά, το ποδοπάτημα και ούτω καθεξής... Ραπ και ποδοπατήματα είναι οι δραστηριότητες

εκτιμήθηκε από τους εφήβους. Στο πρώτο αφήνονται να εκφράσουν το αγαπημένο τους θέμα, ενώ στα ποδοπατήματα οι νέοι δεν μπορούν να χρησιμοποιήσουν τη φωνή τους. Πρέπει να δημιουργήσουν τα δικά τους όργανα (ή το σώμα τους) και να κάνουν μια παράσταση χρησιμοποιώντας τα. Το Stomp χρησιμοποιεί αντικείμενα όπως σκούπες και καπάκια σκουπιδοτενεκέδων, χτυπώντας τα σαν μουσικά όργανα για να δημιουργήσει παραστάσεις. Έτσι, τότε ανοίγεται ένας άλλος τρόπος να βλέπεις και να ακούς τον κόσμο και να χρησιμοποιείς τα αντικείμενα και το σώμα του.

Θεατρικές τέχνες

Η θεατρική έκφραση υπάρχει από την αυγή της ανθρωπότητας. Πόσες φορές έχουμε δει τα παιδιά να δημιουργούν και να παίζουν χαρακτήρες, με κούκλες, να αφηγούνται ιστορίες. Το παιχνίδι είναι μέρος της αφόρμητης εκπαίδευσής τους και η μορφή που τα βοηθά να δοκιμάσουν, να κατανοήσουν, να εξωτερικεύσουν τα συναισθήματά τους ή τα καθημερινά τους γεγονότα. Το θέατρο χρησιμοποιεί τον δικό του τρόπο να κάνει τα πράγματα.

Η θεατρική πρακτική φέρνει τεχνικές βάσεις που επιτρέπουν μια καλύτερη επίγνωση του εαυτού μας και του περιβάλλοντος: ομιλία, συγκέντρωση, χρήση της φωνής, διαχείριση του άγχους, επίγνωση του σώματος, των συναισθημάτων, του χώρου, της ομάδας, της δραματουργίας, των χαρακτήρων... Οι διαμεσολαβητές φροντίζουν να διασφαλίζουν ότι οι κριτικές των συμμετεχόντων είναι εποικοδομητικές και μη επικριτικές, ώστε να βοηθήσουν τους άλλους να προχωρήσουν παραπέρα.

Τα εργαστήρια επιτρέπουν τη δημιουργία μιας προσωπικής μεθόδου εργασίας που βοηθά τους νέους να προσδεύσουν και τους δίνει δεξιότητες και γνώσεις που θα τους είναι χρήσιμες στο σχολείο και στην καθημερινή τους ζωή. Τα εργαστήρια στοχεύουν στην ενθάρρυνση της έκφρασης και της ανταλλαγής απόψεων εντός της ομάδας.

Τα παιδιά και οι νεαροί έφηβοι αναπτύσσουν τη φαντασία τους προς ένα μεγαλύτερο άνοιγμα και ενθαρρύνονται να εφεύρουν τρόπους για να ξεπεράσουν τις δυσκολίες και να φανταστούν ένα καλύτερο περιβάλλον. Οι νέοι μπορούν, στο πλαίσιο αυτό, να αποκτήσουν τεχνικές έκφρασης και νέες γνώσεις, να ενισχύσουν την αυτοπεποίθησή τους και την επιμονή τους, να σημειώσουν πρόοδο στο να ακούνε τους άλλους, να αναπτύξουν τη φαντασία τους. Τα εργαστήρια τους επιτρέπουν επίσης να ανακαλύψουν ισχυρές αξίες που φέρει ένα ανθρωπιστικό θέατρο, όπου το άτομο γίνεται συνδημιουργός του κόσμου γύρω του.

Οι συνεδρίες απαιτούν προβληματισμό και έμπνευση και ενθαρρύνουν

επίσης την ανταλλαγή απόψεων εντός της ομάδας. Τα εργαστήρια βοηθούν να συνδεθεί κανείς με τα συναισθήματά του και να τα εκφράσει, καθώς και να αξιολογήσει τον εαυτό του. Παράδειγμα των ασκήσεων αξιολόγησης. Στην αρχή της συνεδρίας, καθισμένοι σε ένα

κύκλο, μπορούν να κάνουν έναν "καιρό διάθεσης", κατά τη διάρκεια του οποίου κάθε άτομο (συμμετέχοντες και συντονιστές) μοιράζεται με τους άλλους τη συναισθηματική του κατάσταση, προσδιορίζοντας τα συναισθήματα και τις συγκινήσεις του. Στο τέλος της συνεδρίας, με τον ίδιο τρόπο, ο καθένας μοιράζεται τα συναισθήματά του για τη συνεδρία, είτε με χειρονομία είτε με προφορική έκφραση.

Η τελική δημιουργία επιτρέπει να βάλει κανείς τον εαυτό του σε ένα έργο μαζί, όπου η παρουσία του καθενός είναι ουσιαστική και όπου η δημιουργία γίνεται συλλογική. Αυτό ενισχύει το ομαδικό πνεύμα, την ιδιαιτερότητα, την αίσθηση ότι είσαι σημαντικός στην ομάδα. Οι πρόβες μαθαίνουν να βελτιώνονται ατομικά και συλλογικά. Οι νέοι αναπτύσσουν μια θετική και υποστηρικτική στάση. Οι διδάσκοντες τους συνοδεύουν σε αυτή τη διαδικασία σε ένα πνεύμα "θιάσου" που χαρακτηρίζει το θεατρικό περιβάλλον.

Ορισμένες τεχνικές: Το θέατρο ιστοριών που ξεκινά από τη βιωμένη εμπειρία των σκηνών της πραγματικότητας που προτείνουν οι συμμετέχοντες, η αφήγηση ιστοριών για να εγκλωβιστεί η φαντασία και η ελεύθερη δημιουργία ιστοριών, το θέατρο κίνησης που ευνοεί την έκφραση του σώματος, η παντομίμα που εργάζεται στη μη λεκτική επικοινωνία, κλόουν για να βρει κανείς τον δικό του κλόουν, το θέατρο αντικειμένων όπου οι άνθρωποι δουλεύουν πάνω στη σχέση με το υλικό, οι αυτοσχεδιασμοί που ευνοούν την απελευθέρωση και την ακρόαση, το θέατρο λόγου, η μεθοδολογία του actor studio που επικεντρώνεται στη δημιουργία χαρακτήρων, η roetrie για την επεξεργασία της μεθοδολογίας ans εσωτερικών εικόνων, η commedia de l'arté όπου πρόκειται για την επεξεργασία τυπικών χαρακτήρων, το θέατρο μάσκας και ούτω καθεξής..

Χορός

Στην αρχαιότητα, η ανθρωπότητα χόρευε συνεχώς, επειδή ο χορός είναι μια από τις εγγενείς εκφράσεις των ανθρώπων. Τα φυσικά γεγονότα, οι συγκεντρώσεις της κοινότητας, οι οικογενειακές στιγμές, ο πόλεμος και η ειρήνη, οι εποχές του έτους... - όλες αυτές οι στιγμές εκφράζονταν μέσω συλλογικών, οικογενειακών και ατομικών χορών. Σήμερα, ιδίως στις αγροτικές περιοχές, ο χορός εξακολουθεί να είναι παρών στην καθημερινή ζωή.

Ο χορός παρέχει έναν τρόπο μάθησης που αναπτύσσει επικοινωνιακές δεξιότητες, τεχνικές επίλυσης προβλημάτων και δεξιότητες δημιουργικής και κριτικής σκέψης μέσω κινητικών ικανοτήτων. Στον πυρήνα της, ο στόχος της εκπαίδευσης χορού είναι να εμπλέξει τους μαθητές σε καλλιτεχνικές ευπειρίες μέσω των διαδικασιών της δημιουργίας και της παράστασης. Ο χορός, ως μια ιδιαίτερα πλούσια μαθησιακή

μπορεί να χρησιμοποιηθεί όχι ως αυτοσκοπός, αλλά ως μέσο ή/και εργαλείο στην τυπική και μη τυπική εκπαίδευση, για την ανάπτυξη ατομικών και ομαδικών δεξιοτήτων επίλυσης προβλημάτων, για την απόκτηση εννοιών και την κατανόηση θεμάτων, για τη σύνδεση κινητικών δραστηριοτήτων με ακαδημαϊκά θέματα, επιτρέποντας στους επαγγελματίες να αξιοποιήσουν τη βαθιά **κιναισθητική νοημοσύνη των νέων[13]**.

Βοηθάει να έχουμε επίγνωση του χώρου και του σώματος και να αφήνουμε την τεχνική, να βελτιωνόμαστε και να ακούμε τον εαυτό μας και τους άλλους. Danse animator η διάλυση των μπλοκαρισμάτων του σώματος, των συναισθημάτων και του μυαλού. Μέσω της χορευτικής κίνησης και του καλωσορίσματος των αισθήσεων του σώματος και των συναισθημάτων, οι νέοι μπορούν να ενσωματώσουν μια νέα γνώση του εαυτού τους και να συνδεθούν με τη μοναδική ενέργεια που είναι δική τους μπορεί τελικά να εκφραστεί πλήρως. Το Free danser είναι η πρόσκληση να δώσουμε χώρο στην ελεύθερη και αυθόρμητη κίνηση που οδηγεί στη δημιουργικότητα και την πλήρη αυτοέκφραση.

Μέθοδος για τη βελτίωση της δημιουργικότητας

Η πρόκληση δημιουργικότητας είναι η μέθοδος ενίσχυσης της δημιουργικότητας. Μπορούμε όμως να τη χρησιμοποιήσουμε και ως έναν τρόπο για να γίνουμε πιο δημιουργικοί στην καθημερινή ζωή και να κάνουμε τη ροή μόνιμο χαρακτηριστικό της ζωής μας και ταυτόχρονα να έχουμε συνεισφέρει στην κοινωνία και τον πολιτισμό. Περισσότερο οι διαμεσολαβητές, οι λειτουργοί νεολαίας και οι γονείς βελτιώνουν τη δική τους δημιουργικότητα, μπορούν να επηρεάσουν καλύτερα τους νέους. Ορισμένα βήματα για την ενίσχυση της προσωπικής δημιουργικότητας με βάση την **έρευνα του Mihaly Csikszentmihalyi[14]**.

Μάθετε να απελευθερώνετε τη δημιουργική σας ενέργεια

- ♦ **Καλλιεργήστε την περιέργειά σας και το ενδιαφέρον για τη ζωή σας, αναπτύξτε τη λέξη.** Αυτή είναι μια κατανομή της προσοχής στα πράγματα για χάρη τους. Είναι ο τρόπος για να διατηρήσετε στο παιδί την περιέργεια, καθώς το ίδιο να αναδεικνύει και να επενδύει με ενδιαφέρον οτιδήποτε βρίσκεται εντός εμβέλειας. Για να το αναπτύξετε αυτό:
 - Προσπαθήστε να εκπλήσσετε από κάτι καθημερινά. Βιώστε αυτό το πράγμα γι' αυτό που είναι και όχι γι' αυτό που νομίζετε. Να είστε ανοιχτοί στη λέξη που σας λείει.
 - Προσπαθήστε να εκπλήσσετε τουλάχιστον ένα άτομο κάθε μέρα: πείτε κάτι απροσδόκητο, κάντε την ερώτηση που δεν θα κάνατε συνήθως.....

- Γράψτε κάθε μέρα τι σας εκπλήσσει περισσότερο και πώς εκπλήσσετε τον άλλον.
- Όταν κάτι σας κεντρίζει το ενδιαφέρον, ακολουθήστε το. Νομίζουμε ότι είναι

πολύ businessy για να εξάρουμε την ιδέα, το τραγούδι, το λουλούδι που έχει τραβήξει την προσοχή μας ή νομίζουμε ότι δεν είναι δική μας δουλειά. Αλλά ο λόγος είναι δική μας δουλειά.

Καλλιεργώντας τη ροή σε κάθε μέρα

- Ξυπνάτε κάθε πρωί με έναν συγκεκριμένο στόχο για να τον προσβλέπετε. Είναι πιο εύκολο πριν κοιμηθείς να ξανασκεφτείς την επόμενη μέρα και να επιλέξεις την εργασία που θα πρέπει να κάνεις και που θα πρέπει να είναι ενδιαφέρουσα ή συναρπαστική.
- Προσοχή στις συνέπειες της δράσης σας, συγκεντρωθείτε στο έργο σας
- για να συνεχίσετε να απολαμβάνετε κάτι, πρέπει να αυξήσετε την πολυπλοκότητά του : βελτιωθείτε και εκπλήξτε τον εαυτό σας.

Προστατέψτε την ενέργειά σας δημιουργικά : αναπτύξτε τις συνήθειες που σας βοηθούν να ελέγχετε την προσοχή σας, ώστε να μπορεί να είναι ανοιχτή και δεκτική ή πυκνή και κατευθυνόμενη.

- Ελέγξτε το πρόγραμμά σας : βρείτε τη στιγμή που είστε πιο δημιουργικοί, το ρυθμό σας.
- Βρείτε χρόνο για περισυλλογή και χαλάρωση (χρόνος που δεν πρέπει να περιμένετε να γίνει καμία εργασία)
- Διαμορφώστε το χώρο σας : ανακαλύψτε ποιο μικροπεριβάλλον ταιριάζει καλύτερα στον εαυτό σας
- Μάθετε τι μισείτε και τι σας αρέσει στη ζωή και αρχίστε να κάνετε περισσότερο αυτό που αγαπάτε και λιγότερο αυτό που μισείτε.
- να κάνετε τα πράγματα που κάνετε πιο ευχάριστα : να έχετε έναν ξεκάθαρο στόχο, να πληρώνετε

Εσωτερικά γνωρίσματα : εσωτερικεύστε αυτή τη δημιουργική υποστηρικτική δομή στην προσωπικότητά σας όσο το δυνατόν περισσότερο , μάθετε νέες πατέντες προσοχής.

- Αναπτύξτε αυτό που σας λείπει: για να ξεκινήσετε, εντοπίστε το πιο προφανές χαρακτηριστικό σας (μπορείτε να ρωτήσετε τον φίλο σας)
- και αφού δοκιμάσετε το αντίθετό του, μετατοπιστείτε συχνά από την αντίθεση στο κλείσιμο. Να είστε δεκτικοί και ανοιχτοί από τη μια πλευρά και από την άλλη αφηρημένοι και σκληροί. Να μετατοπίζεστε στιγμή προς στιγμή από τη δική σας οπτική γωνία σε εκείνη του άλλου.
- Στοχεύστε στην πολυπλοκότητα: ακολουθήστε τον δικό σας τρόπο και σεβαστείτε τους κανόνες του τομέα σας και εντρυφήστε στην παράδοση του πολιτισμού. Η πολυπλοκότητα είναι αποτέλεσμα της γόνιμης αλληλεπίδρασης μεταξύ αυτών των δύο αντίθετων τάσεων.

Θεωρία και Μέθοδος της Δημιουργικής Εκπαίδευσης[15]

Η φύση της δημιουργικής εκπαίδευσης είναι να αναπτύσσει τη δημιουργικότητα σε ποικίλες ανθρώπινες ικανότητες, καθώς σκοπός της εκπαίδευσης είναι η καλλιέργεια

της ανθρώπινης ικανότητας συνολικά. Έτσι, ο εκπαιδευτικός σκοπός της δημιουργικής εκπαίδευσης εξηγείται ως "η ανάπτυξη της ανθρώπινης δημιουργικότητας". Η δημιουργικότητα γίνεται αντιληπτή ως καθολική και ολιστική πτυχή του ανθρώπου και οι σφαίρες της δημιουργικότητας μπορούν να ταξινομηθούν σε φυσική-φυσιολογική σφαίρα, κοινωνική σφαίρα, ορθολογική σφαίρα, ηθική σφαίρα, καλλιτεχνική σφαίρα και θρησκευτική σφαίρα στην ανθρώπινη ζωή και παρουσιάζονται οι ιδιότητες της ικανότητας αξίας σε κάθε σφαίρα. Λαμβάνοντας υπόψη ότι η βάση της πραγμάτωσης της δημιουργικότητας είναι η αγάπη, η δράση της αγάπης μπορεί να διεγείρει το ενδιαφέρον και την επιθυμία σε κάθε ανθρώπινη περιοχή κάνοντας τον εκπαιδευτικό εαυτό να ενεργεί στην εκπαίδευση. Το ενδιαφέρον και η επιθυμία παράγουν ιδέα, και η ιδέα θέτει σύλληψη και υπόθεση για το θέμα, ένα νέο πράγμα ανακαλύπτεται και σκάβεται, και τα στοιχεία της αξίας εκδηλώνονται και στη συνέχεια χιτίζεται το στάδιο της ανάπτυξης για την παραγωγή αξίας.

Η μέθοδος διδασκαλίας της δημιουργικής εκπαίδευσης καθορίζεται από τη διδασκαλία πέντε σταδίων. Η διδασκαλία πέντε σταδίων έχει τα στάδια της ιδέας, της ανακάλυψης, της ανασκαφής, της εκδήλωσης και της ανάπτυξης ως μέθοδο διδασκαλίας για την καλλιέργεια των δημιουργικών ικανοτήτων των ανθρώπων. Η κοινή προϋπόθεση για την εφαρμογή της διδασκαλίας πέντε σταδίων είναι η ενθάρρυνση της ελευθερίας και της προθυμίας του μαθητή και ο τρόπος διδασκαλίας πρέπει να προηγείται ως αρχή της αγάπης και του οδηγού του δασκάλου. Οι λεπτομέρειες της διδασκαλίας πέντε σταδίων αναφέρονται παρακάτω.

- Το στάδιο της ιδέας: η φαντασία του υποκειμένου. Είναι το πιο θεμελιώδες στάδιο για την καλλιέργεια της δημιουργικότητας. Η φαντασία είναι προσωπική και διαισθητική δράση που μπορεί να γίνει από την ελεύθερη και εκούσια διαίσθηση .
- Το στάδιο της ανακάλυψης : αναζήτηση του προβλήματος του θέματος. Το περιεχόμενο ή το αντικείμενο που πρέπει να βρεθεί υλοποιείται σε αυτό το στάδιο και η δημιουργική σκέψη παρουσιάζεται εξωτερικά και ορατά για να βρεθεί το πρόβλημα που πρέπει να επιλυθεί.
- Το στάδιο της ανασκαφής : αναζητώντας την κατεύθυνση της επίλυσης του θέματος. Πρόκειται για τη διαδικασία κατά την οποία το περιεχόμενο που αποκτάται από την ανακάλυψη μετατρέπεται σε λογική και συστηματική σύλληψη και στη συνέχεια μπορεί να επιτευχθεί η στοχοθετημένη και ενοποιημένη σύλληψη για τη νέα αξία.
- Το στάδιο της εκδήλωσης : ολοκληρωμένο σχέδιο για την επίτευξη του στόχου. Το στάδιο της εκδήλωσης είναι η διαδικασία για την ολοκλήρωση ενός ουσιαστικού περιεχομένου με τη χρησιμοποίηση σκαμμένου περιεχομένου και τη συστηματική διευθέτησή του. Δηλαδή, το περιεχόμενο στο στάδιο της εκδηλώσεως είναι elaborated από τη φαντασία για την κατάσταση ανάπτυξης και παρουσιάζεται στη διαδικασία για την οικοδόμηση ενότητας και τάξης.

- Το στάδιο της ανάπτυξης είναι η ολοκλήρωση μιας ανθρώπινης ικανότητας με τη δημιουργία νέας αξίας. Έτσι, είναι το στάδιο της εφαρμογής για την εξάσκηση και την υλοποίηση της σύλληψης με τη χρήση κάθε σκέψης ελεύθερα. Η αληθινή αξία της δημιουργικότητας είναι η τόνωση της προθυμίας που προκαλεί και πάλι νέα δημιουργικότητα.

Μπορούμε να δούμε τη διαδικασία δημιουργικής κυκλοφορίας να παρουσιάζει ατελείωτη συνέχεια της ανάπτυξης της δημιουργικής ικανότητας του μαθητή με τη διδασκαλία πέντε σταδίων της δημιουργικής εκπαίδευσης- αυτό σημαίνει απεριόριστη εκπαιδευτική δυνατότητα καλλιέργειας των ανθρώπινων ικανοτήτων.

Σύγχυση

Ας συνοψίσουμε αυτά που είπαμε:

- Είπαμε ότι το ανθρώπινο ον γεννιέται σε έναν κόσμο που δεν έχει επιλέξει και ότι από την καταγωγή του βυθίζεται σε έναν ιστορικό-κοινωνικό κόσμο που τον καθοδηγεί προς την εκπλήρωσή του ή την οπισθοδρόμησή του στην κατάσταση αδυναμίας μπροστά σε συνθήκες πόνου και δυστυχίας.
- Σε ένα σχέδιο πλήρους εξανθρωπισμού η εκπαίδευση μπορεί να ενσωματώσει τις πολιτιστικές συνεισφορές που είναι χρήσιμες για την ανάπτυξη. Σε μια στιγμή κοινωνικής αποανθρωποποίησης, οι καταστροφικές πολιτιστικές συνεισφορές παλεύουν με τις εποικοδομητικές, ένα από τα σημάδια αυτής της πάλης είναι η αποσύνδεση: η καθεμία παίρνει διαφορετική και ασύμβατη κατεύθυνση με την άλλη.
- Η ανάπτυξη και η εξέλιξη των παιδιών εξαρτάται από τις αξίες και τις γνώσεις των ενηλίκων. Η συναισθηματική και κοινωνική νευροεπιστήμη μας δείχνει πλέον ποιες συμπεριφορές εξυπηρετούν και ποιες εξυπηρετούν την ανθρώπινη ανάπτυξη.
- Η δημιουργικότητα απαιτεί την "εγγραφή" του παιδιού με την ύπαρξή του και τις λειτουργίες του: σωματική, κινητική, συναισθηματική, διανοητική.
- Γεννιόμαστε από τη φύση μας με το δυναμικό μιας δημιουργικής ιδιοφυΐας και η μορφή της εκπαίδευσης μπορεί να βελτιώσει ή να εξαλείψει εντελώς τη δημιουργικότητά μας.
- Από τα τέλη της δεκαετίας του 1990, η δημιουργικότητα έχει γίνει και πάλι ένας αυξανόμενος τομέας ενδιαφέροντος στην εκπαίδευση και την ευρύτερη κοινωνία. Ο ρόλος της τέχνης και της δημιουργικότητας στην προώθηση της ευημερίας των παιδιών και στην αύξηση της αυτονομίας τους γίνεται όλο και πιο εμφανής.
- Οι τέχνες παρέχουν έναν τρόπο μάθησης που αναπτύσσει επικοινωνιακές και κοινωνικές δεξιότητες, τεχνικές επίλυσης προβλημάτων και δεξιότητες δημιουργικής και κριτικής σκέψης. Οι εργασίες της αποσκοπούν στη δημιουργία της μη βίαιης κοινωνίας που βασίζεται στη μη καταδυνάστευση, τη μίσθωση και το ενδιαφέρον των άλλων.
- Το είδος της δημιουργικότητας των καλλιτεχνών, των επιστημόνων και άλλων μπορεί να μεταμορφώσει τον πολιτισμό μας και τον τρόπο με τον οποίο βλέπουμε τον κόσμο. Είναι μια κατάσταση του νου και της ύπαρξης.
- Η δημιουργική ικανότητα του ανθρώπου είναι άπειρη και η δημιουργική του πρόθεση αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της ύπαρξής του. Η δημιουργική εκπαίδευση και η δημιουργικότητα διεγείρουν αυτή την τάση.

Αναφορά

- Humanize the Earth, Silo, Editions Références 1997
- Meusburger, Peter (2009). "Milieus της δημιουργικότητας: Ο ρόλος των τόπων, των περιβαλλόντων και των Spatia
- Πλαίσια". Στο Meusburger, P., Funke, J., Wunder, E. Milieus of Creativity: An Interdisciplinary Approach to Spatiality of Creativity. Springer.
- Torrance, Paul. "Λεκτικά τεστ. Φόρμες Α και Β-Σχηματικά τεστ, Φόρμες Α και Β.". The Torrance Tests of Creative Thinking-Norms-Technical Manual Research Edition. Princeton, New Jersey
- Δημιουργικότητα: Csikszentmihalyi Mihaly, 1997
- Ανθεκτικότητα. Connaissances de bases, με τον Gérard Jorland, ed., Paris, Odile Jacob, 2012
- Ο ρόλος της τέχνης και της δημιουργικότητας στην παιδική κουλτούρα και κοινωνικοποίηση; https://link.springer.com/referenceworkentry/10.1007/978-90-481-9063-8_185
- Τα όρια της δημιουργικότητας στην εκπαίδευση:
<https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1111/1467-8527.t01-1-00229>
- Amberg, J., Larson, M. (1996), Creative Writing Handbook. US: Good Year Books.
- Kim, J. A. (2008). Μελέτη για την ανάπτυξη του μοντέλου διδασκαλίας-μελέτης για την εκπαίδευση της δημιουργικότητας, διδακτορική διατριβή. Διδακτορική διατριβή, Iksan: Πανεπιστήμιο Wonkwang.
- Kim, Y. C. (2007). Θεωρία και ανάπτυξη της δημιουργικής ικανότητας. Paju: Education & Science Press.
- Lee, Y. G. (2011). Θεωρία και πρακτική της μεθόδου διδασκαλίας στη δημιουργική εκπαίδευση. Paju: Education & Science Press
- Μπορείς να χορέψεις; - The report of the national inquiry into dancers' health and injury, par Dr. Peter Brinson et Fiona Dick, Calouste Gulbenkian Foundation (Λονδίνο, 1996)
- Κάνοντας κινητική αίσθηση: Mary Ann Brehm et Lynne McNett, International Association for Creative Dance
- Πρότυπα του Εθνικού Οργανισμού Εκπαίδευσης Χορού για τη μάθηση και τη διδασκαλία του χορού: Ηλικίες 5-18. Reston, VA: National Dance Education Organization (2005)
- Regular Marvels - A handbook for amateurs, practitioners and development workers in dance, mime, music and literature, par François Matarasso, The Community Dance & Mime Foundation (Royaume-Uni, 1994)

- [1] : Ορισμός που δίνει ο Silo σε ένα από τα έργα του "το ανθρώπινο τοπίο" στο Humanize the Earth, Silo, Εκδόσεις Références 1997
- [2] : Η ανθεκτικότητα είναι, σύμφωνα με τον ορισμό του B. Cyrulnik, η ικανότητά μας να παίρνουμε μια νέα πορεία ανάπτυξης όταν αυτή έχει σταματήσει, έχει πληγεί από ατύχημα, από τραύμα, από μη επιλεγμένες συνθήκες.
- [3] : <https://www.cairn.info/revue-deviance-et-societe-2012-1-page-85.htm>
- [4] : "Αν ήξερα... Θα είχα γεννηθεί στη Σουηδία", σε σκηνοθεσία Marion Cueurq το 2013; <https://www.oveo.org/>
- [5] : Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με αυτό το θέμα, δείτε τις εργασίες των Catherine Gueguen, Nicole Guedeney, Boris Cyrulnik, Marshall Rosenberg.
- [6] : <https://fr.wikipedia.org/wiki/Cr%C3%A9ativit%C3%A9>
- [7] : Meusburger, Peter (2009). "Milieus of Creativity: Ο ρόλος των τόπων, των περιβαλλόντων και των χωρικών πλασίων". Στο: Meusburger, P., Funke, J., Wunder, E. (επιμ.): "Η δημιουργικότητα της δημιουργικότητας". Milieus of Creativity: An Interdisciplinary Approach to Spatiality of Creativity (Μια διεπιστημονική προσέγγιση της χωρικότητας της δημιουργικότητας). Springer.
- [8] : Torrance, Paul. "Λεκτικά τεστ. Φόρμες Α και Β-Σχηματικά τεστ, Φόρμες Α και Β". Τα Torrance Tests of Creative Thinking-Norms-Technical Manual Research Edition. Princeton, New Jersey: Personnel Press. p. 6.
- [9] : https://twentyonetoys.com/blogs/teaching-21st-century-skills/creative-genius-divergent-thinking?fbclid=IwAR2y-fqriFypnrUiVHmeqaluBHjZxmgQEjUsjFk5sWA2d_daMleNobaXs
- [10] : Για περισσότερες πληροφορίες : <https://en.unesco.org/creativity/convention>
- [11] : Πλήρες κείμενο : <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000227150>
- [12] : <https://www.atelierartsetlettres.fr/art-th%C3%A9rapie-peinture/>
- [13] : <https://educationaltoolsportal.eu/educationaltoolsportal/fr/tools-for-learning/la-danse-comme-outil-de-cr%C3%A9ation-chez-les-jeunes>
- [14] : Δημιουργικότητα: Csikszentmihalyi Mihaly, 1997
- [15]: www.researchgate.net/publication/270409758_The_Teaching_Method_of_Creative_Education

ΠΡΑΚΤΙΚΟΣ ΟΔΗΓΟΣ ΓΙΑ ΤΗ ΧΡΗΣΗ ΤΩΝ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΩΝ ΕΚΡΟΩΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

Η παρούσα έκδοση, το **Επιχειρησιακό Ψηφιακό Εργαλείο για τους φορείς**, έχει σχεδιαστεί για να υποστηρίξει τους φορείς: είναι ένας πρακτικός οδηγός για την εφαρμογή ή τη δημιουργία του **ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΟΥ ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΟΥ ΤΑΞΙΔΙΟΥ**.

Το **Επιχειρησιακό Ψηφιακό Εργαλείο για Χειριστές** περιέχει όλες τις οδηγίες για την υποστήριξη των χειριστών - όπως είναι οι εργαζόμενοι στη νεολαία, οι εκπαιδευτές, οι διαμεσολαβητές, οι δάσκαλοι, οι εκπαιδευτικοί, οι φορείς του δημιουργικού και πολιτιστικού τομέα - περιγράφοντας βήμα προς βήμα τον τρόπο πλοήγησης στην **Εργαλειοθήκη** και τη **Μεθοδολογία που** θα εφαρμοστεί για τη δημιουργία των JOURNEYs με τη δυνατότητα προσαρμογής της πορείας και της εμπειρίας του έργου σε άλλες πραγματικότητες, θέματα, στόχους, καλλιτεχνικές μορφές.

Εξηγεί επίσης πώς να εφαρμόσετε δραστηριότητες σε μορφή που συνδυάζει την online και την προσωπική εμπειρία.

Το εγχειρίδιο περιγράφει την εμπειρία και τα αποτελέσματα της πιλοτικής φάσης, καθώς και τον τρόπο συμμετοχής και εμπλοκής των νέων, της κοινότητας και των ενδιαφερόμενων φορέων.

Το ψηφιακό επιχειρησιακό εργαλείο για τους φορείς έχει σχεδιαστεί για τους φορείς του δημιουργικού και πολιτιστικού τομέα που θέλουν να συνεχίσουν να εργάζονται στη μετά-πανδημία εποχή, σε διάλογο με τα ψηφιακά εργαλεία που χρησιμεύουν ως πολύτιμη υποστήριξη για την εισαγωγή της τέχνης στον εκπαιδευτικό τομέα- ταυτόχρονα, υποστηρίζει τους φορείς του εκπαιδευτικού τομέα που θέλουν να αντιμετωπίσουν συγκεκριμένα ζητήματα με μια δημιουργική και συναισθηματική εμπειρία για τους χρήστες τους.

Οι φορείς εκμετάλλευσης που θέλουν να ακολουθήσουν αυτή τη διαδρομή έχουν δύο δυνατότητες:

- να διαμορφώσετε ένα δημιουργικό συναισθηματικό ταξίδι με τα υλικά που έχουν ήδη παρασχεθεί,
- να δημιουργήσετε ένα νέο και πρωτότυπο ΤΑΞΙΔΙ, με νέο υλικό και περιεχόμενο, χρησιμοποιώντας τον παρόντα **οδηγό (IO3)**, τα εργαλεία που περιέχονται στην **Εργαλειοθήκη (IO1)**, τις δραστηριότητες που αναπτύχθηκαν στο πλαίσιο της **Μεθοδολογίας (IO2)**.

ΤΟ ΚΟΥΤΙ ΕΡΓΑΛΕΙΩΝ

Η **εργαλειοθήκη μας** προσφέρει μια συλλογή και περιγραφή εργαλείων που μπορούν να χρησιμοποιηθούν κατά τη συνεργασία και τη διαχείριση ομάδων νέων.

Στην **εργαλειοθήκη** μας θα βρείτε:

Εργαλεία πρόσωπο

- ◆ **με πρόσωπο:**
- ◆ Δημιουργική γραφή
- ◆ Εργαστήρια σταυρόλεξων
- ◆ Απολογισμός Ενεργοποιητές
- ◆ Φόρουμ Θέατρο
- ◆ Φόρουμ
- ◆ Παγοθραύστες
- ◆ Παιχνίδι ρόλων
- ◆ Δραστηριότητες οικοδόμησης ομάδας
- ◆ Διάλογος σε γυάλα ψαριών

Ψηφιακά

- ◆ **εργαλεία:**
- ◆ Mentimeter
- ◆ Τοιχογραφία
- ◆ Powtoon
- ◆ Storybird
- ◆ Typeform
- ◆ Videoscribe

Κάθε εργαλείο έχει τη δική του κάρτα οδηγιών που περιέχει περιγραφή του εργαλείου, παραδείγματα εφαρμογής/χρήσης, πλεονεκτήματα, μειονεκτήματα και συμβουλές για τους χειριστές. Τα εργαλεία αυτά θα χρησιμοποιηθούν για την εφαρμογή της **μεθοδολογίας** που δημιουργήθηκε στο πλαίσιο του έργου. Ωστόσο, είναι χρήσιμα για τους επαγγελματίες κατά τη διάρκεια οποιασδήποτε πρακτικής ή δραστηριότητας που βασίζεται στη Μη Τυπική Εκπαίδευση και την Ψηφιακή Εργασία Νέων.

Η **εργαλειοθήκη** μας είναι επομένως μια πολύτιμη πηγή υλικών που μπορούν να χρησιμοποιηθούν σε διάφορες δραστηριότητες.

Η ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

Το A **CREATIVE EMOTIONAL JOURNEY** είναι μια καθηλωτική, δημιουργική και συναισθηματική εμπειρία για τους νέους. Σας προσφέρει την ευκαιρία να εξερευνήσετε με τους νέους επείγοντα θέματα για την κοινωνία μας.

To CREATIVE EMOTIONAL JOURNEY παρέχει στους νέους μια μαθησιακή εμπειρία σε συνδυασμό με μια συναισθηματική προσέγγιση, δημιουργώντας μια γέφυρα μεταξύ τέχνης και εκπαίδευσης χρησιμοποιώντας την ψηφιακή τεχνολογία ως εργαλείο. Η **Μεθοδολογία** οδηγεί τους φορείς στη δημιουργία ταξιδιών για τους νέους.

Για να δημιουργήσουμε τη **Μεθοδολογία**, αποφασίσαμε να δημιουργήσουμε δύο **ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΑ ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΑ ΤΑΞΙΔΙΑ** υιοθετώντας 2 θέματα:

- ♦ **Βία λόγω φύλου**
- ♦ **Εκφοβισμός**

Αυτά τα ΤΑΞΙΔΙΑ αποτελούν τα πρότυπα για την πρακτική χρηστικότητα και την εφαρμογή της **Μεθοδολογίας**.

Το πολυάριθμο υλικό που θα σας καθοδηγήσει στην εφαρμογή της **Μεθοδολογίας** χωρίζεται σε θεματικές ενότητες που είναι διαθέσιμες για καλλιτέχνες, εργαζόμενους στη νεολαία, εκπαιδευτικούς, δασκάλους και φορείς.

Η **Μεθοδολογία** περιλαμβάνει τη χρήση καθοδηγούμενων διαδρομών ακρόασης, ομαδικές ασκήσεις, ειδικές γνώσεις και συζητήσεις με ειδικούς για τα θέματα που καλύπτονται, podcasts και βίντεο, εκπαιδευτικό υλικό και προτάσεις μη τυπικής εκπαίδευσης που κάθε φορέας, καλλιτέχνης, εκπαιδευτικός θα μπορεί να διαμορφώσει και να συνδυάσει ακολουθώντας τον οδηγό του παρόντος **εγχειριδίου** και τα εργαλεία της **εργαλειοθήκης**.

ΔΟΜΗ ΕΝΟΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΟΥ ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΟΥ ΤΑΞΙΔΙΟΥ

Κάθε ΔΙΑΔΡΟΜΗ αποτελείται από διαφορετικά βήματα.

Τα βήματα αυτά οδηγούν στην εφαρμογή εκπαιδευτικών μονοπατιών που βασίζονται στη χρήση της τέχνης και μη τυπικών μεθόδων εκπαίδευσης, που μελετήθηκαν για να αντιμετωπίσουν με τους νέους ευαίσθητα και σημαντικά θέματα για την κοινωνία μας.

|

Εισαγωγή για τους χειριστές

- ♦ Infographics με δεδομένα σχετικά
- ♦ με το θέμα Προπαρασκευαστικό
- ♦ ενημερωτικό υλικό Εισαγωγικό
- ♦ βίντεο για τους χειριστές

Εισαγωγή για νέους

- ♦ Εισαγωγικό βίντεο για νέους

Βασικά περιεχόμενα

- ♦ Θεματική ακρόαση ήχου

Ενημέρωση

- ♦ Εισαγωγή βίντεο στην επεξεργασία περιεχομένου
- ♦ Φύλλα ομαδικής εργασίας (υλικό καθοδήγησης για τους χειριστές)

Clousure

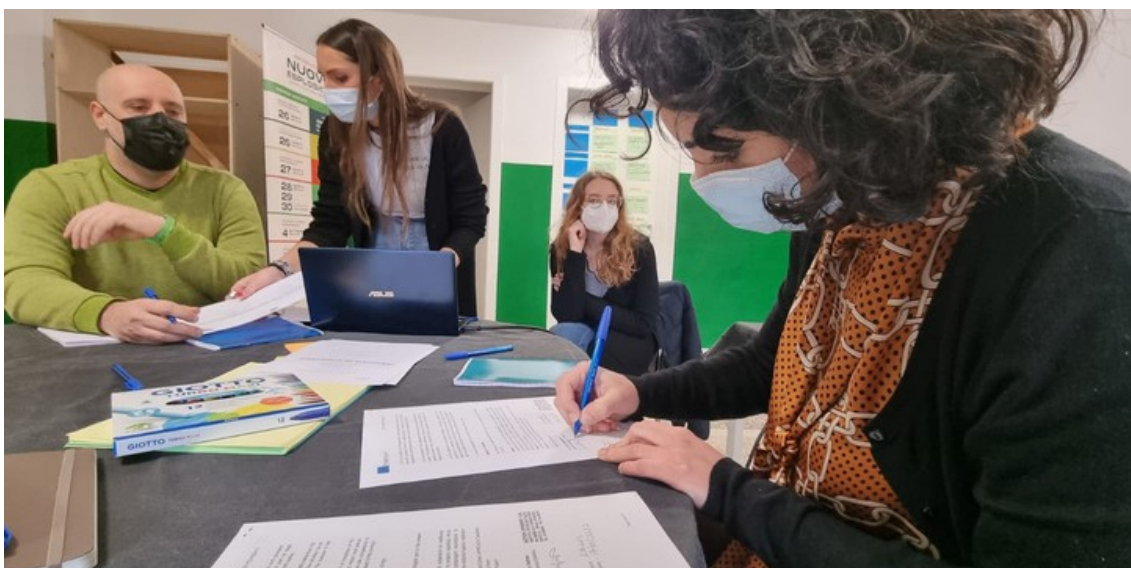
- ♦ Βίντεο χαιρετισμού

Θεματικό υλικό σε βάθος

Βίντεο για πιο εμπειριστατωμένες πληροφορίες σχετικά με το θέμα.

Όλο το υλικό είναι διαθέσιμο στην ιστοσελίδα μας creative-emotional.eu/ και στο κανάλι μας στο YouTube www.youtube.com/channel/.

ΒΙΑ. ΜΙΑ ΕΙΣΑΓΩΓΉ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5 ● ● ●

Παρά το γεγονός ότι η βία συνοδεύει την ανθρωπότητα από τις απαρχές της σε αυτόν τον πλανήτη, εξακολουθεί να είναι, μέχρι σήμερα, μια πολύ σύνθετη έννοια για την οποία δεν υπάρχει ένας σαφής και απλουστευτικός ορισμός.

Διαφορετικοί συγγραφείς στον τομέα των ειρηνευτικών μελετών έχουν συνεισφέρει με τα οράματά τους στη δημιουργία προτάσεων ορισμού που έχουν αντίκτυπο σε διαφορετικές διαστάσεις και πτυχές ανάλογα με τη διάσταση της ορατότητας της βίας.

Οι διεθνείς οργανισμοί συνέβαλαν επίσης στο έργο της ενσωμάτωσης των διαφορετικών αντιλήψεων σχετικά με τη βία μέσω της προώθησης χώρων προβληματισμού και εννοιολογικού προσδιορισμού.

Υπό αυτή την έννοια, ο ορισμός που δόθηκε από τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας το 2002 μπορεί να αποτελέσει χρήσιμο σημείο εκκίνησης για περαιτέρω εννοιολογήσεις της βίας.

Σύμφωνα με τον ΠΟΥ, η βία ορίζεται ως "η σκόπιμη χρήση σωματικής βίας ή δύναμης, απειλούμενης ή πραγματικής, εναντίον του ίδιου, ενός άλλου προσώπου ή εναντίον μιας ομάδας ή κοινότητας, η οποία είτε έχει ως αποτέλεσμα είτε έχει μεγάλη πιθανότητα να οδηγήσει σε τραυματισμό, θάνατο, ψυχολογική βλάβη, κακή ανάπτυξη ή στέρηση".

Ο ορισμός αυτός δίνει έμφαση στη χρήση δύναμης εναντίον ενός άλλου ατόμου ή μιας ομάδας προκειμένου να χαρακτηριστεί βίαιη.

Μια βασική κατανόηση, επομένως, προέρχεται από το γεγονός ότι όταν μιλάμε για "βία" μιλάμε για "μια συγκεκριμένη χρήση της εξουσίας", ουσιαστικά τη χρήση της "πάνω" σε κάποιον (είτε πρόκειται για άτομο είτε για συλλογικότητα) για την επίτευξη συγκεκριμένων συμφερόντων, προκαλώντας βλάβη, ζημιά και, τελικά, πόνο. Η εξουσία αποκτά έτσι μια σημαντική διάσταση στην κατανόηση της βίας, καθώς και στην πρόληψή της: η συνειδητοποίηση του τρόπου με τον οποίο χρησιμοποιείται η εξουσία στο πλαίσιο της βίας θα διευκολύνει την αποκλιμάκωσή της ή θα αποτρέψει την εμφάνισή της.

Είναι απαραίτητο να κατανοήσουμε πώς η βία, αν και, όπως είπαμε στην αρχή αυτού του εγγράφου, συνοδεύει την ιστορία της ανθρωπότητας από τις απαρχές της,

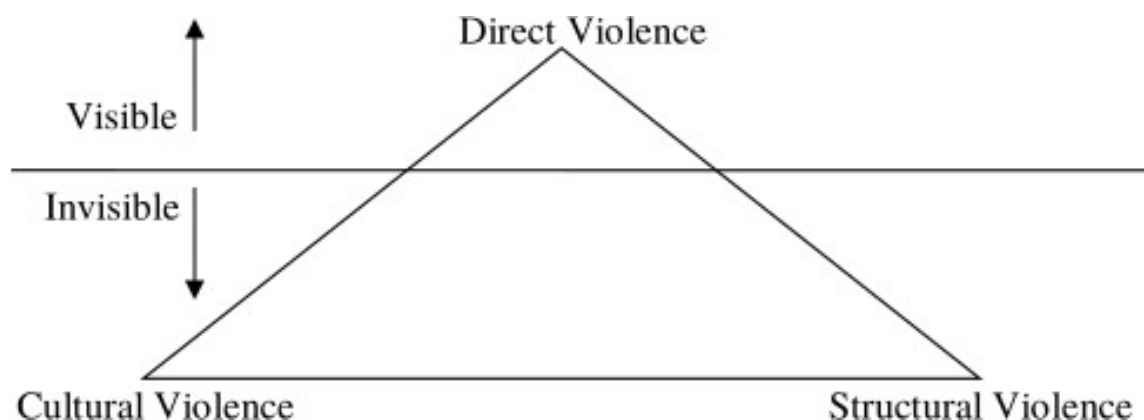
δεν πρέπει να εκλαμβάνεται ως ένα μη αναστρέψιμο στοιχείο, αλλά ως μια ανθρώπινη διαδικασία που μπορεί να αποφευχθεί, δεδομένου ότι συνδέεται στενά με τη χρήση της εξουσίας για την επίτευξη συγκεκριμένων στόχων και, ως εκ τούτου, είναι δυνατόν να προβλεφθούν, να φανταστούν και να δημιουργηθούν σενάρια και καταστάσεις χωρίς βία, όπου οι συγκρούσεις μπορούν να μετασηματιστούν με δημιουργικό και θετικό τρόπο.

Όπως μας υπενθυμίζει ο Johan Galtung, Νορβηγός θεωρητικός και παγκόσμιος εκπρόσωπος στον τομέα των ειρηνευτικών μελετών: "Οι συγκρούσεις είναι αναπόφευκτες, είναι μέρος της ανθρώπινης εμπειρίας, αλλά η βία **μπορεί να αποφευχθεί**" [1].

Από την άλλη πλευρά, για να επανέλθουμε στη σκέψη του Galtung, η βία δημιουργείται ειδικά από τη σύγκρουση, και πιο συγκεκριμένα από την αδυναμία μετατροπής της σε εμπειρία αμοιβαίου εμπλουτισμού: αντιμέτωποι με την έλλειψη πόρων (είτε φυσικών, όπως το νερό, είτε εννοιολογικών, όπως η θρησκευτική αλήθεια) είναι δυνατόν να δημιουργηθεί μια πόλωση μεταξύ θέσεων (δηλαδή η ακύρωση κάθε ικανότητας να ακούει κανείς και κάθε ενδιαφέροντος για την αντίθετη θέση), όπου, όπως σχολιάστηκε προηγουμένως, η συγκεκριμένη χρήση της εξουσίας θα είναι αυτή που θα καθορίσει το αποτέλεσμα.

Η εξουσία και η σύγκρουση, επομένως, αποτελούν τα βασικά στοιχεία για την κατανόηση της εξάπλωσης της βίας, σε όλες τις διαστάσεις της. Είναι σαφές ότι πρέπει να είμαστε σε θέση να εμβαθύνουμε στην πολυπλοκότητα της εξουσίας και της σύγκρουσης προκειμένου να κατανοήσουμε τις διάφορες διαστάσεις της βίας και να βρούμε δυνατότητες αλλαγής και μετασχηματισμού.

Το εννοιολογικό πλαίσιο του Galtung μας βοηθά να κατανοήσουμε πώς η ανισορροπία της εξουσίας στις συγκρούσεις δημιουργεί διαφορετικές διαστάσεις της βίας, ορισμένες ορατές και άλλες αόρατες σε μια πρώτη ανάλυση, διακρίνοντας μεταξύ τριών τύπων βίας:

Με τον όρο *άμεση βία*, ο Galtung εννοεί τη βία που ασκείται άμεσα από έναν δράστη. Αυτή η βία είναι ορατή και έχει σωματική ή ψυχολογική φύση. Υπάρχει ένας δράστης και ένα θύμα. Η άμεση βία είναι αυτό που συνήθως νοείται ως βία (βασανιστήρια, δολοφονία, σωματική ή ψυχολογική κακοποίηση, ταπείνωση, διακρίσεις, εκφοβισμός, ...).

Σε μεγαλύτερο βάθος, αόρατο στην επιφανειακή ανάλυση, συναντάμε τη *δομική βία*: Αυτό το είδος βίας δημιουργείται από την κοινωνική αδικία και τις δομές που προωθούν αυτή την κοινωνική αδικία. Πρόκειται για μια μάλλον αόρατη δύναμη που διαμορφώνεται από τις δομές που εμποδίζουν την ικανοποίηση των βασικών αναγκών. Εκφράζεται συνήθως έμμεσα και δεν έχει άμεσα ορατή αιτία. Σύμφωνα με τον Galtung, εμφανίζεται πάντα όταν οι άνθρωποι επηρεάζονται με τέτοιο τρόπο ώστε να μην μπορούν να εκπληρώσουν τον εαυτό τους με τον τρόπο που στην πραγματικότητα θα ήταν δυνητικά δυνατός (απαρτχάντ, νόμοι φυλετικού διαχωρισμού, νομικές διατάξεις για την υποταγή του άμαχου πληθυσμού, με τη μορφή άδικων κοινωνικών συνθηκών, άνιση πρόσβαση στην εκπαίδευση/εκπαίδευση, εξευτελιστικές συνθήκες διαβίωσης, φτώχεια, ...).

Τέλος, στο ίδιο επίπεδο αορατότητας, συναντάμε την πολιτισμική βία: δηλαδή τις πτυχές μιας κοινωνικής κουλτούρας που νομιμοποιεί τη χρήση άμεσης ή δομικής βίας. Η πολιτισμική και συμβολική βία εκδηλώνεται συχνά σε συμπεριφορές και προκαταλήψεις (ρατσισμός, ματσιασμός, φασισμός, ισλαμοφοβία ...).

Το αόρατο επίπεδο περιγράφει το γεγονός ότι στην περίπτωση της δομικής και πολιτισμικής βίας δεν εμφανίζεται κανείς που να μπορεί να λογοδοτήσει. Η δομική βία είναι ενσωματωμένη στο σύστημα και εκδηλώνεται σε άνισες σχέσεις εξουσίας και, συνεπώς, σε άνισες ευκαιρίες ζωής.

Σύμφωνα με τη λογική του Galtung, οι τρεις τύποι βίας είναι αλληλοεξαρτώμενοι. Για να αποτραπεί ένας από αυτούς, είναι επίσης απαραίτητο να επιτεθούν και οι άλλοι δύο και να αντιμετωπιστούν κατά τη διάρκεια των δράσεων πρόληψης της βίας. Η ενασχόληση αποκλειστικά με ένα επίπεδο ακυρώνει αναπόφευκτα την αποτελεσματικότητα κάθε δράσης.

Σε κάθε είδους κοινωνικό πλαίσιο, μπορούμε να βρούμε τις τρεις άμεσες/πολιτισμικές/δομικές διαστάσεις και η ανάλυσή τους είναι αυτή που μπορεί να μας επιτρέψει να κατανοήσουμε τις δυναμικές που κρύβονται στις συγκρουσιακές εμπειρίες που εμείς, ως εκπαιδευτικοί, δάσκαλοι, διαμεσολαβητές, συνοδεύουμε στις ομάδες στις οποίες παρευβαίνουμε.

Και σε κάθε συγκρουσιακή εμπειρία, θα συναντήσουμε αναπόφευκτα μια

ορισμένη χρήση της εξουσίας, η οποία θα καθορίσει το τελικό αποτέλεσμα, με την εξουσία να νοείται εδώ ως **"η ικανότητα ή η δυνατότητα να επηρεάζεις τους άλλους"**[2].

Για το σκοπό αυτό, εκτός από την συνειδητοποίηση της πολυδιάστατης διάστασης της βίας που διακυβεύεται, είναι απαραίτητο να στηριχθούμε σε ένα πλαίσιο αναφοράς για να δημιουργήσουμε το ίδιο επίπεδο συνειδητοποίησης της εξουσίας που διακυβεύεται στη σχέση και της προέλευσής της. Υπό αυτή την έννοια, είναι χρήσιμο να φέρουμε τη συμβολή του θεωρητικού φυσικού και ψυχολόγου του Jung Arnold Mindell, ο οποίος, μέσω του μεθοδολογικού πλαισίου της Προσανατολισμένης στη Διαδικασία Ψυχολογίας (επίσης γνωστή ως Processwork) παρέχει μια εννοιολόγηση της εξουσίας και της κατάχρησής της, χρήσιμη για εφαρμογή στο πεδίο της μελέτης της βίας.

Ο Mindell τονίζει τη σημασία της διερεύνησης των παραγόντων που επιτρέπουν σε κάποιον να αποκτήσει εξουσία, παρέχοντας έναν χρήσιμο χάρτη για την καλύτερη κατανόηση αυτής της **διαδικασίας[3]**. Οι παράγοντες αυτοί μπορούν να θεωρηθούν ως προνόμια. Χαρτογραφεί αυτά τα προνόμια σύμφωνα με ένα σύστημα κατάταξης. Ορίζει την ιεραρχία ως το "άθροισμα των προνομίων ενός ατόμου" και τη θεωρεί ως "συνειδητή ή ασυνείδητη, κοινωνική ή προσωπική ικανότητα ή δύναμη που απορρέει από την κουλτούρα, την υποστήριξη της κοινότητας, την προσωπική ψυχολογία ή την πνευματική δύναμη".

Υπό αυτή την έννοια, ο Mindell ορίζει 4 τυπολογίες τάξης:

Κοινωνική κατάταξη

είναι γενικά μη κερδισμένη και οι σχετικές εξουσίες και τα προνόμιά της υποστηρίζονται από κοινωνικούς κανόνες. Καλύπτουν τομείς όπως το φύλο, η τάξη, η εθνικότητα, το χρώμα, ο πλούτος, η εθνικότητα και η εκπαίδευση, μεταξύ άλλων.

Αυτή η μορφή κατάταξης είναι η κατάταξη που απονέμεται από τον πολιτισμό και την κοινωνία στην οποία ζούμε. Αγκαλιάζει το σύστημα αξιών καθώς και τις προκαταλήψεις και τις προκαταλήψεις της κυρίαρχης κοινωνίας και απονέμει περισσότερα προνόμια σε ορισμένους ανθρώπους και λιγότερα σε άλλους.

Τοπική / συγκυριακή κατάταξη

Προκύπτει σε μια συγκεκριμένη κατάσταση και αφορά ειδικά τη θέση του ατόμου στην κατάσταση αυτή. Κάθε πλαίσιο έχει το δικό του σύστημα αξιών (π.χ. μια τάξη ή ένα πολιτικό κόμμα). Η κατάταξη σε ένα τοπικό πλαίσιο προκύπτει από την κατοχή εκείνων των ιδιοτήτων που έχουν επικαιρότητα στην κοινότητα. Σε πολλά πλαίσια, το να είναι κάποιος δημοφιλής, καλά συνδεδεμένος, εσωτερικός ή παλιός, του προσδίδει τοπική καταξίωση.

Ακόμα και αν η κοινωνική θέση είναι πάντα παρούσα στα τοπικά πλαίσια, η υψηλή κοινωνική θέση κάποιου μπορεί να μην ισχύει σε μια

συγκεκριμένη κοινωνική κατάσταση, όπως ο χώρος εργασίας ή μια συγκεκριμένη ομάδα (π.χ. το να είσαι λευκός, μια υψηλή θέση στον κόσμο, δεν θα ισχύει σε μια οργάνωση ακτιβιστών ΒΙΡΟC).

♦ **Ψυχολογική κατάσταση**

είναι το εύρος που προέρχεται από τους εσωτερικούς πόρους και τις δεξιότητες που μας επιτρέπουν να λειτουργούμε στις κοινωνικές μας αλληλεπιδράσεις. Βασίζεται στην αίσθηση της αυτοεκτίμησης, της αυτογνωσίας και της εσωτερικής μας ασφάλειας.

Σε αντίθεση με τις προηγούμενες, είναι δυνατόν να αυξηθεί αυτή η θέση μέσω της προσωπικής ανάπτυξης.

Πνευματική/ διαπροσωπική κατάσταση

Αυτή η βαθμίδα βασίζεται στην ικανότητα να αναγνωρίζουμε τον εαυτό μας με εμπειρίες και αξίες που υπερβαίνουν το άτομο και μας στηρίζουν σε δύσκολες στιγμές.

Για τους θρησκευόμενους ή πνευματικούς ανθρώπους μπορεί να είναι η σύνδεση με μια θεότητα ή συμπαντικές δυνάμεις, ενώ για άλλους μπορεί να βρίσκεται σε συμπαντικά θεμέλια όπως τα ανθρώπινα δικαιώματα.

Ο βαθμός καθορίζει τελικά τη θέση μας στη "σκάλα της εξουσίας" σε ένα δεδομένο πλαίσιο ή κατάσταση. Η χρήση που κάνουμε από την ιεραρχία καθορίζει αν η δράση μας σε μια σύγκρουση μπορεί να δημιουργήσει βία, εξ ου και η ανάγκη να έχουμε επίγνωση της ιεραρχίας που κατοικούμε σε κάθε κατάσταση.

Τόσο στην έμφυλη βία όσο και στη σχολική βία, δύο είδη βίας που μελετώνται στο παρόν έγγραφο, η μελέτη των άορατων διαστάσεων της βίας καθώς και η χρήση του εύρους που υπάρχει στην κατάσταση θα επιτρέψει σε κάθε εκπαιδευτικό, συντονιστή ή ηγέτη να είναι σε θέση να παρέμβει αποτελεσματικά στην κατάσταση.

Μέσω της αυξανόμενης συνειδητοποίησης της εξουσίας και της χρήσης της σε όλα τα πλαίσια είναι δυνατή η αποκλιμάκωση της βίας και, συνεπώς, η μετατροπή των συγκρούσεων σε δημιουργικές εμπειρίες μάθησης και συλλογικής κατασκευής λύσεων για το μέλλον.

Βία με βάση το φύλο

Κάθε βία, όπως είδαμε, αναπτύσσεται μέσω της κατάχρησης εξουσίας, κατά την οποία κάποιος πιο ισχυρός και ισχυρότερος προσπαθεί να υποτάξει κάποιον πιο αδύναμο με τη βία. Στην περίπτωση της βίας κατά των γυναικών, η ανισότητα των γυναικών σε σχέση με τους άνδρες βρίσκεται στη ρίζα του προβλήματος. Η κοινωνία μας είναι δομημένη σύμφωνα με τους διαφορετικούς ρόλους που αποδίδονται στο ένα ή το άλλο φύλο: εκείνοι των ανδρών, που βασίζονται στη δύναμη, τον ανδρισμό, τη δύναμη και τη φιλοδοξία- και εκείνοι των γυναικών, που επικεντρώνονται σε πτυχές που δεν οδηγούν ούτε στην επιτυχία ούτε στην εξουσία και θεωρούνται κοινωνικά κατώτεροι από εκείνους των

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

ανδρών.

Αυτή η κατανομή των ρόλων μας οδηγεί σε μια πατριαρχική κοινωνία, όπου οι άνδρες απολαμβάνουν όλες τις σφαίρες της ζωής, δημόσιες και ιδιωτικές, ενώ οι γυναίκες περιορίζονται στην ιδιωτική ή οικιακή σφαίρα. Η πιο άμεση συνέπεια είναι η θεώρηση των γυναικών ως αντικειμένων που ανήκουν στους άνδρες.

Σύμφωνα με τη δήλωση της Γενικής Συνέλευσης του ΟΗΕ του 1993 για την εξάλειψη της βίας κατά των γυναικών, η βία λόγω φύλου ορίζεται ως: "Οποιαδήποτε πράξη βίας λόγω φύλου που έχει ως αποτέλεσμα την απειλή ή την πραγματική σωματική, σεξουαλική ή ψυχολογική βλάβη, συμπεριλαμβανομένων των απειλών, του εξαναγκασμού ή της αυθαίρετης στέρησης της ελευθερίας, είτε συμβαίνει στη δημόσια είτε στην ιδιωτική ζωή. Ο όρος χρησιμοποιείται κυρίως για να τονίσει το γεγονός ότι οι δομικές διαφορές εξουσίας που βασίζονται στο φύλο θέτουν τις γυναίκες και τα κορίτσια σε κίνδυνο πολλαπλών μορφών βίας.

Η έμφυλη βία ήταν και εξακολουθεί να είναι μια από τις πιο σαφείς εκδηλώσεις της ανισότητας, της υποτέλειας και των σχέσεων εξουσίας των ανδρών έναντι των γυναικών. Αυτό το είδος βίας βασίζεται και ασκείται εξαιτίας της υποκειμενικής διαφοράς μεταξύ των δύο φύλων. Εν ολίγοις, οι γυναίκες υφίστανται βία απλώς και μόνο επειδή είναι γυναίκες και τα θύματα είναι γυναίκες από οποιοδήποτε κοινωνικό, μορφωτικό, πολιτισμικό ή οικονομικό υπόβαθρο.

Εφαρμόζοντας το όραμα του Galtung στη βία, και στην περίπτωση της έμφυλης βίας, μπορούμε να διακρίνουμε μεταξύ άμεσης, ορατής βίας και άλλης πιο αόρατης βίας που διαπερνά την κοινωνική πραγματικότητα κάθε χώρας.

Αν σκεφτούμε την πολιτισμική βία λόγω φύλου, αναπόφευκτα αναφερόμαστε σε ένα συγκεκριμένο πολιτισμικό πλαίσιο, την πατριαρχία, που αποτελείται από νόρμες, αξίες και πεποιθήσεις που διαπερνούν το συλλογικό όραμα μιας κοινωνίας και αναπαράγονται μέσω των κλασικών φορέων κοινωνικοποίησης (οικογένειες, θεσμοί και μέσα ενημέρωσης).

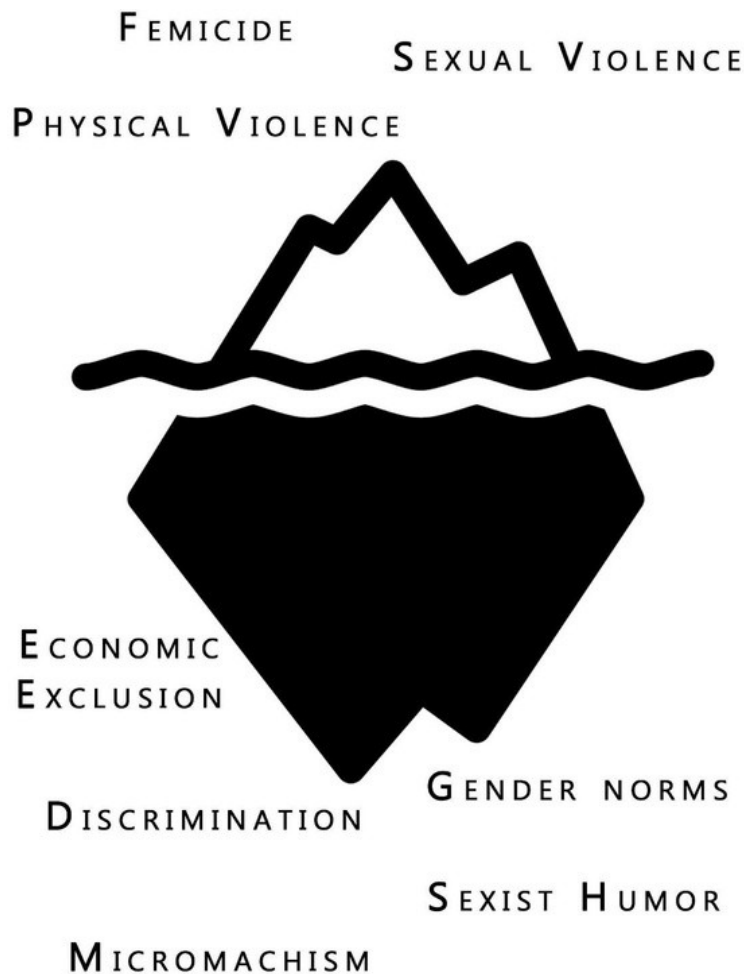
Το αποτέλεσμα αυτής της αναπαραγωγής είναι μια σεξιστική κοινωνία στην οποία διαμορφώνονται άνισες και άδικες σχέσεις όσον αφορά την κατανομή, την πρόσβαση ή τη δυνατότητα χρήσης όλων των ειδών των πόρων, ιδίως των υλικών, κοινωνικών και συμβολικών πόρων μεταξύ της ποικιλίας των γυναικών σε κάθε περιοχή. Έτσι διαμορφώνεται η συμβολική βία, μία από τις πολλαπλές εκφράσεις της ανισότητας των φύλων που καταγγέλλουν οι φεμινιστικές θεωρητικοί και οι ακτιβίστριες του γυναικείου κινήματος, μια κατάσταση που διατηρείται κρυφή ή αδιαφανής (επίσης κρυμμένη ή αδιαφανής) από την αλληλεπίδραση των κοινωνικών δρώντων με την ίδια την κυρίαρχη κοινωνική δομή. Αυτή η πολιτισμική βία τροφοδοτεί επομένως τη δομική έμφυλη βία: δηλαδή τις κοινωνικές δομές (που αποτελούνται από νόμους, κανονισμούς,

κοινωνικούς θεσμούς) που συντηρούν ένα σύστημα αδικίας με βάση το φύλο.

Από την ανάλυση της χρήσης της εξουσίας, είναι δυνατόν να δούμε πώς σε αυτό το σύστημα, αναπόφευκτα, η ανισορροπία της εξουσίας είναι υπέρ των ανδρών, οι οποίοι έχουν υψηλή κοινωνική θέση, που τους αποδίδεται από το γεγονός ότι είναι άνδρες.

Σε όλη τη διάρκεια της ιστορίας, η χρήση των προνομίων από τους άνδρες (συνειδητά και ασυνείδητα) αποσκοπούσε στη διατήρηση αυτής της ανισορροπίας και στην ανατροφοδότηση της βίας.

Αν θεωρούσαμε την έμφυλη βία ως ένα παγόβουνο, θα μπορούσαμε να δούμε ότι κάτω από την επιφάνεια υπάρχει ένας μεγάλος αριθμός στοιχείων που την συνθέτουν, την εμπλουτίζουν και την τροφοδοτούν χωρίς να είναι τόσο ορατές όσο οι καταστάσεις άμεσης βίας στις οποίες, δυστυχώς, μας έχουν συνηθίσει τα μέσα ενημέρωσης τα τελευταία χρόνια:

Το αόρατο τμήμα του παγόβουνου είναι επίσης το μεγαλύτερο τμήμα, το οποίο επιτρέπει στον όγκο του πάγου να συνεχίσει να επιπλέει.

"Το παγόβουνο αναπαριστά με γραφικό και μεταφορικό τρόπο πώς, πάνω σε μια αόρατη και φυσικοποιημένη βάση βίαιων πρακτικών, ανεγείρονται άλλες μορφές ορατής και πιο ακραίας βίας. Υπό αυτή την έννοια, είναι σημαντικό να γνωρίζουμε το γράφημα, διότι μας επιτρέπει να αρχίσουμε να μιλάμε για τη βία που στηρίζει τις άλλες πιο ορατές μορφές βίας. Η έμφυλη βία δεν είναι ένα ατομικό πρόβλημα (ενός ζευγαριού ή ενός ατόμου) αλλά ένα κοινωνικό φαινόμενο που διαπερνά διάφορες σφαίρες της ζωής και ότι υπάρχει ένα σύνολο αόρατων μορφών βίας που αποτελούν τη βάση για άλλες μορφές βίας.

Ως διαρθρωτικό πρόβλημα της κοινωνίας, εμφανίζονται σε διάφορους τομείς της καθημερινής ζωής. "Αναπαράγονται μέσω πρακτικών, λόγων και έμφυλων στερεοτύπων, όπως η ζήλια, η κατοχή, ο έλεγχος, τα σεξιστικά αστεία που μας υποβαθμίζουν, ο μικρομαχητισμός, οι ενστάσεις για το πώς ντυνόμαστε, η σεξιστική διαφήμιση κ.λπ."

Υπό αυτή την έννοια, η αλλαγή στις σχέσεις των δύο φύλων περιλαμβάνει τον επηρεασμό των αόρατων διαστάσεων της έμφυλης βίας, τόσο με την αναγνώριση και την παρέμβαση στο πατριαρχικό πολιτισμικό πλαίσιο που τη γεννά όσο και στους θεσμούς που συντηρούν ένα άδικο σύστημα στο οποίο η ανισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών εκδηλώνεται στην καθημερινή ζωή.

Ένα θεμελιώδες καθήκον είναι να εργαστούμε για την οικοδόμηση μιας νέας αντιπατριαρχικής κουλτούρας που θα οικοδομεί νέες αφηγήσεις με στόχο την κατάρριψη των στερεοτύπων και των προκαταλήψεων που σχετίζονται με το φύλο και, ειδικότερα, με την κατασκευή ανδρικών και γυναικείων υποκειμένων.

Κατά τον ίδιο τρόπο, είναι απαραίτητο να παρέμβουμε στις σχέσεις εξουσίας, ευαισθητοποιώντας, ιδίως τον ανδρικό πληθυσμό, σχετικά με την ύπαρξη ορισμένων προνομίων του φύλου, τα οποία, αν χρησιμοποιηθούν καταχρηστικά, δημιουργούν κακοποίηση και βία. Είναι σαφές πώς, υπό αυτή την έννοια, η παρέμβαση στους άνδρες αποτελεί θεμελιώδες μέρος κάθε παρέμβασης που ενδιαφέρεται να επηρεάσει την πρόληψη της έμφυλης βίας.

Ο ανδρικός πληθυσμός πρέπει να αναγνωρίσει την αναπαραγωγή της έμφυλης βίας, όχι μόνο στις πιο ορατές και καταδικαστέες πτυχές της, αλλά και σε όλους εκείνους τους παράγοντες της κοινωνικής ζωής που αποτελούν μέρος της πατριαρχικής κουλτούρας και οι οποίοι, λόγω της εγγύτητάς τους, γίνονται αόρατοι.

Εκφοβισμός

Η έννοια του εκφοβισμού αναφέρεται σε κάθε μορφή σωματικής, λεκτικής ή ψυχολογικής κακοποίησης που συμβαίνει μεταξύ μαθητών, επανειλημμένα και με την πάροδο του χρόνου.

Ο ορισμός αυτός μας βοηθά να κατανοήσουμε τα **συστατικά στοιχεία του φαινομένου**[4].

Από τη μία πλευρά, ο παράγοντας "χώρος". Ο εκφοβισμός λαμβάνει χώρα εντός της εκπαιδευτικής κοινότητας, τόσο μέσα και γύρω από το σχολείο, όσο και μέσω των κοινωνικών δικτύων (αν και στην προκειμένη περίπτωση μιλάμε για Cyberbullying). Σε φυσικό επίπεδο, στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση, ο πιο επικίνδυνος χώρος είναι συνήθως η αυλή κατά τη διάρκεια του διαλείμματος, ενώ στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, τόσο η τάξη όσο και οι διάδρομοι γίνονται επικίνδυνοι χώροι.

Από την άλλη πλευρά, ο παράγοντας "χρόνος", που αναφέρεται στην προκειμένη περίπτωση στη συνέχεια της επιθετικότητας με την πάροδο του χρόνου, ο οποίος ορίζει τον εκφοβισμό ως μια διαδικασία και όχι ως ένα μεμονωμένο γεγονός. Η συμπεριφορά εκφοβισμού επαναλαμβάνεται με την πάροδο του χρόνου, γεγονός που έχει συγκεκριμένο αντίκτυπο στο θύμα, το οποίο αντιλαμβάνεται μια έμμεση απειλή που υπάρχει μόνιμα.

Τρίτον, όταν αναφερόμαστε στη σχολική βία, λαμβάνουμε υπόψη τις διαδικασίες των οποίων τα υποκείμενα είναι μαθητές ενός εκπαιδευτικού κέντρου, διαφοροποιώντας έτσι το φαινόμενο αυτό από τις βίαιες καταστάσεις που μπορεί να αφορούν άλλα στοιχεία της σχολικής κοινότητας.

Ένα άλλο καθοριστικό στοιχείο στη μελέτη του φαινομένου είναι η σχέση εξουσίας μεταξύ των πρωταγωνιστών και, ειδικότερα, η κατάχρηση που ασκείται, διαφοροποιώντας έτσι τον εκφοβισμό από μια απλή κατάσταση σύγκρουσης μεταξύ μαθητών. Σε μια κατάσταση εκφοβισμού, βρισκόμαστε πάντα αντιμέτωποι με την κατάχρηση εξουσίας από έναν μαθητή προς έναν άλλο μαθητή: η βίαιη κατάσταση που μπορούμε να παρατηρήσουμε (είτε είναι σωματικής, ψυχολογικής ή κοινωνικής φύσης, αλλά πάντα ορατή, γεγονός που την εντάσσει στην κατηγορία της "άμεσης βίας") ανατροφοδοτείται, όπως μας υπενθυμίζει ο Galtung, από άλλες διαστάσεις που είναι δύσκολο να γίνουν αντιληπτές σε μια πρώτη ανάλυση, αλλά που είναι παρούσες και τη συντηρούν.

Τέλος, ένα άλλο θεμελιώδες στοιχείο του εκφοβισμού είναι η παρουσία μιας ομάδας (των υπόλοιπων μαθητών) που λειτουργεί ως μάρτυρας και που, ανάλογα με την περίπτωση, μπορεί να ενισχύσει ή να αποτρέψει τη

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

βία με τη συμπεριφορά της.

Ταυτόχρονα, η ομάδα είναι αυτή που καθορίζει την κατανομή της εξουσίας, μέσω του συστήματος πεποιθήσεών της: μέσω της ασυνείδητης απόφασης για το ποιες αξίες και ιδιότητες θα εκτιμηθούν περισσότερο ή λιγότερο στην τάξη.

Είναι η ομάδα, εν ολίγοις, η οποία αποδίδει την κατάταξη στο πλαίσιο στον επιτιθέμενο και την αφαιρεί από το θύμα. Η διαδικασία αυτή, με τη σειρά της, επηρεάζεται από την κοινωνική τάξη που διαπερνά ολόκληρη την κοινωνία στην οποία εγγράφεται η ομάδα, με αποτέλεσμα τα προνόμια που απορρέουν από κοινωνικοπολιτισμικές πτυχές (οικονομική κατάσταση, εθνοτική καταγωγή, σεξουαλικός προσανατολισμός κ.λπ.) να επηρεάζουν την απόδοση της τάξης ενός συμμετέχοντος στην ομάδα.

Αυτή η πτυχή μας επιτρέπει να εντοπίσουμε πώς η πολιτισμική βία διαπερνά το σχολικό περιβάλλον, καθιστώντας τις αξίες που τροφοδοτούν ρατσιστικά, σεξιστικά, ταξικά κ.λπ. συστήματα να επιστρέφουν σε καταστάσεις εκφοβισμού με όρους κατάχρησης εξουσίας.

Μιλώντας για τη δυναμική του εκφοβισμού και του διαδικτυακού εκφοβισμού, βρίσκουμε 3 ρόλους που εμπλέκονται σε τέτοιες διαδικασίες:**[5]**

PERPETRATOR

Από τη μία πλευρά, συναντάμε το ρόλο[2] του δράστη, τον οποίο κατέχει αυτός που ασκεί βία. Αυτός ο ρόλος συνήθως αντιπροσωπεύει τις αξίες της ομάδας που έχουν σχέση με το πλαίσιο της ιεραρχίας και η ομάδα τους ακολουθεί και υποστηρίζει τις πράξεις τους. Όταν δεν το κάνουν, ασκούν την εξουσία εξαναγκαστικά, χρησιμοποιώντας τον φόβο ως αποτρεπτικό παράγοντα για τις ενέργειές τους.

Για να εξηγήσουμε την προέλευση και τη μονιμότητα αυτού του ρόλου, είναι χρήσιμο να κατανοήσουμε την εθιστική αξία της δύναμης: μια επιθετική συμπεριφορά προς κάποιον κατώτερης θέσης δημιουργεί μια προσωρινή ικανοποίηση, καλύπτοντας προσωρινά την επιθυμία για δύναμη και ολοκλήρωση, αν και χρειάζεται, όπως όλοι οι εθισμοί, μια συνεχή επανάληψη για να διατηρηθεί το συναίσθημα ζωντανό. Αναπόφευκτα, πίσω από τη φιγούρα του δράστη υπάρχει η ανάγκη να συνδεθεί με μια εσωτερική αίσθηση δύναμης και αξίας, που πιθανώς χάθηκε λόγω μιας κατάστασης κακοποίησης, στην προκειμένη περίπτωση βιωμένη ως θύμα από κάποιον με μεγαλύτερη πλαισιακή δύναμη (στην οικογένεια, στο δρόμο ή στο σχολείο).

Στην περίπτωση αυτή, ο δράστης, αντιμέτωπος με την αδυναμία να απευθυνθεί στο πρόσωπο με το οποίο έχει τη σύγκρουση, κατευθύνει την απογοήτευσή του σε κάποιον στον οποίο, λόγω της ανισορροπίας ισχύος, είναι ευκολότερο να την εκτοξεύσει.

Σε αυτές τις περιπτώσεις είναι σημαντικό να είμαστε σε θέση να δουλέψουμε σε ατομικό επίπεδο με τους ανθρώπους που βρίσκονται σε

αυτόν τον ρόλο, να τους βοηθήσουμε να αναγνωρίσουν την αρχική σύγκρουση και τα συναισθήματα που δημιουργούνται και να τους υποστηρίξουμε να συνδεθούν με τη δική τους εσωτερική πηγή προσωπικής δύναμης.

♦ **.ΘΥΜΑ**

Ο ρόλος του θύματος, που καταλαμβάνεται από αυτόν που δέχεται τη βία. Τα άτομα σε αυτό το ρόλο έχουν χαμηλή πλαισιακή δύναμη, λιγότερα προνόμια από τους συνομηλικούς τους στο σχολείο, συνοδευόμενα από αδυναμία να υπερασπιστούν τον εαυτό τους έναντι της κακοποίησης.

3 χαρακτηριστικά καθορίζουν αυτό το ρόλο στη δυναμική του εκφοβισμού:

- ο Από τη μία πλευρά βρίσκουμε την εσωτερίκευση της επιθετικότητας. Πρόκειται για τη δημιουργία ενός ψυχολογικού προτύπου που συνεχίζει να διαπράττει εσωτερικά τη βία που δέχεται, παρόλο που η εξωτερική πράξη έχει προ πολλού λήξει.
- ο Δεύτερον, συναντάμε την εισαγωγή ενοχής: το θύμα συχνά αισθάνεται υπεύθυνο για την πρόκληση της κατάστασης εκφοβισμού, δυσκολεύεται να αναγνωρίσει αυτόνομα τους εξωτερικούς παράγοντες που προκάλεσαν τη βία και έτσι εμποδίζει την ικανότητά του να ζητήσει βοήθεια.
- ο Τέλος, διαπιστώνουμε την αδυναμία να εξωτερικεύσουν τον πόνο που προκαλούν και να κατονομάσουν την ευαλωτότητά τους, θέτοντας σε κίνηση έναν εσωτερικό μηχανισμό συναισθηματικής περιθωριοποίησης που έχει επιπτώσεις στη συναισθηματική υγεία του ατόμου.

Για μια επαρκή παρέμβαση με το άτομο στο ρόλο του θύματος, είναι απαραίτητο να είναι σε θέση να εργαστεί με τη συναισθηματική του εμπειρία, να το συνοδεύσει να συνδεθεί με τα συναισθήματά του και να εκφράσει τον πόνο του, ενώ ταυτόχρονα να ανακτήσει ή να συνδεθεί με την εσωτερική αίσθηση της αξίας και της αυτοπεποίθησής του.

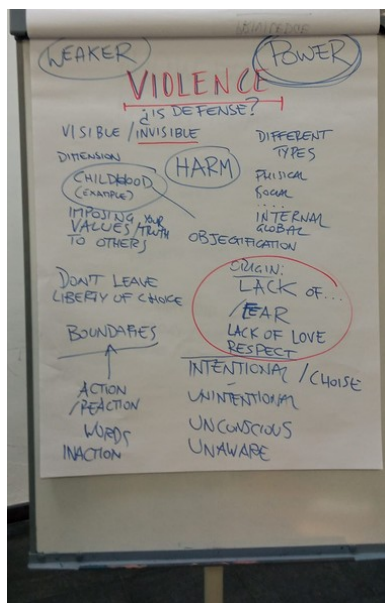
♦

BYSTANDER

Ο ρόλος του παρευρισκόμενου αφορά το άτομο που παρατηρεί ή γνωρίζει τη βία και την ενισχύει συμμετέχοντας ενεργά (με γέλιο, χλευασμό και προσβολές) σε αυτήν ή απλώς μη παρεμβαίνοντας ή εμποδίζοντάς την, παρεμβαίνοντας υπέρ της παύσης της κατάστασης.

Όπως ορίστηκε παραπάνω, η ομάδα/μάρτυρας είναι αυτή που καθορίζει μέσω της ανάθεσης της κατάταξης του πλαισίου τις προϋποθέσεις για την ύπαρξη καταστάσεων εκφοβισμού, επομένως είναι ένας ρόλος με τον οποίο είναι θεμελιώδες να παρέμβουμε, καθώς είναι καθοριστικός για την τροφοδότηση της δυναμικής. Ταυτόχρονα, οι μάρτυρες που δεν μπορούν να παρέμβουν στην κατάσταση, συχνά υπό το φόβο των επιπτώσεων, εκτίθενται ως παρευρισκόμενοι σε έμμεση βία που αναπόφευκτα τους προκαλεί πόνο, τόσο μέσω του εξαναγκασμού από τον επιτιθέμενο όσο και μέσω της δυσφορίας να παρακολουθούν σκηνές πόνου των άλλων.

Από μια συστημική άποψη της πρόληψης του εκφοβισμού, κάθε παρέμβαση που θεωρείται αποτελεσματική πρέπει να παρεμβαίνει και στους τρεις ρόλους ταυτόχρονα. Κατά τον ίδιο τρόπο, η παρέμβαση θα είναι αποτελεσματική εάν λειτουργεί και στα τρία επίπεδα αλληλεπίδρασης: ατομικά, παρεμβαίνοντας στον ψυχολογικό κόσμο κάθε δράστη- σχεσιακά, αποκαθιστώντας τις σχέσεις εξουσίας και δημιουργώντας διαδικασίες αποκατάστασης της ζημίας που προκλήθηκε μεταξύ θύτη και θύματος- και σε θεσμικό επίπεδο, προωθώντας συλλογικές εμπειρίες συναισθηματικής διαχείρισης και μετασχηματισμού των συγκρούσεων, ευαισθητοποιώντας περισσότερο την αόρατη δυναμική της βίας και τα πλαίσια αξιών που την αναπαράγουν μέσα στη σχολική κοινότητα. Αυτό καθιστά δυνατή την παρέμβαση στις τρεις διαστάσεις της σχολικής βίας (άμεση, πολιτισμική και δομική).

[1] : Galtung, J. (1990). Πολιτισμική βία. Journal of peace research, 27(3), 2

[2] : Michener, H. A. και Suchner, R. (1972). Η τακτική χρήση της κοινωνικής δύναμης. Στο J. J. Tedeschi (Ed.), The social influence process (Η διαδικασία της κοινωνικής επιρροής). Σικάγο: Aldine.

[3] : (1995). Καθισμένοι στη φωτιά: Μετασχηματισμός μεγάλων ομάδων με τη χρήση της σύγκρουσης και της διαφορετικότητας. Deep Democracy Exchange.

[4] : Parera, Mireia (2018) Εκφοβισμός και κύκλοι ομιλίας, μια προσέγγιση από την Εργασία Διαδικασιών. Τελική εργασία του Διπλώματος στη Διαδικαστική Εργασία.

[5] : Μιλάμε για "ρόλους" επειδή θεωρούμε ότι ένα άτομο δεν είναι δράστης αλλά σε μια δεδομένη κατάσταση ενεργεί ως τέτοιος. Ωστόσο, σε άλλες καταστάσεις, μπορεί κάλλιστα να κατέχει έναν άλλο ρόλο, είτε ως θύμα είτε ως μάρτυρας, ανάλογα με το πλαίσιο και τις σχέσεις εξουσίας.

ΔΙΔΑΓΜΑΤΑ, Η ΕΜΠΕΙΡΙΑ ΜΑΣ ΚΑΙ Η ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΩΝ C1, PILOT ΚΑΙ C2

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6

ΔΙΔΑΓΜΑΤΑ - Η ΕΜΠΕΙΡΙΑ ΜΑΣ

Αυτό το μέρος του κεφαλαίου περιλαμβάνει τα διδάγματα που αντλήθηκαν και τις απαντήσεις σε δύο βασικά ερωτήματα: τι πήγε καλά και τι θα μπορούσε να είχε γίνει καλύτερα; Ασχολούμενη με ένα μακροχρόνιο έργο, η ομάδα αντιμετώπισε διάφορες προκλήσεις οι οποίες προέκυψαν εντός της ομάδας και ήταν ελεγχόμενες και εκτός της ομάδας και μη ελεγχόμενες.

Οι ελεγχόμενες δυσκολίες ήταν διαφορετικά στυλ εργασίας, κακή επικοινωνία και μικρές παρεξηγήσεις κατά τη διεξαγωγή των δραστηριοτήτων. Τα ζητήματα αυτά επιλύθηκαν με επιτυχία και αποτέλεσαν μια μεγάλη ευκαιρία μάθησης.

Οι ανεξέλεγκτες προκλήσεις ήταν λίγο μεγαλύτερες και μερικές φορές - καταστάσεις ανωτέρας βίας, όπως η συνέχιση των περιορισμών του COVID-19, ο πόλεμος της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας, η κρίση στον τομέα των αεροπορικών εταιρειών, οι ακυρωμένες πτήσεις, οι οποίες εμπόδισαν τους συμμετέχοντες να έχουν πλήρη εμπειρία εκτός σύνδεσης σε μερικά στάδια του έργου.

Μετά τη συλλογή ανατροφοδότησης μετά τις δραστηριότητες Γ1 και Γ2, τις κινητικότητες του έργου, προέκυψε ένα ενδιαφέρον αποτέλεσμα. Αυτό το αποτέλεσμα ήταν απρογραμμάτιστο αλλά ευχάριστο για την Ομάδα. Ενώ το έργο περιελάμβανε ευαίσθητα θέματα όπως η έμφυλη βία και ο εκφοβισμός, η θεραπευτική πτυχή έγινε εμφανής:

- "Σας ευχαριστώ πολύ. Ανέδειξα τις ουλές μου (τις πιο βαθιές) στον πραγματικό κόσμο για πρώτη φορά. Το πρώτο βήμα για την επούλωση έγινε στο Μορφάσο. Ελπίζω να σας δω σύντομα!"
- "Ένα σωρό ενεργοποιητές, οι οποίοι θα είναι χρήσιμοι και στον οργανισμό μου:) Πολλοί τρόποι για να μιλήσεις για δύσκολα θέματα, χωρίς να είσαι ευθύς, έχοντας έναν τρόπο να έρθεις να μοιραστείς τη γνώμη ή την εμπειρία σου. Τρόπος για να μοιραστείτε τα συναισθήματά σας. Νομίζω ότι ήταν επίσης θεραπευτικό κατά κάποιο τρόπο, να ενεργείς, να γράφεις, να σμιλεύεις, να μετακινείς κάτι προς τα έξω, ίσως χωρίς να χρειάζεται να το πεις, αυτό διαφημίζει την επεξεργασία και την αντανάκλαση της εμπειρίας σου."

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΗΣ ΕΚΔΗΛΩΣΗΣ ΚΟΙΝΗΣ ΒΡΑΧΥΠΡΟΘΕΣΜΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΤΟΥ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ Γ1

Η κινητικότητα Γ1 "Βραχυπρόθεσμη κοινή εκδήλωση κατάρτισης προσωπικού" πραγματοποιήθηκε από τις 11 έως τις 15 Απριλίου 2022 στη Μαδρίτη (San Fermin), Ισπανία. Υπήρχαν τρεις συμμετέχοντες που εκπροσωπούσαν κάθε χώρα του έργου (LT, IT, ES, FR, GR). Λόγω περιστάσεων ανωτέρας βίας, ένας συμμετέχων αντικαταστάθηκε λόγω του COVID-19. Συνολικά υπήρχαν 15 συμμετέχοντες, το οποίο είναι ένα σπουδαίο αποτέλεσμα λαμβάνοντας υπόψη την επιδημική κατάσταση στην Ευρώπη τον Απρίλιο του 2022 και τη δυνατότητα της ομάδας να συναντηθεί στη Μαδρίτη και όχι διαδικτυακά.

Περιεχόμενο

Η εκπαίδευση ήταν πλούσια σε περιεχόμενο και μετά την πρώτη άφιξη/βραδιά καλωσορίσματος, η 1η ημέρα ήταν αφιερωμένη στη δημιουργία ομάδας, σε δραστηριότητες γνωριμίας, στην εισαγωγή στο έργο και στο θέμα της βίας, στη βία λόγω φύλου και σε θέματα εκφοβισμού. Η 2η ημέρα "Βία με βάση το φύλο" ήταν αφιερωμένη στη Βία με βάση το φύλο - Κύριο περιεχόμενο - Βίντεο και φωτογραφίες, οι δραστηριότητες παιχνιδιού ρόλων επέτρεψαν στους συμμετέχοντες να γνωρίσουν καλύτερα αυτό το εργαλείο και μετά τον απολογισμό και το κλείσιμο του πρώτου μέρους της ημέρας, οι συμμετέχοντες είχαν την ευκαιρία να λάβουν μέρος σε μια συνεδρία δημιουργίας βίντεο. Κάθε ημέρα εργασίας έκλεινε με τις ομάδες προβληματισμού. Ημέρα 3 "Εκφοβισμός", αφού αναλύθηκε τι είναι ο εκφοβισμός και ποια είναι η κατάσταση στη χώρα σας, οι συμμετέχοντες κλήθηκαν να λάβουν μέρος σε δραστηριότητες θεάτρου φόρουμ και να ανοίξουν τη δημιουργικότητά τους σε διάφορα σενάρια. Ακολούθησε απολογισμός και κλείσιμο με την τελική αξιολόγηση.

Συμμετέχοντες

15 φορείς (φορείς του δημιουργικού και πολιτιστικού τομέα, καλλιτέχνες, εργαζόμενοι σε νέους, ψυχολόγοι, παιδαγωγοί, εκπαιδευτικοί, εκπαιδευτές, δάσκαλοι) εκπαιδεύτηκαν κατά τη διάρκεια του C1 σχετικά με τη μεθοδολογία και τα εργαλεία που προετοιμάστηκαν και έλαβαν οδηγίες για το πώς να παραδώσουν το πρόγραμμα CREATIVE EMOTIONAL JOURNEY και να οργανώσουν τη δοκιμαστική πιλοτική δραστηριότητα, ξεκινώντας από την εμπλοκή των νέων, τις επιλογές και τη δοκιμή της μεθοδολογίας και των εργαλείων. Οι συμμετέχοντες συμμετείχαν στην αξιολόγηση και επίσης σε ένα μέρος της παραγωγής των πνευματικών αποτελεσμάτων και της διάδοσης.

Αξιολόγηση

Μετά την Εκπαίδευση ζητήθηκε από όλους τους συμμετέχοντες να συμπληρώσουν το ερωτηματολόγιο αξιολόγησης, και ακολουθούν μερικές πληροφορίες:

- **"Η κατάρτιση ξεπέρασε πραγματικά τις προσδοκίες μου,** ήταν πολύ κατατοπιστική, οι στόχοι της κατάρτισης ήταν σαφείς, ενθαρρύνθηκε η συμμετοχή και η αλληλεπίδραση, το υλικό που καλύφθηκε ήταν σχετικό με μένα, οι συντονιστές ήταν γνώστες των θεμάτων κατάρτισης, οπότε συνολικά - μου άρεσε πολύ."
- **"Ποιοτικό και έντονο πρόγραμμα,** η ομάδα ασχολήθηκε πολύ με τα θέματα".
- "Ως εκπαιδευτικός, θα σκεφτώ τις **σχέσεις εξουσίας στην καθημερινή ρουτίνα της τάξης.** Ελπίζω να μπορέσω να μοιραστώ με τους μαθητές μου κάποιες από τις δραστηριότητες που αντιμετωπίσαμε. Ως θεατρικός διαμεσολαβητής θα **ήθελα να δημιουργήσω μικρά εργαστήρια** για να εκπαιδεύσω τους νέους να δουν βαθιά τις σχέσεις εξουσίας και πώς να κάνουν μια αλλαγή στην καθημερινότητά τους".

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΗΣ ΠΙΛΟΤΙΚΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ

Το πιλοτικό στάδιο του έργου ήταν απαραίτητο για να δοκιμαστούν η μεθοδολογία και τα εργαλεία που δημιουργήθηκαν μαζί με τους συμμετέχοντες από το στάδιο Γ1, ώστε να υπάρξει οργανική συνέχιση της διαδικασίας για τις δραστηριότητες Γ2.

Το **χρονοδιάγραμμα** της πιλοτικής εφαρμογής ξεκίνησε από τον **Μάιο του 2022** (Πανεπιστήμιο του Βίλνιους) **έως τον Σεπτέμβριο του 2022**. Σε αυτό το μέρος αναθεωρείται το στάδιο της πιλοτικής εφαρμογής. Συμμετείχαν συνολικά **91 νέοι**: κατά μέσο όρο 15 ανά χώρα (LT, IT, ES, FR, GR), **ηλικίας μεταξύ 16 και 30 ετών**.

Οι συμμετέχοντες έλαβαν μέρος κατά τη διάρκεια της τοπικής φάσης πιλοτικής εφαρμογής, το πρώτο μέρος της πιλοτικής εφαρμογής αφορούσε τη δοκιμή της ψηφιακής υλοποίησης τουλάχιστον ενός από τα δύο προτεινόμενα ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΑ ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΑ ΤΑΞΙΔΙΑ. Υποστηρίχθηκαν από τους χειριστές που καθοδηγήθηκαν στο Γ1. Οι χειριστές φρόντισαν ώστε να συμμετάσχει επαρκής αριθμός νέων που θα λάβουν μέρος στο επόμενο στάδιο (Γ2). Τουλάχιστον 5 συμμετέχοντες από κάθε χώρα ήταν νέοι με λιγότερες ευκαιρίες, π.χ. προερχόμενοι από αγροτικές περιοχές, κοινωνικά ή οικονομικά μειονεκτούσες ομάδες.

Η πιλοτική εφαρμογή πραγματοποιήθηκε σε όλες αυτές τις χώρες του προγράμματος:

- **Λιθουανία - 21 Μαΐου 2022** στο Πανεπιστήμιο του Βίλνιους, Σχολή Μαθηματικών και Πληροφορικής, Βίλνιους, Λιθουανία, από τις 9:00 π.μ. έως τις 13:00 μ.μ. **με 15 συμμετέχοντες.**
- **Ιταλία - 13 Ιουλίου 2022** στα γραφεία της Sciara Progetti A.P.S.–E.T.S., Fiorenzuola D'Arda (PC) Ιταλία, από τις 10:00 π.μ. έως τις 13:30 μ.μ., από τις 15:00 μ.μ. έως τις 18:30 μ.μ. Η πιλοτική εφαρμογή οργανώθηκε σε δύο συνεδρίες. Η μία το πρωί και η άλλη το απόγευμα, ώστε να εξασφαλιστεί η συμμετοχή όλων των συμμετεχόντων, με βάση τις ανάγκες και τη διαθεσιμότητά τους. **με 15 συμμετέχοντες.**
- **Ελλάδα - 29 Ιουλίου 2022** στα γραφεία της Action Synergy, Αθήνα, Ελλάδα με **10 συμμετέχοντες.**
- **Γαλλία - 10 Σεπτεμβρίου 2022** στις εγκαταστάσεις του Departmental House for the Fight against Discrimination (Maison Départementale de Lutte contre les Discriminations) στη Μασσαλία, Γαλλία από τη 1:30 μ.μ. έως τις 18:00 μ.μ. με **15 συμμετέχοντες.**
- **Ισπανία - 14 και 15 Σεπτεμβρίου 2022**, στο Γυμνάσιο IES José de Churriguera (IES CHURRIGUERA, LEGANÉS) στη Μαδρίτη της Ισπανίας από τις 11:30 π.μ. έως τις 14:30 μ.μ. με **36 συμμετέχοντες σε δύο ημέρες.**

Όλες οι πιλοτικές συναντήσεις ήταν δομημένες με παρόμοιο τρόπο: ξεκινώντας από τις **δραστηριότητες σχηματισμού ομάδων** και το **σπάσιμο του πάγου**, εμβαθύνουμε στα θέματα. Όλοι οι εταίροι είχαν ελευθερία δημιουργικότητας για να επιλέξουν τις πιο κατάλληλες μεθόδους για την ομάδα-στόχο τους, είτε επρόκειτο για **ένα βίντεο, είτε για ένα εργαλείο από μια εργαλειοθήκη** κ.λπ. Οι συζητήσεις μετά τις κύριες δραστηριότητες παρακολουθήθηκαν και έγινε απολογισμός. Εδώ μπορείτε να διαβάσετε αναλυτικά τι περιελάμβανε η φάση της πιλοτικής εφαρμογής σε κάθε χώρα:

Η πτήση στη ΛΙΘΟΥΑΝΙΑ περιελάμβανε τα εξής μέρη:

Εισαγωγή.

Μετά από ένα γύρο ονομάτων, παρουσιάστηκε στους συμμετέχοντες το έργο και ο κύριος σκοπός του, εξηγήθηκε τι είναι και γιατί χρειάζονται οι φάσεις πιλοτικής εφαρμογής και ποια ήταν τα προηγούμενα και ποια θα είναι τα επόμενα βήματα του έργου. Μετά την πιλοτική φάση - 5 άτομα θα συμμετάσχουν σε ανταλλαγή νέων στην Ιταλία τον Σεπτέμβριο.

Σπάσιμο πάγου, παιχνίδια με ονόματα.

Κάθε συμμετέχων παρουσιάστηκε στον κύκλο με λίγα στοιχεία για τον εαυτό του (πόλη/πόλη καταγωγής, χόμπι ή αντικείμενο σπουδών). Χωρισμένοι σε ζευγάρια, οι μαθητές έπρεπε να παρουσιάσουν ο ένας στον άλλο μία αλήθεια και δύο ψέματα για τον εαυτό τους και να μαντέψουν τη σωστή απάντηση.

Προσδοκίες, συνεισφορές, φόβοι.

Σε κάθε συμμετέχοντα δόθηκαν χαρτάκια post-it τριών διαφορετικών χρωμάτων και του ζητήθηκε να γράψει τις προσδοκίες του για την ημέρα και τις δραστηριότητές του, τις συνεισφορές και τους φόβους του. Κίτρινο - για τις προσδοκίες, πράσινο - για τις συνεισφορές, ροζ - για τους φόβους. Λίγο αργότερα όλα τα post-it σημειώματα τοποθετήθηκαν στον πίνακα και αυτά παρουσιάστηκαν σε μια ομάδα.

Βία με βάση το φύλο (θεωρητική συμβολή).

Εισαγωγή στο θέμα της έμφυλης βίας: ορισμοί, τύποι και προκλήσεις. Παρουσιάστηκαν διάφοροι τύποι βίας όπως η ενδοοικογενειακή, η συντροφική κ.λπ. Θανατηφόρες έναντι μη θανατηφόρων συνεπειών. Κατάλογος των δραστηριοτήτων των βαθμίδων.

Διάλειμμα για καφέ / Energizer

Οπτικοποίηση της βραβευμένης ταινίας μικρού μήκους "By the Pool. "By the Pool" (Σκηνοθεσία - Laurynas Bareiša, 2017). Μια ομάδα εφήβων νοικιάζει το σπίτι με τη σάουνα για ένα πάρτι. Όλοι διασκεδάζουν: χορεύουν, τραγουδούν, πίνουν, συζητούν, μέχρι που το πάρτι τελειώνει και όλοι φεύγουν. Αργότερα το πρωί, οι φύλακες του σπιτιού έρχονται για να καθαρίσουν το μέρος, αλλά βρίσκουν την Indre που ψάχνει ένα κουμπί από το σκισμένο παντελόνι της. Σύνδεσμος: <https://lithuaniansshorts.com/en/film-database/by-the-pool/>

Συζήτηση για την ταινία.

"Σκοτεινό", "Ανησυχητικό", "Αγχωτικό", "Ανοίγουν τα μάτια"... αυτά είναι μερικά μόνο από τα πρώτα επίθετα που μου ήρθαν στο μυαλό για να περιγράψω την ταινία "By the Pool" των Λιθουανών δημιουργών.

Αυτή η ταινία μικρού μήκους δεν επιλέχθηκε τυχαία και μετά την παρακολούθησή της, οι νέοι είχαν την ευκαιρία να συζητήσουν τα ευαίσθητα θέματα της κοινωνίας μας που θίγονται στην ταινία, όπως η βία. Η ταινία προβάλλεται στη λιθουανική γλώσσα με αγγλικούς υπότιτλους.

Ιστορία της Αμπικέιλ.

Η ιστορία της Αμπικέιλ είναι μια ιστορία που δείχνει πώς οι άνθρωποι βλέπουν τον κόσμο από διαφορετικές οπτικές γωνίες, έχουν διαφορετικές αξίες και καταλήγουν σε διαφορετικά συμπεράσματα από τις ίδιες πληροφορίες.

Σύνδεσμος:

[https://www.salto-](https://www.salto-youth.net/tools/toolbox/tool/abigail-s-tale_1750/)

[youth.net/tools/toolbox/tool/abigail-s-tale_1750/](https://www.salto-youth.net/tools/toolbox/tool/abigail-s-tale_1750/)

Συζήτηση της δραστηριότητας.

Οι συμμετέχοντες ανέφεραν ότι είναι εκπληκτικό το πόσο εύκολα μπορείς να δεις τις αξίες των άλλων μέσα από τέτοιες δραστηριότητες. Συζήτησαν ότι γινόταν πιο δύσκολο να βρεθεί ένα κοινό συμπέρασμα όταν η ομάδα γινόταν μεγαλύτερη, σημείωσαν επίσης ότι η κοινωνική πίεση έπαιζε μεγαλύτερο ρόλο όταν η ομάδα γινόταν μεγαλύτερη.

Ενημέρωση.

Όλοι μοιράστηκαν ποια ήταν η πιο αξιομνημόνευτη πληροφορία ή στιγμή ή συναίσθημα και με ποιον τρόπο θα ήθελαν να εμβαθύνουν τις γνώσεις τους πάνω στο θέμα.

Κλείσιμο και παρακολούθηση

Η πιλοτική δοκιμή στην ΙΤΑΛΙΑ περιελάμβανε τα εξής μέρη:

Σπάσιμο πάγου, παιχνίδια με ονόματα.

Δεδομένου ότι οι συμμετέχοντες δεν γνώριζονταν μεταξύ τους, ξεκινήσαμε τη συνεδρία με παιχνίδια με ονόματα και παγοθραυστικά. Κάθε συμμετέχων συστήθηκε εν συντομία και μετά από έναν γύρο ονομάτων συσχετίσαμε μια χειρονομία με κάθε συμμετέχοντα- στη συνέχεια, για να γνωριστούμε λίγο καλύτερα και να σπάσουμε τον πάγο, παίξαμε το παιχνίδι "2 αλήθειες 1 ψέμα".

Προσδοκίες, συνεισφορές, φόβοι.

Σε κάθε συμμετέχοντα δόθηκαν χαρτάκια post-it τριών διαφορετικών χρωμάτων και του ζητήθηκε να γράψει τις προσδοκίες του για την ημέρα και τις δραστηριότητές του, τις συνεισφορές και τους φόβους του. Κίτρινο - για τις προσδοκίες, πράσινο - για τις συνεισφορές, ροζ - για τους φόβους. Λίγο αργότερα όλα τα post-it σημειώματα τοποθετήθηκαν στον πίνακα και αυτά παρουσιάστηκαν σε μια ομάδα.

Εισαγωγή.

Ο συντονιστής παρουσίασε το έργο, τους στόχους, τους εταίρους, τις φάσεις και τα πνευματικά αποτελέσματα. Οι συμμετέχοντες είχαν τη δυνατότητα να μοιραστούν κάποια σχόλια σχετικά με το προπαρασκευαστικό υλικό (Infographics και ήχος - IO2) που είχε αποσταλεί προηγουμένως μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου. Όλοι τους βρήκαν το υλικό ενδιαφέρον και καλά προετοιμασμένο, σαφές και οπτικά ελκυστικό. Ένας συμμετέχων πρότεινε να συμπεριληφθεί ένας όρος στα infographics.

Η ιστορία της Abigail

Κατά τη διάρκεια της δραστηριότητας οι συμμετέχοντες αντιμετώπισαν την άποψή τους και συζητήσαμε για την προέλευση των αξιών μας και για το πώς η εμπειρία και η εκπαίδευσή μας επηρεάζουν την κρίση μας για την πραγματικότητα. Η δραστηριότητα αυτή προσέφερε τη δυνατότητα να εισαχθούν ορισμένοι ορισμοί σχετικά με τη βία και τους ρόλους των φύλων

Σύνδεσμος:

<https://www.salto-youth.net/tools/toolbox/tool/abigail-stale.1750/>

Διάλειμμα για

καφέ Priviledge.

Μετά το διάλειμμα για καφέ, μέσω μιας δραστηριότητας που οδήγησε τους συμμετέχοντες να

να αξιολογήσουν και να αναγνωρίσουν τη θέση και τα προνόμιά τους, ο Ρwe εισήγαγε την έννοια Προνόμια - Εξουσία - Βία, προσπαθώντας να εντοπίσει τη ρίζα της βίας. Οι συμμετέχοντες συζήτησαν τη σημασία της συνειδητοποίησης όταν πρόκειται για τα προνόμια, επειδή δεν είναι πάντα εύκολο να τα δούμε και να τα αποδεχτούμε. Συζητήσαμε επίσης την κουλτούρα του μάτσο που υπάρχει στην κοινωνία μας.

Βασική δραστηριότητα συναίνεσης.

Η τελευταία δραστηριότητα αφορούσε την αρχή της συναίνεσης. Η συζήτηση μετά τη δραστηριότητα ήταν πολύ ενδιαφέρουσα, διότι έδειξε τη δυσκολία που αντιλαμβάνονται οι συμμετέχοντες στο να λένε "όχι", καθώς και το γεγονός ότι δεν συνηθίζουν να σκέφτονται αν θέλουν πραγματικά να κάνουν κάτι ή αν λένε ναι απλώς για να είναι ευγενικοί και να μην απογοητεύσουν τους άλλους. Καταλήξαμε με μια πρόσκληση προερχόμενη από τους συμμετέχοντες να έχουμε πάντα κατά νου αυτή τη δραστηριότητα και να εκπαιδεύουμε τους εαυτούς μας στο να λέμε "όχι" κάθε φορά που δεν έχουμε όρεξη να κάνουμε κάτι.

Τελική ενημέρωση και αξιολόγηση.

Αξιολογήσαμε τη δραστηριότητα χρησιμοποιώντας τις εικονογραφημένες κάρτες του "Dixit".

Όλοι οι συμμετέχοντες έμειναν ικανοποιημένοι και ζήτησαν περαιτέρω

πληροφορίες σχετικά με τα επόμενα βήματα που παρουσιάστηκαν στην αρχή, ιδίως κάποιοι από αυτούς ήταν

ενδιαφέρονται να συμμετάσχουν στην κινητικότητα C2 των νέων στην Ιταλία. Δεδομένου ότι ένας συμμετέχων σπουδάζει ακόμη στο λύκειο, συμφωνήσαμε να επικοινωνήσουμε με το σχολείο και να προετοιμάσουμε μια συμφωνία ώστε να μπορέσει να συμμετάσχει στην κινητικότητα.

Κλείσιμο.

Στείλαμε το έντυπο αίτησης για να συμπληρώσετε αν ενδιαφέρεστε να συμμετάσχετε στο C2 και επίσης τον σύνδεσμο για τα βίντεο στο κανάλι YouTube για να συνεχίσετε να εργάζεστε πάνω στο θέμα.

Η πτήση στην ΕΛΛΑΔΑ περιελάμβανε τα εξής μέρη:

Το έργο **CREATIVE EMOTIONAL JOURNEY** παρουσιάστηκε εν συντομία προκειμένου να δοθεί στους συμμετέχοντες ένα πλαίσιο και το κατάλληλο πλαίσιο.

Στη συνέχεια, πραγματοποιήσαμε μια συντονισμένη συζήτηση σχετικά με τα θέματα της έμφυλης βίας, στην οποία επικεντρώθηκε η πιλοτική εφαρμογή. Οι συμμετέχοντες ενδιαφέρθηκαν πολύ για τα θέματα αυτά και ο συντονιστής αναγκάστηκε να οδηγήσει τη συζήτηση σε παύση, ώστε να μπορέσουν να δοκιμαστούν οι δραστηριότητες.

Οι δραστηριότητες που επιλέχθηκαν για πιλοτική εφαρμογή ήταν οι ακόλουθες:

Παίξαμε το παιχνίδι εικόνων *still images*, όπου -σε ένα πρώτο επίπεδο- οι συμμετέχοντες πρέπει να επιλέξουν από μία εικόνα ο καθένας από μία συλλογή και στη συνέχεια να

-σε δεύτερο επίπεδο- σε δύο ομάδες έπρεπε να δημιουργήσουν ένα σενάριο και να ετοιμάσουν μια ακίνητη εικόνα με το σώμα τους.

Κάναμε τη δραστηριότητα "Μπορώ;", σχετικά με την αρχή της συναίνεσης, η οποία έχει δύο στάδια: στο πρώτο στάδιο, έκαναν ασκήσεις αναπνοής και ενσυνειδητότητας προκειμένου να νιώσουν πιο άνετα με το σώμα τους, και στο δεύτερο στάδιο, εξερεύνησαν την ιδέα της συναίνεσης κάνοντας ζευγάρια και ζητώντας τη συναίνεση του άλλου. Στη συνέχεια, έγινε συζήτηση για τη συναίνεση και παρακολούθησαμε το βίντεο για τη συναίνεση (το φλιτζάνι τσάι συμβολίζει τη συναίνεση)

Τέλος, κάναμε μια απογυμνωμένη εκδοχή του θεάτρου φόρουμ, όπου οι συμμετέχοντες σε δύο ομάδες δημιουργούσαν μια σκηνή και στη συνέχεια το κοινό σταματούσε και παρενέβαινε για να αλλάξει το αποτέλεσμα.

Έγινε μια τελική συζήτηση και δόθηκε ανοιχτός χώρος για ερωτήσεις, σχόλια και ανατροφοδότηση.

Ο πιλοτικός έλεγχος στη ΓΑΛΛΙΑ περιελάμβανε τα εξής μέρη:

Παρουσίαση.

Εκκίνηση του Δημιουργικού και Συναισθηματικού Ταξιδιού με ανάγνωση, αντί για βίντεο, προκειμένου να παρουσιαστεί το έργο και να ξεδιπλωθεί το απογευματινό πρόγραμμα.

Σπάσιμο πάγου, παιχνίδια με ονόματα.

Για να μάθουμε τα ονόματα κάθε ατόμου στην ομάδα, προτείναμε την άσκηση παρουσίασης με την ονομασία Gesture: ένα άτομο λέει το μικρό του όνομα συνοδευόμενο από μια χειρονομία και αφού μετρήσει 3 δευτερόλεπτα όλη η ομάδα επαναλαμβάνει την ίδια χειρονομία και το ίδιο μικρό όνομα. Στη συνέχεια, για να σπάσει ο πάγος και να αρχίσουμε να γνωριζόμαστε μεταξύ μας, προτάθηκαν δύο ασκήσεις σπασίματος του πάγου, Δύο αλήθειες και ένα ψέμα και Συνεντεύξεις. (από την εργαλειοθήκη).

Οικοδόμηση ομάδας.

Αφού σπάσαμε τον πάγο, προσφέραμε στους συμμετέχοντες την άσκηση Balloon Trolley (από την Εργαλειοθήκη). Έχουμε προετοιμάσει το υλικό από πριν. Ζητήθηκε από τους νέους να παραταχθούν ώμος με ώμο πίσω από τη γραμμή εκκίνησης. Μπορέσαμε να δούμε ότι ορισμένοι συμμετέχοντες ντρέπονταν λίγο να βρίσκονται τόσο κοντά ο ένας στον άλλον. Σε όλους δόθηκε μια μπάλα εκτός από τον τελευταίο στη σειρά και την τοποθέτησαν ανάμεσα στους ώμους τους. Βρήκαν αμέσως μια ομαδική ενέργεια. Κάποιοι από αυτούς γνώριζαν ήδη ο ένας τον άλλον.

Καταιγισμός ιδεών Βία.

Εισήλθαμε στο θέμα με καταιγισμό ιδεών με θέμα τη βία. Τι είναι η βία; Ποια είδη βίας υπάρχουν ; Τι είναι η σεξιστική βία; Φτιάξαμε μαζί έναν ορισμό της λέξης: βία. Συζητήσαμε για την κουλτούρα της συναίνεσης και τη συναίνεση του βιασμού. Ορισμένοι συμμετέχοντες σχολίασαν ότι τα έγγραφα και η ανταλλαγή δεν λαμβάνουν υπόψη τη βία κατά των ΛΟΑΤΚΙ+ ατόμων. Μετά την ανταλλαγή, ακούσαμε τα ακουστικά που δημιούργησε η εταιρεία Duapama σχετικά με τη βία κατά των γυναικών και την ελπίδα των γυναικών. Μετά την ακρόαση των ακουστικών, ανταλλάξαμε απόψεις σχετικά με το θέμα (debriefing).

Διάλειμμα για καφέ / Ενεργοποιητές

Μια άσκηση στην εργαλειοθήκη της παντομίμας.

Με αυτή την άσκηση, η ομάδα διασκέδασε και προθερμάνθηκε καλά. 1. Les deux esprits (Τα δύο πνεύματα), 2. Fille ou Garçon (Κορίτσι ή αγόρι), 3. Homme dominé (Κυρίαρχος άνδρας).

Στη συνέχεια, μοιράσαμε την ομάδα σε τρεις ομάδες για να παρακολουθήσουν τρία βίντεο σχετικά με τη βία των φύλων. Χρησιμοποιήσαμε τις 3 αίθουσες που διέθεσε το MDLD. Αίθουσα υποδοχής: Fille ou Garçon (Κορίτσι ή αγόρι), δωμάτιο 1 : Les deux esprits (Τα δύο πνεύματα), δωμάτιο 2 : Homme dominé (Κυρίαρχος άνδρας). Κάθε ομάδα είδε τα 3 βίντεο και προέβη σε απολογισμό του κάθε βίντεο και σε περίληψη της ανταλλαγής (χωρίς την παρουσία των άλλων ομάδων). Κάθε ομάδα όρισε έναν εκπρόσωπο για τη σύνθεση και την τελική συζήτηση. Μετά την προβολή της ταινίας: Κορίτσι ή αγόρι που πραγματεύεται τη βίαιη μισαλλοδοξία απέναντι στην έφηβη που ήθελε να ντυθεί με φούστα, ένας από τους συμμετέχοντες κατέθεσε τη δική του κατάσταση. Η ταινία του μίλησε, σοκαρίστηκε γιατί η οικογένειά του ανεχόταν τον σεξουαλικό του προσανατολισμό. Αλλά είδε πολλή βία από εκείνους που δεν είναι ανεκτικοί. Στη συνέχεια επανασυστήσαμε την ομάδα για την τελική ανταλλαγή απόψεων σχετικά με τα 3 βίντεο. Σε αυτή την τελική συζήτηση, περισσότεροι συμμετέχοντες συμφώνησαν ότι το βίντεο Homme dominé (Άνδρας που κυριαρχεί) δεν ήταν πιστευτό, επειδή είναι δύσκολο να πιστέψει κανείς ότι ένα αγόρι μπορεί να κακοποιηθεί σωματικά από μια γυναίκα. Μας έδωσε τη δυνατότητα να ανταλλάξουμε απόψεις σχετικά με τον στερεοτυπικό τρόπο εξέτασης αυτού του προβλήματος της βίας, την άρνηση της ύπαρξής του και το ταμπού που συνδέεται με αυτό. Οι άνδρες δεν είναι σε θέση να μιλήσουν γι' αυτό μεταξύ τους. Δείχνοντας ότι η ιστορία ήταν εμπνευσμένη από μια πραγματική κατάσταση.

Κλείσιμο/ανάγνωση του βίντεο λήξης και τελικός χαιρετισμός.

Καλέσαμε τους συμμετέχοντες να δημιουργήσουν το δικό τους δημιουργικό και συναισθηματικό ταξίδι χρησιμοποιώντας τα εργαλεία μας και στη συνέχεια να παρακολουθήσουν τις άλλες ταινίες στο κανάλι CEJ στο YouTube για να μάθουν περισσότερα για το θέμα. Έδειξαν μεγάλο ενδιαφέρον για τη συνέχιση του έργου, την ανταλλαγή νέων στην Ιταλία. Στόχος μας ήταν να φέρουμε 5 από τους πιλοτικούς συμμετέχοντες για την ανταλλαγή νέων στην Ιταλία (C2). Έπρεπε να κάνουμε μια επιλογή για τα 5 άτομα, καθώς σχεδόν όλοι ήθελαν να συνεχίσουν αυτό το δημιουργικό και συναισθηματικό ταξίδι στην Ιταλία (C2).

Η πιλοτική δοκιμή στην ΙΣΠΑΝΙΑ περιελάμβανε τα εξής μέρη:

Εισαγωγή.

Παρουσίαση του προγράμματος Creative Emotional Journey και παρουσίαση των συντονιστών.

Διαδικασία συνοχής και προθέρμανση

Δυναμικό 1 + ενημέρωση

Θέμα φύλου: Η δραστηριότητα συνίσταται στη συνειδητοποίηση του τι γνωρίζουμε για το φύλο, τους διαφορετικούς ρόλους που υπάρχουν και πώς αυτό μας επηρεάζει όταν λαμβάνουμε αποφάσεις.

- **Βίντεο 1** - Πώς είσαι, γυναίκα: - Πρόληψη της έμφυλης βίας - Πώς είσαι, γυναίκα
- **Βίντεο 2** - Η πρώτη φορά

Δυναμικό 2 + ενημέρωση

Συναίνεση. Βίντεο "Σεξουαλική συναίνεση εξηγείται με τσάι". URL του βίντεο: <https://www.youtube.com/watch?v=E4WTnJCMrH8&t=87s>

Δυναμική 3. Μπορώ;

Άσκηση συναίνεσης

Περίληψη μαθήματος.

Το μάθημα πραγματεύεται το θέμα του προσωπικού χώρου και των αναγκών ιδιωτικότητας και δίνει στα παιδιά και τους νέους τη δυνατότητα να αναγνωρίζουν τη δική τους ζώνη άνεσης και ασφάλειας, καθώς και να σέβονται τα όρια των άλλων. Βασίζεται σε σωματικές και νοητικές ασκήσεις, αλλά περιλαμβάνει και λεκτική διερεύνηση/συζήτηση.

Θεωρία

Η ηλικία έναρξης των σεξουαλικών σχέσεων στους Ισπανούς εφήβους φαίνεται να έχει πτωτική τάση και να κυμαίνεται γύρω στα 15 έτη. Οι σχέσεις αυτές αποτελούν μέρος της διαδικασίας ανάπτυξης και κοινωνικοποίησης των αγοριών και των κοριτσιών (Castro, Bermúdez, Madrid and Buéla-Casal, 2011). Είναι σημαντικό η διαδικασία αυτή να πραγματοποιείται με ενημερωμένο και υγιή τρόπο, ώστε να μην στηρίζεται σε παρανοήσεις και άνισες αξίες, οι οποίες είναι τελικά η αιτία της έμφυλης βίας και της βίας στις σχέσεις των εφήβων. Για να αποφευχθεί αυτό, είναι απαραίτητο τα έφηβα αγόρια και κορίτσια να προβληματιστούν σχετικά με τη σημασία της συναισθηματικής-σεξουαλικής συναίνεσης και το ρόλο της στις υγιείς σχέσεις και στις βίαιες σχέσεις (Padrós, Aubert και Alcántud, 2010).

Συμπέρασμα / γενικά σχόλια

Check out

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ Γ2 - ΜΙΚΤΗ ΚΙΝΗΤΙΚΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΝΕΩΝ

Η κινητικότητα C2 "Ανταλλαγή νέων" πραγματοποιήθηκε από **τις 18 έως τις 24 Σεπτεμβρίου 2022 στο Morfasso (PC) της Ιταλίας**. Υπήρχαν 6 συμμετέχοντες που αντιπροσώπευαν κάθε χώρα του έργου (LT, IT, ES, FR, GR), οι οποίοι χωρίστηκαν σε 5 συμμετέχοντες από 16 έως 30 ετών + 1 επικεφαλής ομάδας, άνω των 18 ετών. Λόγω διαφόρων περιστάσεων, μερικοί συμμετέχοντες αντικαταστάθηκαν λόγω *ανωτέρας βίας*, όπως ακυρώσεις πτήσεων λόγω απεργιών.

Περιεχόμενο

Μετά την άφιξη και το δείπνο καλωσορίσματος, η **1η ημέρα** ξεκίνησε με δραστηριότητες γνωριμίας και δημιουργίας ομάδας, προκειμένου να έρθουν όλοι οι συμμετέχοντες κοντά. Στη συνέχεια, μετά το διάλειμμα παρουσιάστηκαν το πρόγραμμα και οι εταίροι και οι βασικοί κανόνες. Η **2η ημέρα** ήταν αφιερωμένη στην Εισαγωγή σχετικά με το θέμα - Καταιγισμός ιδεών Βία - Κατάταξη και προνόμια, ανάλυση της κατάστασης στις χώρες μας. Μετά το μεσημεριανό διάλειμμα, οι συμμετέχοντες κλήθηκαν να παρακολουθήσουν το έργο "MALANOVA" στα ιταλικά με μετάφραση. Οι ημέρες εργασίας ολοκληρώθηκαν με ομάδες προβληματισμού, όπου δημιουργήθηκε ασφαλής χώρος για να μπορέσουν οι συμμετέχοντες να μοιραστούν κάποιες προσωπικές στιγμές της ημέρας που θεωρούσαν σημαντικές και αισθάνονταν άνετα να μοιραστούν στις δικές τους εθνικές ομάδες, η απόφαση αυτή ελήφθη επίσης λόγω της πιθανότητας γλωσσικού εμποδίου. Η **3η ημέρα** ήταν γεμάτη από δραστηριότητες θεάτρου φόρουμ και βίντεο και για τα δύο θέματα του έργου. Η **4η ημέρα** ήταν για να επισκεφθούν το όμορφο Castell'Arquato, να γνωρίσουν καλύτερα το τοπικό περιβάλλον και να έχουν λίγο ελεύθερο χρόνο, η ημέρα αυτή χρησίμευσε για να διευθετηθούν οι πληροφορίες που συγκεντρώθηκαν τις προηγούμενες ημέρες, να αποστασιοποιηθούν λίγο από τα δύσκολα θέματα που εξετάστηκαν και να διευκολυνθεί η συναλλαγή με το θέμα του εκφοβισμού. Η **5η ημέρα** επικεντρώθηκε στον εκφοβισμό και ήταν παραγωγική σε διάφορες δραστηριότητες όπως η δραστηριότητα ετικετοποίησης, η δημιουργική γραφή, το World Cafè. Η **6η ημέρα** ήταν αφιερωμένη στη δημιουργία βίντεο και για τα δύο θέματα, τη δημιουργία σεναρίων και την εφαρμογή τους. Την **7η ημέρα** εμβαθύνθηκαν οι ευκαιρίες Erasmus+ και το Youthpass και οι συμμετέχοντες συμμετείχαν σε δραστηριότητες διάδοσης και παρακολούθησης και στην τελική αξιολόγηση. Όλες οι βραδιές ήταν προαιρετικές για τους συμμετέχοντες: από κινηματογραφική ταινία, βραδιά καραόκε, διαπολιτισμική βραδιά μέχρι την οργανωμένη δραστηριότητα "Albatros" για τη βία λόγω φύλου και τις πολιτιστικές προοπτικές.

Συμμετέχοντες.

25 νέοι, 5 ανά χώρα (LT, IT, ES, FR, GR), από 16 έως 30 ετών. Η πλειονότητα των συμμετεχόντων έλαβε μέρος στην πιλοτική φάση. Η επιλογή έγινε σύμφωνα με τις απαιτήσεις ισόρροπης εκπροσώπησης των φύλων, με τουλάχιστον έναν

συμμετέχων από κάθε ομάδα ήταν ένας νέος με λιγότερες ευκαιρίες. Δοκίμασαν την αποτελεσματικότητα ολόκληρου του **ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΟΥ ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΟΥ ΤΑΞΙΔΙΟΥ**, βιώνοντας όχι μόνο το ψηφιακό ταξίδι, αλλά και τις ζωντανές παραστάσεις και τις δραστηριότητες παρουσίασης, προκειμένου να ελέγξουν την εγκυρότητα της εφαρμογής της μικτής μεθοδολογίας και την αποτελεσματικότητα των διοδίων σε ένα ευρωπαϊκό και διαπολιτισμικό περιβάλλον.

Αξιολόγηση

Μετά την κινητικότητα των νέων, ζητήθηκε από όλους τους συμμετέχοντες να συμπληρώσουν το ερωτηματολόγιο αξιολόγησης, και ακολουθούν μερικές πληροφορίες:

- "Μου άρεσαν οι δραστηριότητες και **το πόσο πρακτικές ήταν. Θα ήθελα περισσότερη θεωρία και βάθος στα θέματα.**"
"Ανακάλυψα νέους και **ενδιαφέροντες τρόπους προσέγγισης ενός**
- **τόσο σημαντικού θέματος.** Ήταν εμπνευσμένος και **διαδραστικός** ο τρόπος με τον οποίο οι διαμεσολαβητές ανταλλάσσουν την παρουσία τους για τις διάφορες δραστηριότητες <...>."
- "<...> Η καλύτερη στιγμή ήταν η δραστηριότητα "girlsvsboys" και η παιδική προσέγγιση που ενθάρρυνε την ανδρική ομάδα, **βοήθησε στη δημιουργία ενός δεσμού μεταξύ μας.** <...>"
"Έμαθα για τη βία λόγω φύλου, για τη **συναίνεση**, για **τις τοξικές σχέσεις** και για τον εκφοβισμό. Μάθαμε επίσης πώς να **δημιουργούμε υλικό** για την ευαισθητοποίηση των φίλων και της οικογένειάς μας"

Συμπέρασμα

Με βάση τις διάφορες φάσεις της τοπικής πιλοτικής εφαρμογής, της δοκιμής σε διαπολιτισμικό περιβάλλον και της εμπλοκής των συμμετεχόντων, η σύμπραξη είναι ικανοποιημένη με τα αποτελέσματα που επιτεύχθηκαν.

Όπως αναφέρθηκε στην αρχή αυτού του κεφαλαίου, οι εργασίες που πραγματοποιήθηκαν κατά τη διάρκεια του έργου οδήγησαν στην επίτευξη των αναμενόμενων αποτελεσμάτων, αλλά και στην επίτευξη ενός αποτελέσματος που δεν είχαμε λάβει υπόψη μας στο στάδιο του σχεδιασμού: η θεραπευτική επίπτωση που επισημάνθηκε από τους ίδιους τους συμμετέχοντες.

Η συναισθηματική μεταφορά των συμμετεχόντων ήταν εμφανής από την πρώτη κιόλας συμμετοχή τους στην πρώτη κινητικότητα και γινόταν όλο και πιο εμφανής μέχρι την κινητικότητα των νέων, μια αντίληψη που ήταν ευρέως διαδεδομένη και εκφράστηκε πολλές φορές, τόσο με λόγια, στον κύκλο απολογισμού, όσο και γραπτώς στα ερωτηματολόγια τελικής αξιολόγησης.

Η επίτευξη αυτού του αποτελέσματος μας οδηγεί να πιστέψουμε, ακόμη πιο σταθερά, στη σημασία και την αξία της μεθοδολογίας και των εργαλείων που δημιουργήθηκαν, αποδεικνύοντας την αξία της τέχνης σε εκπαιδευτικό επίπεδο και ως εργαλείο για την προσωπική ανάπτυξη του καθενός.

Οι εταίροι αφιέρωσαν πολύ χρόνο για να αναλύσουν αυτό το αποτέλεσμα, καθώς είναι αλήθεια ότι οι συμμετέχοντες επωφελήθηκαν από αυτό, αλλά αν δεν ελεγχόταν, η συναισθηματική εμπλοκή θα μπορούσε να έχει εγκυμονεί κινδύνους. Αυτό που εξασφάλισε την επιτυχία των Δημιουργικών Συναισθηματικών Ταξιδιών ήταν η προσοχή που δόθηκε στη διαχείριση της δυναμικής της ομάδας και στη δημιουργία ενός ασφαλούς κύκλου, όπου οι συμμετέχοντες μπορούσαν να ανοιχτούν, να εμπλακούν πλήρως και να ξαναζήσουν τραύματα του παρελθόντος, προκειμένου να τα επαναπροσδιορίσουν με δημιουργικό και θετικό τρόπο.

Η χρήση της τέχνης στην εργασία με τους νέους είναι επομένως ένα ανεκτίμητο εργαλείο που μας επιτρέπει να εργαστούμε με τους νέους σε ένα πολύ βαθύ επίπεδο.

Βέβαια, η συμμετοχή καλλιτεχνών, ειδικών του κοινωνικού θεάτρου, ειδικών στη διαχείριση συγκρούσεων και βίας και ψυχολόγων στην ομάδα διευκόλυνσης απέτρεψε τον κίνδυνο να ανοίξουν ξανά ανεπίλυτες πληγές κατά τη διάρκεια των δραστηριοτήτων.

Η συμβουλή που θα θέλαμε να δώσουμε σε όποιον αποφασίσει να ξεκινήσει αυτό το μονοπάτι, υιοθετώντας τη μεθοδολογία του Δημιουργικού Συναισθηματικού Ταξιδιού και τα προτεινόμενα εργαλεία, είναι επομένως να γνωρίζει τη δύναμη και το βαθύ επίπεδο στο οποίο πρόκειται να λειτουργήσει και να είναι σίγουρος ότι θα έχει το χρόνο να αφιερώσει στους νέους συμμετέχοντες και να τους συνοδεύσει στη διαχείριση των συναισθημάτων τους.

ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ

**Faculty of
Mathematics
and Informatics**

